आवधिक नगर विकास योजना

(आ.व.२०७५/०७६-२०७९/०८०)

रास्कोट नगरपालिका

कालिकोट

२०७५

सहयोग

unicef

विषय सूचि

परिच्छेद १

१. पृष्ठभूमी १
२. विगतका योजनाको संक्षिप्त समिक्षा..१
३. कानुनी तथा नीतिगत ब्यवस्था...१
४.योजना तर्जुमाको उद्धेश्य..३
५.आवधिक योजना तर्जुमा तथा प्रक्रिया...३
६.आवधिक योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठी ३
७.वस्तुस्थिति विश्लेषण...३
८. समिति निर्माण ४
९.विषयगत समिति संग छलफल तथा समूह परामर्श...४
१०.अन्तिम आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी...४
११.अन्तिम दस्तावेज तयारी, लेखन तथा प्रमाणिकरण ४
१२.सिमा ५

परिच्छेद २

वस्तुस्थिति विश्लेषण

१३.नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय ५
१४. विषयगत स्थिति विष्लेषण...६
१५.आर्थिक विकास ६
१६. सामाजिक विकास...१४
१७. पूर्वाधार विकास..२३
१८. वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन..२८
१९. संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह..३५
२०.दीर्घकालिन सोच...४१
२१. आवधिक योजनाको लक्ष्य..४१
२२.रणनीतिहरु..४१
२३. नतिजा तालिका...४४
२४.नीति तथा कार्यनीति...६१

परिच्छेद ३

कार्यान्वयन योजना

२५.कार्यक्रम तथा योजना ६१

२६.स्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण..७९

२७. विषयगत क्षेत्रगत प्रस्तावित ५ वर्षको वजेट..८०

२८. श्रोत परिचालन रणनीति...८२

२९. आवधिक योजना कार्यान्वयन...८२

३०. अनुगमन तथा मूल्यांकन..८२

३१. अनुसुचिहरु...८४

तालिका सुचि

तालिका १: वडा अनुसार नगरपालिकाको क्षेत्रफल...५

तालिका २: जनसंख्या विवरण ६

तालिका ३ : आर्थिकविकास क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु....................८

तालिका ४ : सामाजिक विकास क्षेत्रकासवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु...............१५

तालिका ५ : भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु......२३

तालिका ६ : वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु.........२८

तालिका ७ : संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु..३५

तालिका ८ :   नतिजा तालिका...४४

तालिका ९ : आवधिक योजनाको नतिजा प्राप्तिको लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा योजना.......................६१

तालिका १० : प्रक्षेपण गरिएको आवधिक बार्षिक बजेट...८०

तालिका ११ : विषयगत क्षेत्र अनुसार प्रस्तावित कुल वजेट.. ..८१

तालिका १२ : आवधिक योजनाको अनुगमन मुल्यांकन योजना ८३

नगर प्रमुखको मंतव्य

संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्र नेपालको सासकीय स्वरुप अन्तरगत स्थापीत तीन तहका सरकारहरु आज मुलुकमा कृयाशिल छन । नेपालको संविधान २०७२ ले दिएको अधिकार प्रयोग गर्दै तिनै तहका सरकारहरु नयाँ नेपाल निर्माणको अभियानमा "समृद्ध नेपाल सुखी नेपाली"को नारा लिएर योजनावद्ध यात्रामा अगाडि वढिरहेका छन । विगतका सवैखाले संघर्षको परिणाम स्वरुप प्राप्त यी उपलव्धीको रक्षा र सृजनशिल प्रयोगको माध्यम वाट मात्र वास्तवीक संघीय लोकतान्त्रीक गणतन्त्र नेपालको संस्थागत विकास संभव छ । नेपाली जनताको चाहना र आवश्यकता परिपुर्ति गर्न हामी राजनैतिक नेतृत्व एव राष्ट्रसेवक सवै इमान्दार भएर देश र जनता प्रति पूर्ण वफादार भइ प्राप्त अवसरहरु पुर्ण समयको द्रुर्त गतिमा प्रयोग गर्नु हाम्रो काधमा अनिवार्य दायित्व वन्न आएको छ । आज विगतका सवै अनुभवहरु समेट्दै हामीसंग भएको साधन, श्रोत र क्षमताको अधिकतम प्रयोग गर्दै हाम्रा सोचाइ, वुझाइ ,चिन्तन , प्रवृति र व्यवहारमा रुपान्तरित हुन जरुरी छ । आफुलाइ सधैं कमजोर, निरिह देख्ने र अरुको मुख ताक्ने प्रवृतिले हामी नेपाली एकपछी अर्को कमजोर दिशातर्फ डोरीदै जादा हामीले देखेको समृद्धिको सपना पुरा गर्न कठिन छ । यो वर्तमानमा टेकेर हाम्रो भविश्यको वाटो तय गर्नु छ । यसर्थ हाम्रो योजनावद्ध विकासको यात्रावाट हेर्दा थुप्रै योजनाहरु वनाउदै भत्काउदै उतार चडावमा सनक, प्रभाव र लहडमा योजनाहरु वनाउने प्रचलन छ । सरकारको फेरवदलपछी ती सवै योजनाहरु हराउने प्रवृति एव एक अर्कासित सम्वन्धीत अभयवहरु वेवास्ता गरि दोहोरो तेहरो लगानी गर्ने परिणाममुखी नतिजा हासिल हुन नसकेको यथार्थ हाम्रो सामु छ । अव मुलुकमा लामो समयपछिको राजनीतिक अस्थीरता अन्त्य भई राजनीतिक स्थीरता कायम भएको अवस्थामा हामी विगतका राम्रा नराम्रा अनुभवहरु समेट्दै सकारात्मक दिशातर्फ अगाडि वढ्न संविधानले लिएका दुरगामी प्रभाव पार्ने नीतिहरु, दिगो विकासका लक्ष्यहरु समयमै पुरागर्न तिनै तहका सरकार र सरोकारवाला सवैले समन्वयात्मक ढंगवाट कार्यक्रमको ठोस गरेर छरेर गर्ने लगानीलाइ केन्द्रीकृत गरि Game changer योजनाहरुमा लगानी वढाइ कार्यान्वयनमा लाग्नु आजको वस्तुगत आवश्यकता हो ।

अन्तमा लामो समयको रिक्ततापछि अधिकारले भरिपुर्ण स्थानीय सरकार प्राप्त गर्दा आज हामी गौरवान्वीत भएका छौ । जनताको नजिकको सरकार भनेकै स्थानिय सरकार नै हो । यसर्थ आज दिगो विकासका लक्ष वोकेर हरेक स्थानीय तहले प्रारम्भीक सिकाइका नयाँ आयमहरु सहित आफ्नो यात्रा अगाडि वढाएका छौ । **“कृषि पर्यटन शहरीकरण र विधुतको पुर्वाधार सुन्दर समृद्ध र उज्यालो रास्कोटको आधार”** भन्ने नाराका साथ **आय र आयु वृद्धि**को मुल मियोमा यो अभियानमा रणनैतिक आवधिक एव समग्र गुरु योजना तथा वस्तुगत विवरणहरुको दस्तावेजीकरण गरेर आफ्नो सरकार संचालनको वाटो ठोस गरेर अगाडि वढेको छ । यो निर्माण गर्न विशेष सहयोग गर्ने साझेदार संस्थाहरु , विज्ञ टीम, राजनैतिक दल, जनप्रतिनिधि र कर्मचारी लगाएत विभिन्न तह र तप्काका प्रत्यक्ष अप्रत्यक्ष सहयोगी मन एवं हातहरु प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्न चाहन्छु । लामो समय लगाएर निर्माण भएको यो आवधिक योजना रास्कोटको इतिहासमा नया एक कोशेढुंगा सावित हुने कुरामा विश्वस्त छु ।

काशीचन्द्र वराल

प्रमुख

परिच्छेद १
प्रारम्भिक

१.१ पृष्ठभूमी

नेपालको संविधानले संघ,प्रदेश र स्थानीय गरि तिन तहको सरकार को व्यवस्था गरे अनुरुप स्थानिय सरकारका रुपमा गाउँपालिका र नगरपालिकालाई उल्लेख गरेको छ । संविधान को अनुसुचि ८ ले स्थानिय तहको अधिकारको सुचि मा स्थानिय स्तरका विकासयोजना तथा बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी प्रदान गरेको छ । त्यसै गरि स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले गाउँपालिका तथा नगरपालिकालेस्थानीयस्तरको विकासकालागि आफ्नो अधिकारक्षेत्र भित्रका विषयमा आवधिक, वार्षिक, रणनीतिक क्षेत्रगत मध्यकालीन तथा दीर्घकालीन विकास योजना बनाई लागू गर्नु पर्ने व्यवस्था गरेको छ साथै स्थानिय तहले यस्ता प्रकारका योजना बनाउँदा नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समय सीमा र प्रक्रियासँग अनुकूल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकूलन, विपद् व्यवस्थापन, लैङ्गिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयलाई ध्यान दिई आवधिक तथा बार्षिक योजना तर्जुमा गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ

नगरपालिकाले आफ्नो अधिकारक्षेत्रका विषयमा आफ्नो मापदण्ड तथा कार्यविधि बनाई अल्पकालिन, मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्नसक्ने प्रावधान अनुरुप स्थानीय तहको विकास तथा वार्षिक योजना लाई दिशानिर्देश गर्न आवधिक योजनाको आवश्यकता पर्दछ । सहभागितामूलक योजना तर्जुमा प्रक्रिया अवलम्वन गरि एकीकृत स्वरुपको आवधिक योजना तर्जुमा गर्ने र सोको आधारमा बार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा प्रक्रियालाइ सुदृढ गर्न यो आवधिक योजना निर्माण गरिएको छ । परिवर्तनको शिद्धान्त का आधारमा तयार गरिएकोयस आवधिक योजनाले आगामी ५ वर्षमा नगरपालिकालाई कुन दिशामा र कुन अवस्थामा पुऱ्याउने भन्ने लक्ष्य किटान गरी सो लक्ष्य प्राप्तिका लागीश्रोत परिचालनको योजना समेत तय गरेको छ । नगरपालिकाको नतीजामुखी तथा समग्र विकासमा र आगामी वर्षहरूको बार्षिक योजना तर्जुमामा यो आवधिक योजना महत्वपूर्ण मार्गदर्शक दस्तावेज हुनेछ ।

१.२ विगतका योजनाको संक्षिप्त समिक्षा

साविक स्युना,सिपखाना र फुकोट गा.वि.स. मिलेर २०७३ सालमा रास्कोट नगरपालिका गठन भएको हो ।विगतमा यि गा.वि.स.हरुमा आवधिक योजना तयार गरि कार्यान्वयन गर्ने गरेको पाइदैन । आवधिक योजना निर्माण गरि त्यसको दिशानिर्देश विना स्थानिय स्तरको बार्षिक बजेट तथा योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई आधार मानेर योजना निर्माण र कार्यान्वयन गरेको देखिन्छ । विगतमा स्थानीय स्तरका सम्भावना,समस्या तथा विकासका महत्वपूर्ण सवालहरुलाइ सम्वोधन गरि स्पष्ट दीर्घकालिन सोच र उद्धेश्यबाट अभिप्रेरित भइयोजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन भएको देखिदैन । अत्यन्तैकम समय सिमामा चालु आ.व.को वार्षिकयोजना मात्र तर्जुमा गरी लागू गरिएको पाईन्छ । भने व्यवस्थित अभिलेखको समेत कमी रहेको देखिन्छ । यद्यपी विकासका लागि केहि प्रयत्न र थोरै भएपनि उपलब्धि नभएका होइनन ।

१.३ कानुनी तथा नीतिगत ब्यवस्था

नेपालको संविधानमा मौलिक हक, राज्यका निर्देशक सिद्धान्त तथा अनुसुची ८ मा स्थानीय तहलाई २२ वटा एकल अधिकारको ब्यवस्था छ । त्यसैगरी अनुसुची ९ मा स्थानीय तह, प्रदेश र संघको १५ वटा साझा अधिकार सम्बन्धि व्यवस्था छ । जस अनुसार संघ को अधिकार क्षेत्रमा सञ्चालन हुने क्रियाकलाप बाहेकका अधिकांश विषय क्षेत्रमा स्थानीय तहले ऐन, नियम तथा कार्यविधि बनाई लागू गर्ने, स्थानीय विकासका लागि योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्ने र अनुगमन तथा नियमन गर्ने अधिकार प्रदान गरेको छ। स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ६ को दफा २४ को उपदफा १ अनुसार गाउँ वा नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा

स्थानीयस्तरको विकासकालागि आवधिक, बार्षिक र विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ ।

स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४ को परिच्छेद ६ दफा २४ उपदफा १ मा गाउँ/नगरपालिकाले आफ्नो अधिकार क्षेत्र भित्रका विषयमा स्थानीयस्तरको विकासकालागि आवधिक, बार्षिक र विषय क्षेत्रगत मध्यकालिन तथा दीर्घकालिन विकास योजना बनाई लागू गर्नुपर्ने कुरालाई स्पष्ट पारेको छ । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ मा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा देहायअनुसार गर्नुपर्ने समेत व्यवस्था गरेको छ ।

- नेपाल सरकार, प्रदेश सरकारको नीति, लक्ष्य, उद्देश्य, समयसीमा प्रक्रियासँग अनुकुल हुने गरी सुशासन, वातावरण, बालमैत्री, जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, विपद् व्यवस्थापन, लैंगिक तथा सामाजिक समावेशीकरण जस्ता अन्तरसम्बन्धित विषयहरूलाई ध्यान दिनुपर्ने ।
- योजनाका मामध्यम तथा दीर्घकालिन प्रकृतिका आयोजनाहरुको सूचीतयार गर्नुपर्ने ।
- योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय बृद्धीजिवि, विषयविज्ञ, अनुभवी, पेशाविद्, सीमान्तकृत तथा लोपोन्मुख समुदाय, महिला, बालबालिका, दलित, युवा, अल्पसंख्यक, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक लगायतका सरोकारवालाको अधिकतम सहभागिता गराउनुपर्ने ।
- योजना तर्जुमा गर्दा आयोजनाहरुको संभाव्यता अध्ययनको आधारमा स्रोत साधनको पूर्वानूमान, आयोजनाको प्राथमिकता निर्धारण, योजना कार्यान्वयन तालिका र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना समेत तयार गर्नुपर्ने ।
- नेपाल सरकार र प्रदेश सरकारले विशेष कार्यक्रमका लागि अनुदान प्रदान गरी कार्यान्वयन प्रक्रिया निर्धारण गरेकोमा गाउँपालिका तथा नगरपालिकाले सोही प्रक्रिया बमोजिम सो कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- नेपाल सरकार वा प्रदेश सरकारको संयुक्त लगानी वा सार्वजनिक नीजि साझेदारीमा संभाव्य आयोजना संचालन तथा व्यवस्थापन गर्ने ।
- संघीय र प्रदेशस्तरको आयोजना कार्यान्वयनमा समन्वय, सहजीकरण र सहयोग गर्नुपर्ने ।
- स्थानीयस्तरका विकास आयोजनाहरुको आवश्यक अध्ययन, अनुसन्धान तथा प्रभाव मूल्याङ्कनको कार्य गर्ने ।
- गैर सरकारी संस्था, उपभोक्ता समिति, सहकारी संस्था र सामुदायिक संस्थाले स्थानीय सरकारसँग समन्वयमा रही कार्य गर्नुपर्ने र आफ्नो बार्षिककार्यक्रम तथा बजेट स्थानीय सरकारको बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा समावेश गराउनुपर्ने एवं स्थानीय तहले तोकेको संयुक्त अनुगमन तथा प्रगति प्रतिवेदन प्रणाली अपनाउनुपर्ने ।
- नेपाल सरकारको पूर्व स्वीकृति लिएर मात्र कुनै पनि अन्तरराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाले स्थानीय तहसँग समन्वयमा कार्य गर्नुपर्ने ।

यस आवधिक योजना तयार गर्दा संविधान तथा स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ का साथैस्थानीय तहको देहायअनुसार कानूनी तथा नीतिगत दस्तावेजहरुलाई आधार लिइएको छ :

- दिगो विकासका लक्ष्यहरू
- चौधौ योजना
- प्रादेशिक योजना
- विषयगत ऐन तथा नीतिहरू
- नेपाल पक्ष भएका सन्धी सम्झौताहरु

- राष्ट्रिय योजना आयोगबाट जारी राष्ट्रिय अनुगमन तथा मूल्याङ्कन निर्देशिका
- स्थानिय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन २०७५ (राष्ट्रिय योजना आयोग

१.२.योजना तर्जुमाको उद्धेश्य

नगरपालिकाको समष्टीगत विकासका लागि लक्ष्य तथा उद्देश्यहरु निर्धारण गरी निश्चित अवधिभित्र सो हासिल गर्न उपयुक्त सिद्धान्त, नीति, रणनीति तथा प्राथमिकताहरु पहिचान एवम् परिभाषित मार्गचित्र नै आवधिक योजना हो । आवधिक योजनाले आगामी पाँच बर्षे अवधिका लागि नगरले चाहेको लक्ष्यमा पुग्न र समावेशीमुलक विकासको गतिलाई अगाडि बढाई निश्चित गन्तव्यसम्म पुग्न सहयोग पुऱ्याउँछ । नगरपालिकाको योजनाबद्ध विकासका लागि सरकारी, गैरसरकारी, सहकारी, समुदायमा आधारित संस्था तथा नीजि क्षेत्र समेतको सहभागितामानगरपालिकाको एकीकृत तथा समष्टिगत विकास प्रक्रियालाई मार्गदर्शन गर्नु नै आवधिक विकास योजना तर्जुमाको मुख्य उद्देश्य हो । योजना तर्जुमाका सहायक तथा निर्दिष्ट उद्देश्यहरु निम्न अनुसार छन् ।

- नगरपालिकाको एकीकृत, नतिजामुलक र योजनाबद्ध विकासकालागिसाझेदार तथा सरोकारवालालाई एकथलोमा राखि विकासमा साझा उत्तरदायित्व सिर्जना गर्ने ।
- नगरपालिकाकोश्रोत परिचालनको विद्यमान स्थिति विश्लेषण गरी नगरबासी तथा सरोकारवालाको चाहना तथा सहभागितात्मक छलफलका आधारमा विकासको खाका तयार गर्ने ।
- विकासको दीर्घकालिन सोच, निर्देशक सिद्धान्त, लक्ष्य, रणनीति र प्राथमिकता निर्धारण गर्ने ।
- विकासका प्रयासलाई मार्गदर्शन गर्ने तथा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्ने कार्यनीति, प्रमुख कार्यक्रमहरु तय गर्ने ।
- विकासका प्रयासहरुको प्रक्रिया तथा नतिजाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको खाका प्रस्तुत गर्ने ।

१.४.आवधिक योजना तर्जुमा तथा प्रक्रिया

रास्कोटनगरपालिकाकोआवधिक योजनातर्जुमा गर्दा देहायको विधि तथा प्रक्रिया अपनाइएको थियो।

१.४.१.आवधिक योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठी

रास्कोट नगरपालिकाको आयोजना तथा युनिसेफ नेपाल को सहयोगमा २०७५ असोज १८ र १९गते नगर कार्यपालिकाका पदाधिकारी, विषयगत शाखाका प्रमुख तथा कर्मचारी, नागरिक समाज, गैसस,सहकारी प्रतिनिधि, नीजि क्षेत्रका प्रतिनिधिहरु, महिलासमूहका प्रतिनिधि, बालक्लव तथा संजालका प्रतिनिधि, अपाङ्गता भएका, दलित, आदिवासी जनजाती समुदायका प्रतिनिधिहरुको सहभागितामा आवधिक विकास योजना तर्जुमाको अवधारणा, महत्व, विधि, प्रक्रिया, समय तालिका, जिम्मेवारी तालिका सम्वन्धमा आवश्यक छलफल तथा निर्णयहरु गरिएको थियो । कार्याशाला गोष्ठीमा तय गरिएको विधि र प्रक्रियाका आधारमारास्कोटनगरपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमा गरिएको छ । उक्त कार्यशालामा विषयगत विज्ञको सहजीकरणमा दीर्घकालिन सोच, नगर विकासको लक्ष्य, उद्देश्य, रणनीति तथा प्राथमिकता, संभावना तथा समस्या विश्लेषण, अग्रणी क्षेत्रहरु, योजनाको नतिजा तालिका, नगर विकासका प्रमुख तथा रणनीतिक कार्यहरुको मस्यौदा तयार गरिएको छ ।

१.४.२.वस्तुस्थिति विश्लेषण

रास्कोट नगरपालिकाको आवधिक विकास योजना तर्जुमा गर्न नगरपालिकाको वस्तुगत विवरण तयार गरिएको थियो । उक्त वस्तुगत विवरण (पार्श्वचित्र)मा नगरपालिकाको भौगोलिक तथा भौतिक अवस्थिति, जनसांखिक, आर्थिक,

रास्कोट नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय ...

सामाजिक, पूर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र संस्थागत विकास तथा सुशासनको अवस्थासहित विषयगत वस्तुस्थिति विवरण समावेश गरिएको छ । राष्ट्रिय जनगणना घरधुरी सर्वेक्षण गरि तयार गरीएकोवस्तुगत विवरणमा उल्लिखित सूचनालाई आवधिक योजनाको आधाररेखा सूचनाको रुपमा उपयोग गरिएको छ । आवधिक योजना तर्जुमाको क्रममा वस्तुगत विवरणलाईप्रस्तुतिकरण तथा छलफल पश्चात थप परिस्कृत गरिएको छ । आवधिक योजना तर्जुमा प्रक्रियामा वस्तुगत विवरणको विश्लेषण एवं सहभागितामूलक छलफल गरी वस्तुस्थिति विश्लेषण गरियो ।

१.४.२ समिति निर्माण

आबधिक योजना निर्माण प्रक्रियालाइ व्यवसथित तथा प्रभावकारी ढंगले निर्माण गर्न कार्यशाला गोष्ठि वाट नगरपालिकाका प्रमुखको संयोजकत्वमा तिन सदस्यिय निर्देशन समिति गठन गरिएको थियो । त्यसैगरि उपप्रमुखको संयोजकत्वमा विषयगत क्षेत्रका संयोजकहरु र कार्यपालिकाका सदस्य मध्यवाट सदस्य रहने गरि ११ सदस्यिय संयाजन समिति गठन गरिएको थियो भने विषयगत क्षेत्रका संयोजकहरुको संयोजकत्वमा विषयगत क्षेत्रका सदस्यहरु,सम्वन्धित शाखाका प्रमुख तथा सरोकारवालाहरु सदस्य रहने गरि ५ वटा आवधिक योजना तर्जुमा समिति गठन गरिएको थियो

१.४.३विषयगत समिति संग छलफल तथा समूह परामर्श

रास्कोट नगरपालिकाको आबधिक योजना तयारीका क्रममा २०७५ मंसिर १६ देखि २६ सम्म ५ वटै समितिहरु संग(आर्थिक विकास,सामाजिक विकास,पूर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन तथा सस्थागत विकास सेवा प्रवाह तथा सुशासन समिति)छलफल तथा परामर्श गरिएको थियो । उक्त छलफल वाट विषयगत क्षेत्रहरुका सवलपक्ष,समस्या,समस्याका कारण पहिचान गरिएको थियो । समुह छलफलवाटै विषयगत लक्ष्य , रणनिति , नतिजा निर्धारण तथा कार्यक्रम र वजेट निर्माण गरिएको थियो

१.४.४.अन्तिम आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी

आवधिक योजना तयारी कार्यशाला गोष्ठी ,विषयगत र लक्षित समूह छलफल तथा परामर्श गोष्ठीबाट आएका सूचना, विषयगत लक्ष्य , रणनिति , सुचक,नतिजा तथा कार्यक्रमलाइ प्राविधिक टोलीको सहयोगमा नतिजामूलक योजनाको स्तरीय ढाँचामा विषयगत रुपमा लिपिवद्ध गरीयो ।यसरी लिपिवद्ध गरिएको प्रारम्भिक आवधिक योजना को दस्तावेज लाइ अन्तिम रुप दिन २०७५ माघ ५ गते देखि ७ गते सम्म ३ दिनेअन्तिम आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी आयोजना गरियो । नगरपालिकाको नेतृत्व, विषयगत समितिहरुका संयोजक तथा सरोकारवालाको वृहत सहभागिता र विषय विज्ञहरुको सहजीकरणमा लिपिवद्ध गरिएको आवधिक योजना को दस्तावेजमा विषयगत समुह निर्माण गरि व्यापक छलफल गरि गरी प्राप्त निष्कर्षलाई समूहमा छलफल तथा प्रस्तुती गरीसुझाव संकलन गरियो ।

१.४.५अन्तिम दस्तावेज तयारी, लेखन तथा प्रमाणिकरण

विभिन्न चरणका छलफल तथा कार्याशालाबाट प्राप्त विवरण तथा अन्तिम आवधिक योजना तर्जुमा गोष्ठी वाट प्राप्त निष्कर्ष र सुझाव का आधारमा तयार गरिएको आवधिक विकास योजना को मस्यौदा दस्तावेजलाई अन्तिम रुप दिने सिलसिलामा संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय तथा राष्ट्रिय योजना आयोग का दस्तावेज र अन्य बिषय विज्ञहरुबाट समेत सुझावहरु लिने कार्य भएको थियो । यसरी विभिन्न क्षेत्रवाट प्राप्त सुझावलाई समावेश गरी तयार गरिएको आवधिक विकास योजना दस्तावेजलाई स्विकृतीका लागि २०७५फागुन २७ गतेन गर कार्यपालिकामा पेश गरिएको थियो ।यसरी रास्कोट नगरकार्यपालिका ले पास गरेको ५ वर्षे एकीकृत

आवधिक योजनालाई (२०७५/७६–२०७९/८०) २०७५ फागुन २८ गते बसेको रास्कोट नगरपालिकाको सभामा पेश गरी छलफल पश्चात पारित गरियो ।

१.५.सिमा

आवधिक विकास योजनालाई समावेशी, पारदर्शी एवं परिणाममूखी वनाउन सबै सरोकारवालाहरुको व्यापक सहभागिता एवं अपरिहार्य रुपमा क्षेत्रगत लक्ष्य, नतिजा र उपलब्धिका सूचक समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । साथै नगरपालिका जनप्रनिधि, कार्यरत कर्मचारी, विषयगत क्षेत्र, वालक्लव, गैरसरकारी क्षेत्रर सरोकारवालाहरुबाट उपलब्ध भएसम्मका क्षेत्रगत योजनाहरु समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ ।यस आवधिक योजनालाइ सक्दो समावेशी, सहभागितामूलक तथा पारदर्शि वनाउने प्रयास गरिएको छ ।नगरपालिकाको समग्र विकासमा स्थानीय तह, प्रदेश तथा संघीय सरकारको साथै गैर सरकारी संघ/संस्था, सहकारी एवं स्थानीय समुदायका संस्था र विकास साझेदारको सहयोगमा संचालन हुने संभावित कार्यक्रमलाई पनि यस आवधिक योजनामा समाबेश गरिएको छ । नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत, संघ तथा प्रदेशबाट अन्तर सरकारी वित्तिय हस्तान्तरण अन्तर्गत नगरलाइ प्राप्त हुने तथा अन्य स्रोतबाट बार्षिक रुपमा परिचालन हुने सम्भाव्य श्रोतलाई आधार बनाइएको छ ।

आवधिक योजना निर्माण गर्ने प्रक्रियामा प्रारम्भिक तथ्याङ्क र सूचना लिने क्रममा केही सूचनाको अनुपलब्धताका कारणले कतिपय सूचकहरु का लागी दोश्रो तहको सूचनाको आधारमा तय गरिएका छन् तथा प्राप्त सूचनाको विश्लेषणलाई आधार मानी लक्ष्य, उद्देश्य एवं सूचक निर्धारण गरिएको छ ।

परिच्छेद २
वस्तुस्थिति विश्लेषण

२.१. नगरपालिकाको संक्षिप्त परिचय

कर्णालि प्रदेश को कालिकोट जिल्लाका साविक स्युना,सिपखाना र फुकोट गा.वि.स. मिलेर २०७३ सालमा रास्कोट नगरपालिका गठन भएको हो । यो नगरपालिका कर्णाली प्रदेश उच्च पहाडी क्षेत्रमा पर्दछ ।यस नगरपालिकाको कूल क्षेत्रफल ५९.७३ वर्ग कि.मी. रहेको छ ।

भौगोगिक अवस्थितिका हिसाबले यो नगरपालिका समुन्द्री सतह देखि करिब १७७५ मिटर सम्म उचाईमा रहेको छ । १९ डिग्री १४ मिनेट ३० सेकेण्ड उतरी अक्षांश र ०८१ डिग्री ३८ मिनेट २३० सेकेण्ड पूर्वी देशान्तरमा फैलिएको छ । नगरपालिकाको पूर्वमा पचालझरना गााउपालिका पश्चिममा शान्तित्रिबेणी गाँउपालिका उत्तरमा बाजुरा जिल्ला र दक्षिणमा पचालझरना गाँउपालिका रहेकाछन् । यस नगरमा प्रसिद्ध पर्यटकिय स्थलहरुमा शम्भुनाथ मन्दिर , देउरा मालिका मन्दिर मलाया गिरि पाटन रास्कोटी राजाको दरबार को अबशेष रानीबन रहेकाछन् । बाजुरा जिल्लामा रहेको प्रसिद्ध तिर्थ स्थल जाने बाटो पथ यात्रा पनी यस नगरमा रहेको छ ।जमुनाहा हिल्सा अन्तराष्टिय सडक सञजालमा जोडियको फुकोट कर्णली हाईड्रो पावरको ड्याम समेत यस नगरपालिकाको क्षेत्रमा पर्ने भएकोले यसको भविश्य सुन्दर हुने देखिन्छ । नगरपालिकाको गठन हुँदा समाविष्ट साविक गाविस, वडाको क्षेत्रफल सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १ः वडा अनुसार नगरपालिकाको क्षेत्रफल

क्र.सं.	वडा नं.	समावेस गरिउका गाविस र वडाहरु	क्षेत्रफल (बर्ग किमि मा)	प्रतिशत
१	१	सिपखाना (२,३,४ र ६)	५.७४	९.६१
२	२	सिपखाना (१ र ५)	६.०९	१०.२०
३	३	सिपखाना (७,८ र ९)	४.१३	६.९१
४	४	स्यूना (१,२,र ३)	७.६६	१२.८२

५	५	स्यूना (४,५ र ७)	२.३२	३.८८
६	६	स्यूना (६,८ र ९)	४.०१	६.७१
७	७	फुकोट (५ र ६)	३.६६	६.१३
८	८	फुकोट (४,७,८ र ९)	३.६६	६.१३
९	९	फुकोट (१,२ र ३)	२२.४६	३७.६१
जम्मा			**५९.७३**	**१००**

स्रोत : संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय राज्य पून: संरचना आयोग २०७३

जनसङ्ख्याको विवरण :

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार यस नगरपालिकाको कूल घरपरिवार संख्या २६८५रहेको छ भने घरधुरि सर्वेक्षण २०७४ अनुसार २७५१ रहेको छ । रास्कोट नगरपालिकाको कुल जनसंख्याराष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार१६२७२ तथा घरधुरि सर्वेक्षण २०७४ अनुसार १८५६७क्रमशः रहेको छ । औषत घरपरिवारको आकारराष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार ६.०६तथा घरधुरि सर्वेक्षण २०७४ अनुसार ६.४ प्रतिशत देखिन्छ । त्यसैगरि लैंगिक अनुपात जनगणना अनुसार १०१..४९ र घरधुरि सर्वेक्षण अनुसार १००.३१ रहेको छ । यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २: जनसंख्या विवरण

वडा नं	जनगणना २०६८ अनुसार						घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४ अनुसार					
	घरपरिवार	जनसंख्या			औषत घरपरिवार को आकार	लैंगिक अनुपात	घरपरिवार	जनसंख्या			औषत घरपरिवार को आकार	लैंगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला		
१	४१८	२५३७	१२५१	१२८६	६.०५	१०२.८०	४३२	२६८९	१३४४	१३४५	६.२२	१००.०७
२	२१५	१३२१	६५४	६६७	६.१४	१०१.९९	३३३	२२४६	११६९	१०७७	६.७४	९२.१३
३	२४४	१४९९	७३८	७६१	६.१४	१०३.१२	३२०	१७१४	८८०	८३४	५.३६	९४.७७
४	२८५	१६६४	८३७	८२७	५.८४	१०१.२१	३१६	२०१४	१०१४	१०००	६.३७	९८.६२
५	३४०	२१२१	१०९३	१०२८	६.२४	१०६.३२	३३२	२१९०	११२७	१०६३	६.६०	९४.३२
६	२८६	१७९६	८९३	९०३	६.२८	१०१.१२	३६४	२२९१	११७१	११२०	६.२९	९५.६४
७	१५३	९२२	४६१	४६१	६.०३	१००.००	१७८	११६९	५९५	५७४	६.५७	९६.४७
८	४२२	२४९९	१२१६	१२८३	५.९२	१०५.५१	५२१	३६६७	१८८०	१७८७	७.०४	९५.०५
९	३२२	१९१३	९३३	९८०	५.९४	१०५.०४	३४६	२३७१	१२०४	११६७	६.८५	९६.९३
जम्मा	**२६८५**	**१६२७२**	**८०७६**	**८१९६**	**६.०६**	**१०१.४९**	**३१४२**	**२०३५१**	**१०३८४**	**९९६७**	**६.४५**	**९६.००**

स्रोत: केन्द्रीय तथ्याङ्ग विभाग, २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण २०७४

२.२ विषयगत स्थिति विष्लेषण : रास्कोट नगरपालिकाको आर्थिक, सामाजिक, भौतिक तथा पूर्वाधार विकास, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन र संस्थागत विकासको विद्यमान स्थिति, सम्भावना, समस्या, चुनौति,ततकालिन असर को विषयगत रुपमा विश्लेषण निम्न अनरसार गरिएको छ ।

२.२.१.आर्थिक विकास :

यस नगरपालिकाका नगरबासीहरुको मुख्य पेसा कृषि रहेको छ । नगरपालिकामा ४११२ हेक्टर खेतीयोग्य जमिन रहेको छ । यस नगरपालिकामा कर्णाली नदी किनारदेखि सिप्टी लेकसम्म विविधतापूर्ण हावापानी रहेको छ । नगर क्षेत्रमा जुम्ली मार्सी धान, गहुँ, मकै, कोदो, फापर, कागुनो आदि अन्नहरुको उत्पादन हुन्छ । त्यसैगरी सिमी, भटमास, केराउ, गहत जस्ता दलहन बालीको पनि उत्पादन रहेको छ । स्याउ, केरा, सुन्तला, कागती, ओखर जस्ता

फलफुलहरु उत्पादन हुने यस क्षेत्रमा आलु, काउली, बन्दा, चोतो जस्ता तरकारी बालीको उत्पादन हुने गरेको छ । परम्परागत खेती प्रणालीका कारण निर्वाहमुखी उत्पादन मात्र हुने गरेको देखिन्छ । यस नगरपालिकामा पशुपालनका लागि उपयुक्त चरनक्षेत्र रहेको छ । गाई, भैंसी तथा कुखुरापालनका लागि उपयुक्त रहेको यस क्षेत्रमा घाँस खेती गर्ने चलन छैन ।

राडीपाखी, लिउ, फेरुवा जस्ता उत्पादनको सम्भाव्यता यस क्षेत्रमा रहेको छ । देउरापाटन, मालायागिरी, घोडालाशकोट दरबार, स्वयम्भूनाथ मन्दिर, पञ्चदेवल जस्ता प्राकृतिक तथा धार्मिक पर्यटनका क्षेत्रहरु यस नगरपालिकाभित्र पर्दछन् । पर्यटनस्थलसम्म पुग्दा आवश्यक सुविधा तथा सडकको विस्तार हुन जरुरी देखिन्छ । यसका साथै पर्यटकीय क्षेत्रहरुको पुनर्निमाणको आवश्यकता पनि रहेको छ ।

यस नगरक्षेत्रमा चाउमिन उद्योग, फर्निचर उद्योग, ग्रिल उद्योग तथा कुटानी पिसानीका मिलहरुका साथै सुधारिएका घट्टहरु पनि रहेका छन् । अल्लो उत्पादन र प्रशोधनको प्रचूर सम्भावना रहेको छ । उद्यमशीलताका लागि ज्ञान, सीप अभिबृद्धि गर्न सके यस नगरपालिकामा घरेलु उद्योगहरुको सम्भावना पनि देखिन्छ ।

यस नगरपालिकामा एउटा बैंक तथा पाचओटा माइक्रो फाइनान्स एवं सहकारीहरु रहेका छन् भने सबै नागरिकहरुको बित्तीय संस्थामा पहुँच पुग्न सकेको छैन ।

तालिका ३ : आर्थिकविकास क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु

सवलपक्षहरु	समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	सम्भावित विषयगत उदेश्य	लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु
कृषि					
- ४११२ हेक्टर खेतियोग्य जमिन रहेको - कृर्षिका लागी उपयूक्त हावापानी - कर्णाली नदि कीनारदेखि सिप्टी लेक सम्मको विभिधतायूक्त हावापानी तथा माटो - जुम्ली मार्सी लगायतका धान र गहुँ, मकै, कोदो, फापर, जौ, कागुनो, जस्ता अन्नवालि - सीमी, भटमास, केराउ, वोडी, गहत,मास, मसुरो लगायतका दलहन वालीको उत्पादन रहेको - स्याउ, केरा, सुन्तला, कागती ओखर,आरुवखडा, नास्पती, अमला, अनार, ज्यमीर, डाले चुक लगायतका फलफुल उत्पादन भएको - तरकारी : आलु, बन्दा, काउली, मुला, फर्सी, काका, करेला, चिचिण्डा, चोतो, पिडालु, भण्टा, भाजी, पालुङ्गो आदि - नगदे वाली: अलैचि, अदुवा, लसुन, प्याज, टिमुर, पुदिना, खुर्सानी, घोडामच्चो, बेसार - जडिवुटी : पाखनवेद, चिराइतो, रातो च्याउ, समयो, सुगन्धवाल, खिराउलो, सतुवा, पाँचऔले, पदमचाल्लु, बनलसुन, वोजो, वायाजडी, कुरीलो आदि - मत्यपालनको सम्भावना रहेको ।	- खेतियोग्य जमिनमा प्रयाप्त सिचाइ सुविधा नभएको - पराम्परागत खेतिपाती प्राणाली भएको - उन्नतजातको विउ विजन प्रयोग नभएको - व्यवसाहिकत दक्ष तालिम प्राप्त जनशक्तिको कमी - वीउविजन रोपिसकेपछि मल छर्ने परिपाटी - कृर्षि प्रसार तथा सूचनाको कमी - खडेरी, रोगकिरा, असिनाको प्रकोप - स्याउ, आलु ग्रेडिङ र सित भण्डारण नभएको - अन्न, फलफुल तरकारी लगायतका कृर्षि उपजको संकलन र भण्डारणको कमी - उत्पादित कृर्षि उपजका लागी प्रसोधनको व्यवस्था नभएको - कृर्षि विमाप्रति जनचेतनाको कमी । - कृर्षिउपजको वजारीकरणको समस्या - कृर्षिमा नयाँ औजारको कमी - टुके जग्गाले व्यवसायीक खेतिपातिमा समस्या	- उत्पादन तथा उत्पादनकत्वमा ह्रास - आकाशेपानीमा भर पर्नु । - विउविजनमा परनिर्भरता - व्यवसायमा घाटा - वेरोजगार को संख्यामा वृद्धि ।	- सिचाई सुविधाको अभाव - उत्पादित विउविजनको प्रमाणिकरण नहुनु । - कृषि उद्यमीहरुलाई आवश्यकमात्रामा अनुदानको व्यावस्था नहुनु । - सिमितमात्रामा प्राविधिक हुनु । - कृषि उद्यमशिलतामा जनचासो नहुनु । - लगानी अनुसारको मुल्य नपाउनु । - वास्तविक कृषक छनोटको हुन नसक्नु । - कृषकको वास्तविक आवश्यकता अनुसारको कार्यक्रम नहुनु । - कृषकलाई वालीपात्रोको वारेमा जानकारी नहुनु । - कृषि पेशा सम्मानित नहुनु - कृषि व्यावसायिकरण नहुनु । - सरकार वाट किसानलाइ एकिकृत प्याकेज सहयोग उपलव्ध नहुनु ।	व्यवसायिक तथा प्रतिस्प्रर्धात्मक र बजारमुखी कृषि अर्थतन्त्रको विकास गर्ने,	- वहुउपयोग जल तथा सिचाई सुविधाको विस्तार तथा व्यवस्थापन गर्ने । - कृर्षि प्रणालीलाइ आधुनिकीकरण गर्ने । - हावापानि तथा ठाउँ सुहाउँदो स्थानको चयन गरी कृर्षिको पकेट क्षेत्र निर्धारण गर्ने । - उन्नत विउविजनको प्रवर्धन गर्ने । - कृषकहरुको पहिचान तथा वर्गिकरण गर्ने । - व्यक्तिगत तथा समुहगत कृर्षकहरुलाई प्रविधि तथा अनुदानको व्यवस्था गर्ने । - कृर्षि सम्पर्क तथा सूचना केन्द्रको व्यवस्था गर्ने । - टुकेजग्गाहरुलाई एकिकृतगरी चक्लावन्दी गर्ने । - रैथाने वालीको संरक्षण, प्रवर्धन, विकास र विस्तार गर्ने । - अर्गानीक खेति प्रणालीलाई विस्तार गर्ने । - आलु, स्याउ लगायतका कृषि उपजकालागी सित भण्डारको व्यवस्था गर्ने । - उत्पादित कृषि उपजकालागी संकलन केन्द्रको व्यवस्था गर्ने । - पकेट क्षेत्रमा वीउ प्रशोधन केन्द स्थापना गर्ने । - माटोको विस्लेशण गरी अर्गानिक नतिजा - - कृषकलाई कृषि विमाको महत्ववारे

- अर्ज्ञानिक कृषि अनुसंधान क्षेत्र को रुपमा विकास गर्न सकिने । -	- विउविजन उत्पादनका लागी उमार शक्ति परिक्षण प्रविधिको अभाव - माटो परिक्षण प्रयोगशाला नभएको - किसानको वर्गिकरण नहुनु - घरघरमा अन्नवालि सुरक्षित भण्डारणमा समस्या - कृषि प्राविधिक को कमी				प्रचार प्रसार गर्ने । - संकलित कृषि उपजकोलागी बजार व्यवस्था गर्ने । - उत्पादित कृषि उपजकालागी प्रसोधनकेन्द्रको स्थापना गर्ने । - समयमै माटो परिक्षणको व्यवस्था गर्ने । - विउविजनको प्रमाणिकरणको व्यवस्था गर्ने । - कृषकहरुको मुल्याङ्कन गरी उत्कृष्ट कृषकलाई सम्पान तथा पुरस्कृत गर्ने । - व्यावसायीक कृर्षकलाई ज्ञान, सिप र प्रविधि हस्तान्त्रणको व्यवस्था गर्ने । - फलफुल तथा जडिवुटी उत्पादनका लागी नर्सरीको स्थापना तथा विस्तार गर्ने । - माछापालनका लागी आवश्यक व्यवस्था गर्ने - एक वडा एक कृषि प्राविधिकको व्यवस्थापन । - कृषि वन उद्यम एकिकृत कार्यक्रम संचालन गर्ने । - पकेट क्षेत्र विषेश कृषि उपज हरुको मुल्य श्रृंखला विकास गर्ने ।
सिचाइ	-	-	-		-
	-	-	-		-
पशुपालन					

- पशुपालनकालागी उपयुक्त चरन क्षेत्र भएको । - बाखा, भैंसी, गाई, कुखुरा पालनकालागी उपयूक्त हावापानि भएको । - पशुहरुको दाना उत्पादनकालागी आवश्यक कच्चा पदार्थ उपलब्ध । - मासु तथा दुग्धजन्य उत्पादनको बजारमुल्य रहेको । - राडिपाखी, लिउ, फेरुवा,कार्पेट उत्पादन सिप तथा वजार व्यवस्था भएका	- । घाँस खेति गर्ने चलन चल्ती नभएको । - पशु-पंछीहरुको विभिन्न किसीमका रोगहरुको समस्या । - व्यावसायीकरुपमा पशु-पंछी पालन नभएको । - पशु-पंछिको दानाका लागी आवश्यक ज्ञान, सिप र प्रविधिको अभाव रहेको । - नस्लसुधारकालागी ज्ञानको कमी । - मासुबधसाला तथा दुग्ध संकलन केन्द्र नभएको । - परम्परागत तवरलेनै राडिपाखी, लिउ, फेरुवा आदिको उत्पादन । - पशुसेवा प्राविधिकको अभाव । - खुल्ला चरिचरण	- पशुजन्य उत्पादन घट्नु । - मासु तथा दुग्धजन्य उत्पादन घट्नु । - पौष्टिक पशु आहाराको कमी - स्वस्थ, स्वच्छ, प्रयाप्त मात्रामा दुग्धजन्य र मासुजन्य पदार्थको अभाव - लगानी तथा मागअनुसारको उपलब्धतामा कमी । - आयआर्जन घट्नु	- घाँस खेति गर्नुपर्छ भन्ने कुरामा चेतनाको कमी । - पशुहरुलाई पौष्टिक आहारको कमी । - व्यवसायीक पशसपालन नहुनु । - पशुपंछिहरुकालागी आवश्यक औषधी उपचार नहुनु । - पशुहरुको नस्लसुधारको उचित व्यवस्था व्यवस्थित नहुनु । - उन्नत पशुहरुको स्रोतकेन्द्र नहुनु । - पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ताको व्यवस्था नहुनु ।	व्यावसायीक पशुपंक्षि पालन गरि आयआर्जनमा वृद्धि गर्ने ।	वहु उपयोगी वर्षिय, वहुवषिय भुईघाँस तथा डालेघाँस खेतिको व्यवस्था एव विस्तार गर्ने । - पशुहरुमा लाग्ने रोग निवारणकालागी आन्तरिक तथा वाह्य परजिवी नियन्त्रण गर्ने - रोग निवारणकालागी खोप तथा पशु स्वास्थ्य सिविरको व्यवस्था गर्ने । - चल्ला उत्पादनकालागी ह्याचरी स्थापनाकालागी अनुदानको स्थापना गर्ने । - अण्डा उत्पादनकालागी व्यावसायीक फर्म स्थापना तथा विस्तार गर्ने । - दाना उत्पादन उद्योग स्थापना गर्ने । - नस्लसुधारकालागी उन्नतजातका पशु-पंछी वितरण गर्ने । - पशु-पंछि पालनकालागी कृषकहरुलाई आवश्यक ज्ञान, सिप र प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने । - मासुबधसाला तथा दुग्ध संकलन केन्द्र स्थापना गर्ने । - परम्परागत राडिपाखी, लिउ, फेरुवा आदिको उत्पादनमा आधुनिकिकरण गर्ने । - एक वडा एक पशु सेवा प्राविधिकको व्यवस्था गर्ने - व्यवसायिक घासँ खेति गरी उन्नत नस्लका गाई ढुवानिमा अनुदानमा। -
पर्यटन					
- पर्यटकीय क्षेत्र : देउरा पाटन, मलाया गिरी, चाल्ले गुफा, वागदुलो, ठिगेल्ली घोडाल्लास कोट दरबार, उपरकोट (सेतिकोट) दरवार, - धार्मिक क्षेत्र :स्वयम्भुनाथ मन्दिर , पंचदेवल, गैरीदेवल छविसेवाडा	- पर्यटकिय स्थल पुग्न आवश्यक पदमार्गको अभाव - पर्यटीय स्थल सम्म पुग्दा आवश्यक पर्ने वासको समस्या । - पर्यटकिय स्थलको उचित	पर्याप्त मात्रामा पर्यटकहरुकोआगमनमा कमि । पर्यटकिय स्थलहरुको बारेमा	प्रचार प्रसार नहुनु । पर्यटकिय क्षेत्रको पर्याप्त खोज , अनुसन्धान नहुनु	पर्यटन प्रवर्द्धन गरी आय आर्जन र रोजगार सिर्जना गर्ने,	- पर्यटकिय स्थलसम्म पुग्न आवश्यक पदमार्गको निर्माण गर्ने । - पर्यटकहरुकालागी आवस्यक ठाउँमा वासस्थान तथा होमस्टेको व्यवस्था गर्ने । - पर्यटकिय स्थलको संरक्षण तथा प्रवर्धन गर्ने ।

मन्दिर, हनुमान मन्दिर, कैलाशधुरा कैलाशगाड - वडिमालिका त्रिवेणी ज्यूली पुग्न छोटो पदमार्ग भएको ।	संरक्षण नभएको - पर्यटकिय स्थलहरु पुरातात्विक तवरले जिणेधार हुन नसकेको । स्थानिय रुपमा पर्यटकिय स्थलको सूचिकरण हुन नसकेका - पर्यटकिय स्थल पुग्न आवश्यक पदमार्गको अभाव - पर्यटीय स्थल सम्म पुग्दा आवश्यक पर्ने वासको समस्या । - पर्यटकिय स्थलको उचित संरक्षण नभएको - पर्यटकिय स्थलहरु पुरातात्विक तवरले जिणेधार हुन नसकेको - ।स्थानिय रुपमा पर्यटकिय स्थलको सूचिकरण हुन नसकेको	पर्याप्त जानकारीको कमी । सुचीकृत नहुदा पर्यटकिय स्थलको संरक्षण नहुनु ।	पर्यटकिय क्षेत्र चिनाउने कार्यक्रम नहुनु।		- पर्यटकिय स्थलहरुको पुरातात्विक तवरले जिणेधार गर्ने । - स्थानिय रुपमा पर्यटकिय स्थलको सूचि निर्माण गर्ने । - पर्यटकीय स्थल तथा धार्मीक स्थलहरुको अध्ययन अनुसन्धान तथा अभिलेखिकरण गर्ने । - कृषि पर्यटनको विकास गर्ने ।
बैंक तथा वित्तीय सेवा					
- बैंक : ग्लोवल आई.एम.ई - वित्तिय सेवा : हिमचुली कृषि सहकारी संस्था , किसान माइको फाइनाइन्स, निर्धन उत्तथान - नौ ओटा सहकारी - वचत गर्ने बानीको विकास - कर्जा उपलव्धताले व्यवसायीकतामा बृदि समुह निर्माण तथा समुहमा वस्ने वानिको विकास	- प्रयाप्तमात्रामा वैंकीङ कारोवार नहुनु - वित्तिय संस्थामा सवैको पहुच नहुनु - वित्तिय साक्षरताको कमी - वित्तिय संस्थाले गरेको लगानी उदेश्य अनुसारको व्यवसायमा लगानी नहुनु । - चाहेको वेलामा सजिलै हिसावले कर्जा उपलब्ध नहुनु । - वित्तिय संस्थाहरुमा उपयूक्त प्रविधिको विकास हुन नसक्नु ।	वित्तीय लगानीमा कमी आउनु । सर्ब सुलभ ऋण प्रवाह नहुनु । कर्जा अशुली नहुनु । - सहुउलियत दर को ऋण बास्तविक किसानले नपाएको	बैकिङ तथा बित्तीय सेवा बिकास र बिस्तारमा कमि आउनु । कर्जा कारोवारमा सिथीलता आउनु । बैंक तथा बित्तीय संस्था घाटामा जानु । व्यवसायीक करणमा ह्रास आउनु ।	बैङ्क तथा वित्तीय क्षेत्रमा नगरवासीको पहुँच वृद्धि गर्ने	- नगद विहीन कारोवारोको व्यवस्था गर्ने । - वित्तिय संस्थामा सवैको पहुच वृदि गर्ने - वित्तिय साक्षरताको अभियान संचालन गर्ने । - उदेश्य अनुसारको व्यासायमा लगानी गर्न लगाउने । - वित्तिय संस्थाको आवद्धता तथा विस्तार गर्ने । वित्तिय संस्थाहरुमा उपयूक्त प्रविधिको विकास गर्ने ।

उद्योग तथा बजार व्यवस्थापन					
- चाउमीन उद्योग, फर्निचर उद्योग, आरनउद्योग, ३ ओटा ग्रील उद्योग, मेटल उद्योग, जुस जाम जेरी उद्योग - १६ ओटा मिल भध्ये १२ ओटा कुटानी र ४ ओटा कुटानी तथा पिसानी - १० ओटा सुधारीएका घट्ट, सामान्य घट्ट ४६६ ओटा - सिलाइकटाई उद्योग ८ ओटा - अल्लो उद्योगको सम्भावना भएको । - नेपाली कागज उद्योगको सम्भावना - तेलहन तथा उद्योगको सम्भावना - जडिवुटि चिया र मसालाको उद्योग - ६ ओटा वजार क्षेत्र भएको - गारमेन्ट तथा ढाँका उद्योगको सम्भावना - डेरी उद्योग को सम्भावना - डालेचुक प्रसोधन उद्योगको सम्भावना - जैविक विषदि उद्योग स्थापना गर्न सकिने	- ु। उद्योग संचालनकालागी ज्ञान सिपको समस्या - उद्योग संचालनमा वित्तिय स्रोतको अभाव - उद्यमसिलता प्रति चासो नहुनु - परम्परागत ढंगले उद्योग संचालन हुनु । - उत्पादित सामग्रीहरुको उचित प्रचार प्रसार नहुदा वजार मुल्य नपाउनु - उत्पादन लागत वढिहुनु । - उत्पादित सामग्रीहरुको विक्रीकालागी कोसेली घर नहुनु - उद्योगको सम्भाव्यता अध्ययन नगरी उद्योग खोल्नु । तेलहन उद्योग नहुनु	गुणस्तरीय बस्तु उत्पादनमा कमि । बजारीकरण नहुनु । आम्दानीमा कमी । व्यबसाय फस्टाउन नसक्नु । निर्यात व्यबसायमा कमी आउनु । लगानी अनुसाको प्रतीफल नपाउनु । आवश्यक तेलहन बस्तुको आपुर्ती नहुन	उचीत लगानी कर्ताको अभाब । यपयुक्त जमीनमो कमी। यतायत तथा प्रचार प्रसार को कमी । व्यबस्थीत बजारीकरणको अभाब ।	स्थानीय स्तरमा उपलब्ध कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगहरुको प्रवर्द्धन गर्ने,	- उद्योग संचालनकालागी ज्ञान, सिप र प्रविधि हस्तान्तरण । - उद्योग संचालनकालागी वित्तिय लगानी - संचालीत उद्योगहरुलाई आधुनिकिकरण गर्ने । - उत्पादित वस्तुहरुको वजार प्रवर्धन तथा प्रचार प्रसार गर्ने । - आल्लो, लोक्ता, स्याउ, भटमास, डालेचुक, जडिवुटि चिया तथा मसाला उद्योगको स्थापना । - सिलाई-कटाई, ढाँका, गारमेन्ट उद्योगकालागी समुह निर्माण गरी संचालन गर्ने । उत्पादित सामग्रीहरुको विक्रीकालागी कोसेली घरको स्थापना
खाद्य सुरक्षा , गरीबी र बेरोजगार					
- पोषणकालागी आवश्यक खाद्यवस्तुको उपलब्धता । - खाद्यवस्तुमा आत्मनिर्भरता - खाद्यवस्तु भण्डारणको अवस्था भएको । - खाद्य वस्तुको ओसारपसार सहजता - मासु तथा दग्धजन्य वस्तुको उत्पादन । -	- उत्पादीत खाद्ययवस्तुको प्रयोगमा ज्ञान, सिप र प्रविधि अभाव - उत्पादकत्व क्रमिक रुपमा घट्दो - भातमात्र खाने परिपाटि - खाद्यवस्तु सही तरिकाले भण्डारण गर्ने ज्ञान ,सिपको कमी - गरीवी तथा वेरोजगारीको	बाल मृत्यु दर बढ्नु । बालबालीका मा कुपोषण हुनु । महिला तथा बृद्ध बृद्धाहरुलाई पौष्टिक आहारको कमि । उत्पादित बस्तुमा रोग किराले क्षेती पुरयाउनु	बालबालीकाले पौष्टिक आहार खान नपाउनु । समयमा उन्नत बिउ बिजन उपलब्ध नहुनु । जलवायु परिवर्तन	कृषि तथा पुशजन्य उत्पादन को वृद्धि गरि खाद्य सुरक्षा को सुनिस्चितता गर्ने	- कृषि तथा पुशजन्य उत्पादन तथा उत्पादकत्व बृद्धि गर्ने । - उत्पादित खाद्यवस्तुको उचित प्रयोग सम्वन्धि जनचेतना - हरेकवार खाना चार भन्ने अवधारणालाई स्थापित गर्ने । - खाद्ययवस्तु भण्डारणका लागी उन्नत प्रविधिको व्यवस्था गर्ने । - जिवन प्रवर्धन कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्ने ।

	वृद्धि	युवा बिदेश पलायन हुनु ।	सहि तरीकाले खाद्यान्न भण्डारण नहुनु । कृषि पेसालाई अपहेलना गर्नु ।		- मातृशिसु सुरक्षा, सुनौलो हजार दिन तथा आहारा कार्यक्रमहरुलाई प्रवर्धन गर्ने । - एक घर एक रोजगार को अभियान संचालन ।

२.२.२. सामाजिक विकास

रास्कोट नगरपालिकाको कुल जनसङ्ख्यामध्ये २८ प्रतिशत जनसङ्ख्या साक्षर रहेका छन् । यस नगरपालिकामा २१ वटा बाल विकास केन्द्र तथा २८ वटा विद्यालयहरु रहेका छन् भने एउटा क्याम्पस रहेको छ । विद्यालयमा खुद भर्नादर ९५ प्रतिशत रहेको छ । विद्यार्थीहरुको सिकाइ उपलब्धि औषतमा ४२ प्रतिशत रहेको छ भने कक्षा कोठामा केही विद्यालयहरुमा शिक्षक विद्यार्थी अनुपात ८० रहेको छ । शिक्षक दरबन्दीको अभाव, बालबालिकाका लागि छुट्टाछुट्टै शौचालय, आवश्यक फर्निचर, परम्परागत शिक्षण विधि यस नगरका विद्यालयका मुख्य समस्याहरु हुन् ।

यस नगर क्षेत्रमा तीनओटा स्वास्थ्य चौकी र ६ वटा गाउँघर क्लिनिकले स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थाहरुले २४ घण्टे प्रसूति सेवा, परिवार नियोजन सेवा, समुदायमा आधारित बाल स्वास्थ्य शिशु सेवा, बहुक्षेत्रीय पोषण योजना जस्ता क्षेत्रमा पनि सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् । स्वास्थ्य संस्थाका भवनहरु जीर्ण हुनु, दुईओटा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा ल्याब तथा फार्मेसी सेवा नहुनु, एम्बुलेन्सको व्यवस्था नहुनु तथा आवश्यक जनशक्ति नहुँदा गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहमा समस्या देखिएको छ ।

खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा भइसकेको यस नगरपालिकामा पर्याप्त खानेपानीका मुहानहरु रहेका छन् भने वडा नं. ९ मा एक घर एक धारा रहेका छन् । त्यसैगरी ३० वटा ढुङ्गे धाराहरु पनि रहेका छन् । नगरमा पूर्ण सरसफाई कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । यस नगरमा कच्ची शौचालय २६३३ र ५३ वटा पक्की शौचालय रहेका छन् । पानीका मुहानहरुको संरक्षण हुन नसक्नु तथा बृहत् खानेपानी आयोजना नभएकोले शुद्ध पिउने पानीमा नागरिकहरुको पहुँच बृद्धि हुन सकेको छैन । त्यसैगरी खानेपानी आयोजनाहरुको मर्मत सम्भारमा पनि समस्या रहेको छ ।

यस नगरमा नगरस्तरमा महिला सञ्जाल, महिला सहकारी समूह, महिला लघुबित्त समूह, निगरानी समूह जस्ता समूहहरु क्रियाशील छन् । महिला हिंसा घट्दो क्रममा रहेको छ भने छुवाछुत प्रथा नगन्य मात्रामा रहेको छ । नगरस्तरमा दलित सञ्जाल, बाल क्लब, बाल सञ्जाल तथा जेष्ठ नागरिक र अपाङ्गको सञ्जाल रहेको छ । सामाजिक समावेशीकरणको क्षेत्रमा बजेट अपर्याप्त हुनु, सञ्जाल तथा समितिहरु आवश्यकताअनुसार क्रियाशील नहुनु, परम्परागत पेशालाई आधुनिकीकरण गर्न नसक्नु जस्ता सवालहरुको उचित सम्बोधन हुन जरुरी देखिन्छ ।

यस नगरपालिकामा ८ जना राष्ट्रिय खेलाडी रहेका छन् । खेलकुद क्षेत्रमा यस नगरपालिकाले विभिन्न प्रतियोगिताहरु सञ्चालन गरिरहे पनि खेलकुदको क्षेत्रमा आशातित विकास हुन सकिरहेको छैन । रङ्गशाला निर्माणको प्रक्रियामा रहेकोले खेलकुल विकासमा यसले महत्वपूर्ण योगदान गर्ने देखिन्छ ।

मष्टो पूजा, भुइयाँ मान्ने माई भवानीको पूजा, देउडा, हुड्के नाच, मागल भारी धमारी, ठाडी भाखा, बालो नचाउने रोपाइ जस्ता संस्कृति रहेको यस नगरमा पञ्चेबाजा, मादल, बाँसुरी, विनायो, हुड्को, भुकर, शंङ्ख जस्ता बाजाहरु रहेका छन् । कलासंस्कृतिको जगेर्ना तथा परम्परागत कलासंस्कृतिको संरक्षणका लागि नगरपालिकाको ध्यान जान जरुरी छ ।

तालिका ४ : सामाजिक विकास क्षेत्रकासवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु

सवलपक्ष	समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	सम्भावित विषयगत उदेश्य	लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु
शिक्षा तथा मानव संशाधन					
- वालविकास केन्द्र : जम्मा २१ ओटा, ७ ओटा समुदायमा आधारित १४ ओटा विद्यालयभित्र - नगरभित्रका जम्मा विद्यालय २८ - १-३ कक्षा संचालित ७ ओटा - १-५ कक्षा संचालित ११ - १-८ कक्षा संचालित ६ विद्यालय - १-१० कक्षा संचालित विद्यालय १ - १-१२ संचालित विद्ययालय ३ - ३ ओटा मा.वि.मा पुस्तकालय - सवै विद्यालयमा व्यवस्थापन समिति रहेको - सवै विद्यालयको आफ्नै भवन तथा खेलमैदान भएको - समुदायमा आधारित वालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन समिति ७ ओटा - १० ओटा विद्यायलयमा विद्यालयस्तरिय वालकलव - सवै विद्यालयमा विद्यालय विद्यालय सुधार योजना रहेको - २ ओटा क्याम्पस - १ ओटा १८ महिने वालिविज्ञान प्राविधिक शिक्षालय - निजि विद्यालय ५ ओटा - १-५ निजि विद्यालय २ ओटा। - १-३ निजि विद्यालय ३ ओटा। - १ गुठि विद्यालय	- कक्षाकोठामा विद्यार्थी अनुपात ८० - भवनको अप्रयाप्तता - विद्यालयमा शिक्षक दरवन्दिको अभाव - विद्यायार्थीको नियमिततामा कमी - वाल वालिकाको लागी आवश्यक पर्ने छुट्टा छुट्टै सौचालयको अभाव। - विद्यालयमा पानिको अप्रयाप्तता - सामुदायिक सिकाई केन्द्र प्रभावकारी रुपमा संचालन नभएको - विद्यालयमा घेरवारको समस्या - विद्यालय सुधार योजनाको प्रयोग र अध्यावधि नभएको - अधिकांस विद्यालयमा जग्गा भएपनि खेल मैदान हुन नसकेको। - शिक्षण विधि परम्परागत हुनु - शिक्षकहरुले प्राप्त गरेको तालिम कक्षाकोठामा	- अपेक्षित सिकाई उपलब्धि प्राप्त नहुनु। - उत्तिण दर घट्नु। - विद्यार्थी विद्यालय छोड्ने दर वड्नु। - विद्यार्थी कक्षा दोहऱ्याउने दर वढ्नु। - विद्यार्थी उपस्थिति घट्नु। - विद्यालय योजना विहिनहुनु। - प्रौढहरु निरक्षर रहनु - कक्षाकोठा अपुगहुदा शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप संचालनमा वाधा। - शिक्षकको कार्यसम्पादन मुल्याङ्कनमा कमी।	- विद्यालयमा आवश्यक पूर्वाधार अपुग - पूर्वाधार निर्माणकालागि वजेट अपुग - विद्यार्थीको अनुपातमा शिक्षक दरवन्दि कमहुनु। - प्रयोगशाला नहुनु - शैक्षिक सामग्रीहरुको कमी - स्थानिय शैक्षिक सामग्रीहरुको निर्माण र प्रयोगमा कमी - प्रभावकारी सुपरिवेक्षण तथा अनुगमनको कमी - विद्यालय र अभिभावकविचको सम्वन्धमा कमी - शिक्षक, प्र.अ., वि.व्य.स. जनप्रतिनिधी विच गुणस्तर सुधारमा समन्वयमा कमी - शिक्षामा राजनितीकरणको प्रभाव	गुणस्तरिय शिक्षामा सवैको पहुच पुऱ्याउने।	- वास्तविक र अवस्यकतामा आधारित बिद्यालय सुधार योजना निर्माण गर्ने। - बिद्यालय आफ्नो ब्यावसायीक योजना निर्माण गर्ने। - विद्यालय सुधारयोजना अनुसार योजनाको माग गर्ने परिपाटि विकास गर्ने। - विषयगत तथा विद्यार्थीअनुपात अनुसारको शिक्षक दरवन्दिको व्यवस्था गर्ने। - विषयगत दरवन्दि मिलान गर्ने। - आधारभूत तह (१-५) का विद्यालयलाई मर्ज गर्ने। - विद्यार्थीहरुको नियमिततामा बृद्धि गर्ने। - निरन्तर विद्यार्थी मुल्याङ्कन पद्धतिलाई सुदृढ गर्ने। - कक्षाकोठा अपुग भएका विद्यालयमा कक्षाकोठा थप गर्ने। - एक विद्यालय एक खेलमैदानको स्थापना गर्ने - एक विद्यालय एक पूस्तकालयस्थापना गर्ने। - बालमैत्रि विद्यालय निर्माण गर्ने। - वालकेन्द्रित शिक्षण सिकाइका क्रियाकलाप संचालन गर्ने। - विद्यालयमा सूचाना प्रविधिको

- २ ओटा सामुदायिक विद्यालयमा अंग्रेजी माध्यमबाट पठनपाठन - जम्मा विद्यार्थी संख्या ७०७८ सामुदायिक विद्यालयमा - खुद भर्नादर ९५% - निरनन्तरता दर ७०% - औषत विद्यार्थी सिकाइ उपलब्धी - १-५ ४८%, ६-८ ४२%, ९-१२ ३२.३३% - उत्तिर्ण दर : - १-८ ८०% - ९को मात्र ८०% - १० को ३२% - ११ र १२ को २४ % - विषयगत शिक्षकहरु स्थानिय स्तरमै उपलब्ध हुनु - ३ ओटा सामुदायिक सिकाई केन्द्र - विगतको भन्दा भर्नादर वढेको - शिक्षको नियमीततामा वृद्धि - विद्यालयहरुमा सूचना प्रविधिको प्रयोग - खेल मैदानका लागी जग्गा उपलब्ध भएको - सवै विद्यालयमा डिजिटल हाजीरको व्यवस्था	प्रयोग नहुनु - कक्षाकोठामा शैक्षिक सामग्रीहरुको अभाव तथा प्रयोग नहुनु - वालविकास केन्द्रका शिक्षकहरुले तालिम नपाउनु । - विद्यालयमा विद्युत पहुँचको समस्या - विद्यालय र अभिभावक विचको दुरी नजीकहुन नसक्नु । - अभिभावकमा जनचेतनाको कमी - शैक्षिक पृष्टपोषण सहितको सुपरिवेक्षणको अभाव - अतिरिक्त क्रियाकलापमा कमी - विद्यायालय व्यवस्थापन समितिको योजना निर्माण तथा कार्यन्वयनको कमी - विद्यालयमा प्राथमिक उपचारको व्यवस्था नहुनु । - स्थानीय स्रोत साधन प्रयोगरी शैक्षिकसामग्री निर्माण र प्रयोगमा कमी - डिप्लोमा तहको प्राविधिक शिक्षालयको अभाव		- सामुदायिक सिकाईकेन्द्र को व्यवस्थापन कमजोर हुनु । - स्यानेटरी प्याड निर्माण सिप र व्यवस्थापन स्थल नहुनु ।		विस्तार र दक्ष प्राविधिकको व्यवस्थापन । - विद्यालय र अभिभावकहरु विच नियमित अर्न्तक्रिया गर्ने । - टोल स्तरमाअभिभावक शिक्षा कार्यक्रम संचालन गर्ने । - सवै विद्यालयमा छात्रा छात्रहरुको लागी सावुन पानी सहितको छुट्टा छुट्टै शौचालयको व्यवस्थापन गर्ने । - स्थानिय पाठ्यक्रम निर्माण गरी पठनपाठन गर्ने । - सामुदायिका सिकाईकेन्द्रलाई व्यवस्थित तथा प्रभावकारी वनाउने । - एक वडा एक सिकाईकेन्द्रको स्थापना गर्ने । - विद्यालय व्यवस्थापन समितिको वैठकमा कम्तिमा एक शैक्षिक गुणस्तर सुधारको एजेण्डा राखी छलफल र योजना वनाउने । - शिक्षकको कार्यदक्षता मुल्याङ्कन गरी पूरस्कार र दण्डको व्यवस्था गर्ने । - शिक्षकहरुका लागी मागमा आधारित शैक्षिक तालिमको व्यवस्था गर्ने । - सामाजिक परिक्षण चौमासिक रुपमा गर्ने । - बिद्यालयमा बिद्यलय साँग सम्बन्धित गुनासो सुनुवाईको परिपाटिको विकास गर्ने ।

	- वालिकाहरु महिनावारीको समयमा आवश्यक स्यानीटरी प्याड प्रयोग र विसर्जनको समस्या । - कम उमेरको वालवालिका कक्षा एकमा भर्ना हुनु । - वालवालिकाको खाजा नास्ताको व्यवस्थापनमा समस्या - विचवाटोमै विद्यार्थी रहनु - बिद्यालयमा रहेका गुनासो पेटीकाको व्यावस्थापन तथा सम्बोधन हुँन नसक्नु । - अनौपचारिक शिक्षा प्रभावकारी नभएको - खुला सिकाई प्रभावकारी नभएको । - विषेश शिक्षाको आवासिय व्यवस्थापनमा कमी - विद्यालयमा व्यवस्थित प्रयोगशाला नहुन -				- साक्षरोत्तर शिक्षा तथा निरन्तर शिक्षालाई प्रर्वधन गर्ने । - खुला सिकाईलाई प्रभावकारी वनाउने । - विशेष शिक्षालाई प्रभावकारी वनाउने। - माध्यामिक विद्यालयहरुमा विज्ञान,कम्प्यूटर प्रयोगशालकको स्थापना गर्ने । - बिद्यार्थीमा भएका सिर्जनशिलताको उजागर र हौसला बढाउने । - बिद्यार्थीहरुलाई स्व अध्यान गर्न र स्व-अनुशासित हुँन प्रोत्साहान गर्ने । - शिक्षक नै अविभावक - बिद्यार्थीले बिद्यालयमा सिकेका कुरा दैनिक जीबनमा प्रोत्साहान गर्ने । - सामाजीक कुरुति र बिकृति हटाउन बिद्यार्थी मार्फत जनचेतना जगाउने । - परम्परागत परिक्षा प्रणालीमा सुधार । - कक्षाकोठामा श्रव्य दृश्य सामाग्रीको प्रयोग । गुणस्तरीय शिक्षाको लागि बिद्यार्थी अबिभावक बिच सुचना सञ्चार प्रविधिको ९क्ष्कृत० को प्रयोग ।
स्वास्थ्य र पोषण					

- स्वास्थ्य चौकी ३ वटा - ३१ जना स्वस्थ्य कर्मचारी - ३१ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका - ३ वटा चौविस घण्टे प्रस्सुतिगृह सञ्चालनमा - ६ ओटा गाउँघर क्लिनीक - १० ओटा खोप केन्द्र (७ ओटा समुदायमा खोप केन्द्र ३ ओटा स्वास्थ्य संस्थामा) - परिवारनियोजन सेवा । - समुदायमा आधारित वाल स्वास्थ्य शिसु सेवा कार्यक्रम - एक स्वास्थ्य स्वयमसेविका वरावर एक स्टेचरको व्यवस्था र सवै स्वास्थ्य संस्थामा स्टेचरको व्यवस्था । - वहुक्षेत्रिया पोषण योजना कार्यक्रम । - किसोर किसोरीमैत्रि सेवा - क्षयरोग तथा कुष्टरोग सेवा - मातृशिसु स्वास्थ्य सेवा - पोषिलो पिठो वितरण कार्यक्रम - विद्यालय स्वास्थ्य कार्यक्रम - स्यूना स्वास्थ्य संस्थामा प्रयोगशाला रहेको - स्यूना स्वास्थ्य संस्थामा फार्मेसी सेवा रहेको - स्यूनामा आयुर्वेद औषधालय - स्यूना स्वस्थ्य संस्थामा शिघ्र कडा कुपोषण भएका वालवालिकाकालागी उपचार सेवा	- स्वास्थ्य संस्था भवन जिर्ण भएको - २ वटा स्वास्थ्य संस्थामा ल्याव तथा फार्मेसीको व्यवस्था नहुनु । - अस्पताल नहुनु - एम्वुलेन्स नहुनु - आवश्यकीय जनशक्तिको कमी - आवश्यकीय निशुल्क औषधिको कमी - खोपकेन्द्र र गाउँघर क्लिनीक संचालनकालागी भवनको तथा फर्निचर अभाव - स्वास्थ्य संस्थामा २४ सै घण्टा स्वास्थ्य सेवा प्रवाहको लागी पानीको कमी। - स्वस्थ्य संस्थामा शौचालयको कमी - फुकोट स्वास्थ्य चौकिमा उर्जाको कमी । - स्वस्थ्य चौकीमा आकस्मिक सेवा नहुनु - खोपको नियमित आपुर्ति नहुनु - गाउँघर क्लिनीक संचालन गर्दा आवश्यकीय	- सेवाग्राहीले गुणस्तरिय सेवा नपाउनु - मातृ तथा शिशु मृत्युदरमा बृद्धि । - रोग हरुको पहिचान हुन नसक्नु । - रोगको संकरमण बढ्ने । - आकस्मिक उपचार सेवा नपाउनु । - बिशेषज्ञ सेवामा अभाव - आर्थिक व्ययभार वढ्नु । - वाटैमा विरामीको मृत्यू । - विकलांग वालवालिका जन्मिनु । - समयमै वालवालिकाले खोप नपाउनु । - जन्मदरमा बृद्धि - स्वास्थ्य संस्था फोहोरमैला बृद्धि -	- आवश्यक वजेटको अभाव - समयमा मर्मत सम्भार नहुनु । - स्वास्थ्य सेवामा उपकरण तथा औजारको अभाव - पूर्वाधार निर्माणकालागी माथिल्लो निकायमा समन्वयमा कमी । - सम्वन्धित निकायवाट समयमै औषधि तथा खोप उपलब्ध नहुनु । - जनचेतनाको कमी - परिवार नियोजनका साधनहरु प्रयोग नगर्नु/गर्न नचाहनु । - औषधि ढुवानी, भण्डारण र वितरणको व्यवस्थापन नहुनु । - अति आवश्यक औषधिको माग अनुसारको आपुर्ति हुन नसक्नु । - स्वास्थ्य चौकिमा आकस्मिक सेवा संचालन को नितिगत व्यवस्था नहुनु । - औषधि खरिद गर्दा परिमाण , संख्या र	सम्पूर्ण नगरवासीलाई अत्यावश्यकीय स्वास्थ्य सेवा प्रवाह गर्ने ।	- नगरस्तरमा १५ शैयाको अस्पतालको स्थापना । - स्वास्थ्य संस्था,गाउँघरक्लिनीक र खोप केन्द्र मा भौतिक पूर्वाधार निर्माण । - १ गुणस्तरीय ल्याव र फार्मेसी सेवा विस्तार । - ३ ओटै स्वास्थ्य संस्थामा एक - एक ओटा एम्वुलेन्सको व्यवस्था गर्ने । - स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था । - निशुल्क तथा आवश्यकीय औषधिको समयमै आपुर्ति तथा व्यवस्थापन गर्ने - स्वास्थ्य संस्था, गाउँघर क्लिनिक तथा खोप केन्द्रमा पानि तथा शौचालयको व्यवस्था । - सवै स्वास्थ्य चौकीमा विद्युतलाइन, सौर्यउर्जाको व्यवस्था । - स्वास्थ्य चौकी स्यूनामा भ्याक्सिन सव सेन्टरको स्थापना । - सवै स्वास्थ्य संस्थामा आकस्मिक सेवा संचालन - मातृ तथा शिशु मृत्यु दर घटाउने । - स्वास्थ्य सम्वन्धि संचालित कार्यक्रमको नियमित अनुगमन र सुपरिवेक्षण गर्ने । - समुदाय तथा विद्यालयहरुमा मासिक स्वास्थ्य सचेतना

- तिन वटै स्वास्थ्य संस्थामा वहिरंग सेवा संचालन । - नव शिशु स्वास्थ्य सेवा	औषधिहरुको कमी - भुगोल र जनसंख्याको आधारमा महिला स्वास्थ्य स्वयमसेविका अपुग । - विरामीहरु स्वास्थ्यकर्मीसंग खुलस्त रुपमा समस्या नवताउनु । - स्वस्थ्य सेवाको समयमा विरामीहरुको सूचनामा कमी - स्वास्थ्य संस्थामा आवश्यक औजार तथा उपकरणको कमी - २४ घण्टे प्रसुति सेवा प्रवाहका लागी आवश्यक औजार तथा उपकरण कमी - मातृ तथा शिशुमृत्यूदारमा अपेक्षित रुपमा कम नहुनु । – आर्युवेदिक गाउँघर क्लिनक अपुग – कुपोषित बालबालिकाको दरमा कमि नहुनु – संस्थागत सुत्केरीको संख्यामा कमि		प्रकार वारे स्वास्थ्य चौकीहरुसंग समन्वय नहुनु । - तोकिएका ७ प्रकारका अति आवश्यकीय औषधिको कहिलेकाही मौजदात शून्य रहनु ।		कार्यक्रम संचालन गर्ने । - पूर्ण पोषित नगर धोषणा - १००० दिन का आमा तथा बालबालिका को पोषण स्थीतिमा सुधार - बाँकी ६ वटा वडामा स्वास्थ्य संस्था/प्रसुति गृह स्थापना तथा संचालन - संस्थागत सुत्केरी हुन आउने महीला कुरुवा र कर्मचारीलाई बास तथा खानाको व्यावस्था - आवश्यकता अनुसार स्वास्थ्यकर्मीको क्षमता अभिर्बद्धि गर्ने । - आयुर्वेद औषधालयबाट विभिन्न थेरापी सेवा संचालन गर्ने - शारिरिक व्यायाम प्रर्वदनका निम्ति योग शिविर संचालन गर्ने । – प्रत्येका वडामा आर्यूवेदिक गाउँघर क्लिनक संचालन गर्ने ।

	– गुण्स्तरिय सेवा प्रवाहमा सम्स्या – परिवारनियोजन उपयोग दरमा कमी – स्वास्थ्य सुचना प्रणली व्यवस्थापनमा सम्सया – स्वास्थय संस्थामा नवशिशुमा लिङको आधारमा हुने विभेद ।				
खानेपानी तथा सरसफाई					
- खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषणा - प्रयाप्त खानेपानिको मुल भएको - ६ ओटा खानेपानी उपभोक्ता समिति भएको । - वडा नं. नौ मा एक घर एक धारा भएको - ३० ओटा ढुङ्गेधारा भएको - ८० ओटा पाइप लाइन सार्वजनिक धारा संचालन - पूर्ण सरसाफाई कार्यक्रम संचालन - कच्चि शौचालय २६३३ पक्की शौचालय ५३ वायोग्यास जडान ३ ओटा सेप्टी ट्याङ्की भएका ६३ र शौचालय नभएका घर ९ ओटा । -	- पानीमूल संरक्षण्मा समस्या - वृहत खानेपानी आयोजना नभएको । - सेरिज्यूला, वास्तोला, पारिवन, टनकपूर , रामपूर, थापाकाँडा, मुम्म्रेकाँडा, टमट्टावाडा आदि मा खानेपानीको असुविधा - पक्की शौचालयको कमी - खानेपानी शुद्धता परिक्षण नभएको । - खानेपानी आयोजनाहरु व्यवस्थीत नहुनु । - खानेपानी उपभोक्ता समिति निष्कीय भएको	- शुद्ध पिउने पानीको अभाव । - पानीजन्य रोगहरुको संक्रमण वढ्ने । - गाउँघरमा फोहोरमैला वृद्धि - रोगकिराको वृद्धि - पिउनेपानि ल्याउनकालागी समय लाग्ने । - माहामारी फैलिने - व्यक्तिगत तथा घरयासी सरसफाइ मा कमी - आर्थिक व्ययभार -	- मूलहरु फोहोर हुनु । - खानेपानी योजनाहरु व्यवस्थित नहुनु । - पानी सुरक्षा योजना लागु नहुनु । - पानी शुद्धिकरण विधिवारे जानकारी नहुनु । - शुद्ध पानी पीउने वानीको विकास नहुनु । - वृहत खानेपानी योजना संचालनमा नआउनु । - मर्मत संभार कोष र चौकीदारको व्यवस्था नहुनु । - जमिनमुनी पाइप	स्वच्छ खानेपानीमा सवैको पहुच पुर्‍याइ पुर्ण सरसफाइ युक्त नगर निर्माण गर्ने ।	- वृहत खानेपानी आयोजना संचालन गर्ने । - नगरक्षेत्रमा रहेका खानेपानीमूलहरुको संरक्षण गर्ने । - रास्कोट वृहत खानेपानी आयोजना स्किम नं. १ वडा नं. १,२,३ , स्किम नं २ वडा नं. ४,५,६ , स्किम नं ३ वडा नं. ७,८,९ संचालन गरी ८०% घरधुरीमा धारा पुर्‍याउने । - आयोजना मार्फत बिद्यालय तथा सरकारी कार्यालय र सार्बजनीक स्थानहरुमा धाराको व्यावस्था । - वाकि २०%घरधुरीकालागी साना खानेपानी आयोजना संचालन गर्ने । - रास्कोट बृहत खानेपानी

	- खानेपानी आयोजनाहरु नियमित मर्मत नहुनु । - खानेपानी रिजर्व ट्याङ्की जिण हुनु । -		मापदण्ड अनुसारले नविछ्याउनु । - गुणस्तरिय सामग्रीको प्रयोग नहुनु । - दक्ष पलम्वरको तथा प्राविधिक कमी - स्थायी उपभोक्ता समिति नहुनु । - व्यक्तिले मुहानलाई सार्वजनिक प्रयोजनका लागी नदिनु ।		उपभोक्ता सँस्था गठन र परिचालन गर्ने । - भएका खानेपानी आयोजनाहरुको मर्मत संमार गर्ने । - सवै शौचालयलाई पक्की संगै स्तर उन्नती गर्ने । - पानी शुद्धिकरणको व्यवस्था गरी सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने । - मुल र पानी सुरक्षायोजना लागु गर्ने पूर्ण सरसफाईका सूचकहरु पुरा गर्ने ।
सामाजिक समावेशीकरण तथा सुरक्षा					
- नगरस्तर र वडा स्तरमा महिला संजाल रहेको । - ३ महिला सहकारी समुह रहेको । - १४० ओटा महिला लघुवित्तसमुह रहेका - ३१ ओटा आमा समुह रहेका - १५ ओटा निगरानी समुह रहेका । - महिला हिंसा घट्दो कममा - छुवाछुत प्रथा घट्दो क्रममा - दलित संजाल नगर तथा वडा स्तरमा गठन भएको - नगरस्तरवाट दलित लक्षित कार्यक्रम रहेका - नगरस्तरमा सवै समिति गठनहुदा समावेशि रहनु - विद्यालय तथा समुदायमा वालकलव गठन । - विद्यालय स्तरिय वालकलव १०	- समावेशिकरणको क्षेत्रमा प्रयाप्त वजेट नहुनु । - समिती तथा संजालहरु सक्रिय नुहनु । - परास्म्परागत पेशाहरु आधुनकिकरण हुन नसक्नु । - छुवाछुतको अन्त्य हुन नसक्नु । - छाउपडि प्रथा कायमै रहनु - संजालहरुको क्षमता विकास नहुनु । - घरेलु तथा वाह्य महिला हिंसा कायमै रहनु । - वालविवाह कायमै रहनु ।	- महिला तथा वालवालिका असुरक्षित हुन । - अर्थपूण समानुपातिक सहभागीता नहुनु । - लगानीको प्रतिफल नपाउनु । - पेशागत उपलब्धि प्राप्त नहुनु । - पारिवारिक कलह वढ्नु । - आमा र शिशु मृत्यूदर वढ्नु । - राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय स्थरमा प्रतिसप्रर्धी जनशक्ति उत्पादनमा कमी - पूस्ता हस्तान्त्रण नहुनु ।	- जातिय तथा लैङ्गीक विभेद अन्त्य हुन नसक्नु । - नाममात्रको समावेशिकरण गर्नु । - लक्षितवर्गको रकम, सदुपयोग नहुनु । - परम्पारागत पेशालाई आधुनिकीकरण र व्यवशायिकरण नहुनु - परम्परागत सोच र कुरीति कायमैहुन । - पृतिसतात्मक सोच - गरिवी र आर्थिक कठिनाई । - पारिवारीक संरक्षणको अभाव । - स्थानिय स्तरमा	पछाडि पारिएका वर्ग को शसक्तीकरण गरि निर्णायक तहमा सहभागीता वृद्धि गर्ने ।	- स्थानिय तह तथा समुहहरुमा समावेशि सहभागीतालाई सुदृढ गर्ने । - लक्षित समुहहरुका लागी आवश्यक वजेट विनियोजन गर्ने । - विभिन्न समुह तथा संजालहरुको क्षमता अभिबृदि गर्ने । - सामाजीक विभेद अन्त्यकालागि अभियानात्मक बिषेश कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने । - समावेशिकरणसंग सम्वन्धित शाखामा कर्मचारीहरुको व्यावस्था, क्षमता तथा जवाफदेहितामा वृद्धि गर्ने । - पैत्रिक सम्पतिमा महिलाहरुको हक स्थापित गर्ने । - छुवाछुत प्रथा अन्त्य गर्ने

ओटा , समुदाय स्तरिय ९ ओटा र एक नगरस्तिरीय १ वाल संजाल रहेका - जेष्ठनागरीक नगरस्तरमा १ संजाल रहेको - प्रयेक वडामा एक एक ओटा जेष्ठनागरीक वडा समिति रहेको । - सिपखानामा एक ओटा जेष्ठनागरीक हक हित समिति रहेको । - वडा तथा नगरस्तरमा अपाङ्ग संजाल रहेको - स्थानिय तहको संरचनामा महिलाहरुको प्रतिनिधित्व रहेको । -	- वालश्रमको अन्त्य हुन नसक्नु । - वालमैत्रि स्थानियशासन प्रवर्धन नहुनु । - किशोर किशोरीहरुमा जिवनउपयोगी सिपको कमी - अनाथ तथा टुहुरा वालवालिकालागी व्यवस्थापन नहुनु । - वृद्धवृद्धाहरुकालागी जमघट केन्द्र नहुनु । - अशक्त वृद्धवृद्धाहरुको वृदभत्तामा वितरणमा कठिनाई - अपाङ्गमैत्रि संरचना नहुनु । - वास्तविक अपाङ्गता भएका व्यक्ति पहिचाहनमा समस्या	- सेवा सुविधा वास्तविक अपाङ्गहरुले सेवा सुविधा वाट वञ्चित हुन -	नितिनियम कडाइकासाथ कार्यन्वयन हुन नसक्नु । -		- छाउपडि प्रथाको अन्य गने - वालविवाह र वालश्रम न्यूनिकरणकालागी प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गर्ने । - वालमैत्रि स्थानिय शासन लाई प्रवर्धन गर्ने । - वालवालिकाको हेरचाहकालागी अभिभावककालागी सचेतना अभियान संचालन गर्ने । - अनाथ तथा असाहाय वालवालिकाको संरक्षण गर्ने । - वृद्धवृद्धाहरुकालागी दिवा जमघटकेन्द्र को स्थापना गर्ने । - अनुभवि पुस्ताको अनुभवलाई पछिल्लो पुस्तामा हस्तान्तरण कार्यक्रम संचालन गर्ने । - परम्परागत पेशा व्यवसायलाई आधुनिकिरिण गर्ने सिप तथा प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने । अपाङ्गहरुकालागी सिप क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ।
यूवा तथा खेलकुद					
– राष्ट्रपति रनिङसिल्ड प्रतियोगिता संचालन भएको । – ८ जना राष्ट्रिय खेलाडि भएको – नगरपालिकावाट खेलकुदका लागी वजेट विनियोजन गरेको । – वडा तथा विद्यालयस्तरिय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन – यूवा स्वरोजगार कार्यक्रम संचालन	– खेलाडिहरुलाई प्रोत्साहन तथा तालिमको अभाव – खेलकुदमा वजेट अप्रयाप्त रहेको – नगर स्तरिय खेलकुद समिति गठन नभएको – यूवाहरुको विदेश पलायन ।	– खेलाडिको अभाव – खेलकुद सहभागिता र अवसरमा वञ्चित – स्थानिय विकास तथा उत्पादनमा कमी – वेरोजगारी वढ्ने । – सामाजिक कलह वढ्ने । – योजना वद्ध खेलकुद	– खेलकुद क्षेत्रमा आवश्यक लगानीको कमी – खेलकुदका लागी प्रशिक्षण र प्रशिक्षकको अभाव – खेलमैदानको अभाव – यूवामा उद्यमशिल	युवा स्वरोजगार वृद्धि गर्ने । राष्ट्रिय तथा अन्तरराष्ट्रिय खेलाडि तयार गर्ने ।	– खेलकुदको विकासकालागि पिरामिड विधि अपनाउने । – खेलाडिहरुलाई तालिम तथा प्रोत्साहनको व्यवस्था गर्ने । – खेलकुदका लागी नगरस्तरिय रंगशाला निर्माण गर्ने । – नगर स्तरिय खेलकुद समिति गठन तथा सक्रिय वनाउने ।

– यूवा कलव नगर तथा वडा स्तरमा रहेको । – प्रमाणपत्र धितो राखी ऋण लिने निति तथा कार्यक्रम रहेको । -रंगशाला निर्माण प्रक्रिया अघि वढेको ।	– खेलकुद प्रतियोगिता प्रयाप्त नहुनु – युवाहरु दुर्व्यसनमा फस्नु । – वेरोजगारीको समस्या – यूवाहरुमा सिप तथा उद्यमशिलतामा कमि – यूवासूचना केन्द्र नभएका	संचालनहुदैनन् । –	सिप, उद्योगको कमी – खेलका प्रकार,महत्व, फाइदावारे अनविज्ञता – यूवा लक्षित कार्यक्रम प्रभावकारी नहुनु । – व्यवशायिक शिक्षाको अभाव – रोजगारीका अवसरहरुको खोजीमा उदासिनता – श्रम तथा वस्तु वजारको अभाव ।		– वडा, विद्यालय स्तरिय तथा नगरस्तरिाय खेलकुद प्रतियोगिता संचालन गर्ने । – युवाहरुलाई दुर्व्यसनवाट जोगाउन अभियानहरु संचालन गर्ने । – यूवाहरुलाई उद्यमशिलता तालिम दिई स्वरोजगार वनाउने । – नगर स्तरिय यूवा सूचना केन्द्रको स्थापना गर्ने । – यूवा श्रम सहकारी बैंक स्थापना गर्ने । यूवाकलवहरु गठन तथा क्रियाशिल बनाउने ।
कला संस्कृति					
– मष्टो पुजा , मुईया मान्ने माई भवानीको पुजाको सस्कृति भएको । – देउडा, हुड्के नाच , मागल, भारी धमारी ,ठाडी भाका वालो नचाउने रोपाइ चुड्कीला गीत, तथा नाच रहेको । – दमाह, सहनाई, ढोल, भ्याली, नरसिंहाँ (पंचेवाजा) , मादल, वासुरी, विनायो हुड्को, भुकर शंख, खैजडी आदि वाजा रहेको । – रास्कोट कला संस्कृति साहित्य प्रतिस्ठान रहेको । – अन्य विविध साँस्कृतिक	– कला संस्कृतिको जगेर्ना हुन नुसक्नु । – कला संस्कृति सम्वन्धि प्रतियोगीता न्यून हुनु । – कला संस्कुतिको अध्ययन अनुसन्धान तथा लिपिवद्ध हुन नसक्नु । – श्रृष्टाहरुको खोजि तथा सम्मानको वातावरण नहुनु । – परम्परागत कला, वाजा संस्कृतिको संरक्षण नहुनु ।	– परमपरागत कला संस्कृतिको लोप हुनु । – प्रतिभाहरुको प्रस्फुटन र पहिचाहन नहुनु । – वाजाहरु र वजाउने सिप लोप हुनु – स्थानिय पहिचान मेटिनु – कला संस्कृतिको विकासमा वाधा –	– पछिल्लो पूस्तामा परम्परागत कला सिप को ज्ञान हस्तान्तरण नहुनु – पाश्चात्य कला संस्कृतिको सिको वढ्नु – स्थानियकला संस्कृतिको प्रयाप्त अनुसन्धान र प्रचार नहुनु । – स्थानिय भाषा तथा संस्कृतिको महत्व नबुझ्नु – पराम्परागत	मौलिक कला संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने ।	– विद्यमान कला संस्कृतिको संरक्षण र प्रवर्धन गर्ने । – कला संस्कृति संरक्षणकालागी वजेट के निरन्तरता । – लोपोन्मुख कला संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने । – श्रृष्टाहरुको खोजि तथा प्रोत्साहन गर्ने । – कला संस्कृतिको अध्ययन, अनुसन्धान तथा लिपिवद्ध गर्ने । सांस्कृतिक सङ्ग्रालयको स्थापना गर्ने ।

समुहहरु रहेको – संकृति सम्वन्धि लेख रचाना प्रकाशन	– कला संस्कृतिमा छुट्याईको वजेट न्यून तथा व्यवस्थित नहुनु ।		भेषमूषाको प्रयोग नहुनु ।		

२.२.३.पूर्वाधार विकास

यस नगरपालिकाकोसमृद्धिका लागि पुर्वाधार तथा संरचनाको महत्वपूर्ण भूमिका रहन्छ । यस नगर क्षेत्रमा ३.२ किलोमिटर कर्णाली करिडोर रहेको छ भने १८ किलोमिटर ग्रामीण सडक रहेको छ । सडकको पूर्वाधार विकासका लागि विभिन्न वस्तीहरु जोड्ने ट्र्याकहरु खोलिँदै छन् । सडकको स्तरोन्नति र मर्मत सम्भार नहुँदा यातायातमा कठिनाइ उत्पन्न हुने गरेका छन् । यस नगरपालिकामा शान्ति गाड र फुकगाडमा दुईवटा बेली ब्रिज रहेका छन् । कर्णाली नदीमा पक्की पुल नहुँदा यातायातमा असुविधा छ भने केही बस्तीहरुमा झोलुङ्गे पुलको पनि अभाव रहेको छ । मुम्रा साना जलविद्युत आयोजनाले यस क्षेत्रमा विद्युत आपूर्ति गरिरहेको छ भने धौलेगडा साना जलविद्युत आयोजनाको डिपिआर समेत तयार भएको छ । विद्युत लाइन बिस्तार तथा आवश्यक ट्रान्सफर्मर नभएका कारण नगरको सबै क्षेत्रमा विद्युत सेवा विस्तार हुन सकिरहेको छैन ।

यस नगरपालिकामा एकीकृत बस्ती विकासको नीति निर्माण भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेको छ । जनता आवास कार्यक्रम अन्तर्गत यस नगरपालिकामा १० वटा घरहरु निर्माण भएका छन् । ८ नं. वडा बाहेकका सबै वडाहरुमा आफ्नो वडा कार्यालय नहुँदा गुणस्तरीय सेवा प्रवाहमा कठिनाइ देखिन्छ । यस नगरपालिकामा तीनओटा टेलिफोन टावर रहेका छन् भने २४४५ जना मोबाइल प्रयोगकर्ता रहेका छन् । ८७२ जनाले रेडियो प्रयोग गर्छन् भने ८४ जनाले टिभीको प्रयोग गरिरहेका छन् । ल्यान्डलाइन टेलिफोनको सेवा नभएको यस नगरमा द्रूत गतिको इन्टरनेट सेवा पनि उपलब्ध छैन । टेलिफोन लाइनको विस्तार, एफएम रेडियो तथा पत्रपत्रिका सञ्चालन, इन्टरनेट प्रयोगमा पहुँच बृद्धि गर्न सकेमा सूचना र सञ्चारको क्षेत्रमा यस नगरले फड्को मार्ने देखिन्छ ।

तालिका ५ : भौतिक पूर्वाधार विकास क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु

सवलपक्षहरु	समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	सम्भावित विषयगत उदेश्य	लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु
सडक , पुल तथा यातायात					

– नगरपालिका क्षेत्रमा कर्णली कोरीडोर ३.२ कि.मि. खण्ड रहेको – शान्तिगाढ देखि सिप्खाना सेराचौर सम्म सडक खण्ड १८ कि.मि ग्रामिण सडक – सिप्खाना सेरा चौर देखि तुषरखोला ट्याक ओपन भएको .... कि.मि. – वडा नं. ५को बढिमालिका मा.वि देखि वडा नं. ४ को पानी फाल्ना सम्म २.५ कि.मि ट्याक खोलेको – बढिमालिका मा.वि देखि वडा नं.९को वयालडाडा सम्म ३ कि.मि ट्याक खुलेको – आर.सि.पि. बजार देखि खालडिल सम्म .....कि.मि ट्याक खुलेको – वडा नं. ७को चामतला मोड देखि वडा नं. ८ को बगाने खोला सम्म ...कि.मि. ट्याग खुलेको – वडा नं. ७ को दुवारे ढुंगा देखि वडा नं. ७ को ताला खर्क सम्म ट्याक खुलेको ६०० मिटर – वडा नं. ६ को गगने खोला देखि भदाले सम्म १ कि.मि. ट्याक खुलेको – वडा नं. ५ को मेला माडु देखि वडा नं. ५ को ठुली चौर सम्म . कि.मि ट्याक खुलेको – ढुली चौर देखि वडा नं ५ को वडा	– सडकको स्तर उन्नति नहुँदा आवत जावतमा समस्या । – वडा नं. ९ अन्तरगतका वस्तिमा सडक सञ्जालले नछोएको । – सडकहरुमा पक्किनाला नहुँदा बर्षा याममा अबरोध । – सडकहरुमा आवश्यकता अनुसार कलभर्ट हिम पाईप नभएको – निर्माणधिन सडक आवश्यक मापदण्ड अनुरुप नबनेको – केही ठाँउमा सडक अधिकार क्षेत्र मिचिएको – सडकहरुको मर्मत सम्भार र संरक्षणमा कमी ।	– यातायातमा असुविधा – उत्पादित वस्तु निर्यात तथा आवश्यकीय वस्तु आयातमा गर्न अप्ठ्यारो । – आर्थिक वृदि घट्नु – मुल्य वृदि – सडक दुर्घटना वढ्नु – आवतजावतमा कठिनाई – बाह्रैमहिना सडक संचालन नहुनु । – अपेक्षित सडक विस्तार नहुनु – -	– आर्थिक अभाव – भौगोलिक विकटता – सडक मापदण्डलाई पालना नगर्नु । – सडक मर्मत कोष नहुनु – सडक अतिक्रमण हुन –	सडक संजालको विस्तार गरी यातायातमा पहुँच वृद्धी गर्ने ।	– नगर सडक गुरुयोजना निर्माण गर्ने – नगरको वडाको केन्द्रलाई वाह्रैमहिना सडक संजालले जोड्ने । – निर्माण भएका सडकहरुको स्तर उन्नति गर्ने । – सडक निर्माण गर्दा सडक मापदण्डलाई कडाइका साथ लागू गर्ने । – भएका सडकहरुको नियमित मर्मत संमार गर्ने । सडकमा पर्ने साना खोलाहरुमा कलभर्ट, कजवे तथा होम पाइपको व्यवस्था गर्ने ।

कार्यालय सम्म ३००मि. ट्याक खुलेको – वडा नं. ४को चाटयाखोला देखि वडा नं. ३को वडा कार्यालय कुमालवाडा सम्म १.५कि.मि. ट्याक खुलेको – वडा नं . २ को बुढी सैन देखि वडा नं १को लहरेला सम्म ३ कि.मी. ट्याक खुलेको – बास्तोला देखि जनजागृति मा.वि सम्म ३००मि. ट्याक खुलेको – रानागाँउ मोड देखि आयुर्वेद अस्पताल सम्म ३६०मि ट्याक खुलेको - गोर्खाली गाँउ देखि कालाशिल्ला मा.वि सम्म ३६०मि. ट्याक खुलेको					
पुल					
– शान्तिगाढ र फुकगाढमा २ वडा बेली ब्रिज रहेका – ९ वडा झ्लेलड.गे पुल – काठे पुल ३ -	– कर्णली नदीमा पक्कि पुल नहुँदा यातायातमा असुविधा – छेतडी ,गढया,चरिपानी, र कोटखौला बाघजेवाला र घाटज्यूला चोक्ट्याबगर लडेखोला सन्टालढुंगा झोलंगे पुल नभएको ।	– आवतजावतमा कठिनाई – खोलाले वगाएर मर्नु - सामान ओसार पसारमा समस्या	– लगानीको कमी – पुल सम्वन्धि आयोजनाहरु प्रतमिकतामा नपर्नु – पानिको वाहव निश्चित नहुनु	सडक तथा झोलुङ्गे पुलको निर्माण तथा व्यवस्थापन गरी आवात जावतमा सुगमता वृद्धी गर्ने ।	– अत्तिआवश्यक ठाउँमा झोलुङ्गे पुल निर्माण गर्ने । – भएका पुलहरुको नियमित मर्मत गर्ने ।

विद्युत तथा वैकल्पिक उर्जा					
– साना जलबिद्युत आयोजना मुम्रा (रास्कोट, शान्नि त्रिबेणी गा.पा) ५०० कि.वा. बाट बिद्युत आपुर्ति भएको । – चौलेगडा साना जल बिद्युत आयोजनाको डि.पि.आर. तयार भएको । – ९ नं. वडाको मष्टामाडु साना जल बिद्युत डि.पि. आर. तयार भएको । – वडा नं. ८को घोडा दाउनी वडा नं. ७ को वयालपाटा मा वायू उर्जा निर्माणको लागि डिपिआर भएको । – बिद्युत नपुगेको ठाँउमा सौर्य उर्जा उपलब्ध भएको । - १ वटा लिफ्ट सिंचाई आयोजना सञ्चालनमा रहेको ।	– सबै वस्तिहरुमा बिद्युत विस्तार नभएको – बिद्युत पुगेको ठाँउमा टार्न्सफर्मर नभएका कारण भोल्टेज कम भएको – अधिकांश परिवार दाउरामा निर्भर रहनु परेको ।	– वस्तिहरु अध्यारोमा पर्नु – उद्योगधन्दा नखुल्नु – दाउराको खपत वढ्नु – स्वास्प्रश्वास सम्वन्धि रोग लाग्नु – सूचाना प्रविधिमा पछाडि पर्नु	– विद्युत उत्पादनमा नहुनु – वायो ग्याँस प्रविधि प्रचलनमा नल्याउनु – राष्ट्रिय प्रसारणमा नजोडिनु –	उज्यालो रास्कोट अभियान अन्तरगत सबै क्षेत्रमा उर्जाको व्यवस्थापन गर्ने ।	– विद्युतको राष्ट्रिय प्रशारण लाइनसंग जोड्ने । – आवश्यक ठाउमा ट्रान्सफर्मरको जडान गर्ने । – लघु जलविद्युत आयोजनाहरुको सम्भाव्यता अध्ययन गरी निर्माण गर्ने – हावा वाट विजुलि निकाल्ने – डि.पि. आर तयार भएका आयोजनाहरुको तत्कालिन निर्माण गर्ने । – वायो ग्याँस प्रविधिको विस्तार गर्ने । – सि.एफ. एल तथा LED बल्व प्रयोगलाई प्रोत्साहन गर्ने । – विद्युत प्राविधिकहरुको क्षमता विकास तथा व्यवस्था गर्ने मुख्य मुख्य सडकमा सडक वत्ति जोड्ने ।
– **आवास, वस्ती तथा विकास तथा भवन**					

– जनता आवास कार्यक्रमबाट १० वटा घर निर्माण भएका । – एकीकृत वस्ति विकास निति पास भएको ।	– वडा नं. ८ वाहेका अरु वडामा वडाकार्यालयको भवन नभएको । – नगरपालिका कार्यपालिकाको भवन नभएको । – वस्ति विकासको गुरुयोजना नभएको । – घर तथा भवनहरु भुकम्प प्रतिरोधि तथा भवन सिंहिता प्रायोग गरी नबनेका । – तालिम प्राप्त भवन निर्माण जनशक्ति नभएको । – गेष्टहाउसको व्यवस्था नभएको । – वसपार्क नभएको –	– सेवा प्रवाहमा कठिनाई – विकासका एकिकृत कार्यक्रमहरु संचालन गर्न कठीनाइ, – विकास निर्माण प्रकृया खर्चिलो, – विपदको उच्च जोखिमको खतरा, – संरचनाहरु कमजोर हुने, –	आर्थिक कठिनाई – भौगोलिक बिकटता – भवन निर्माण संहिताको पूर्ण पालना नहुनु – चेतना स्तरको कमी तथा लापर्वाही – परम्परागत छरिएको बस्ति	एकिकृत र व्यवस्थित वस्ती निर्माण गरी समृद्ध र दीगो नगर निर्माण गर्ने ।	– भू-उपयोग निति निर्माण गरी कार्यन्वयन गर्ने । – एकीकृत वस्ति विकास गुरुयोजना निर्माण गर्ने । – भवन संहिता २०७२ लाई कडाईकासाथ लागु गर्ने । – सबै वडाहरुको वडा कार्यलय भवन निर्माण गर्ने । – नगरपालिका भित्र घर निर्माण गर्दा नक्सा पास अनिवार्य गर्ने । – संघ र प्रदेशसंग समन्वयगरी जनता आवास कार्यक्रम संचालन गर्ने । – भवन निर्माण सम्वन्धि आवश्यक जनशिक्ति व्यवस्था गरी तालिमको व्यास्था गर्ने । – नगरकालागि आवश्यक भवन निर्माण गर्ने ।
सूचना तथा संचार प्रविधि					

– ३ वटा टेलीफोन टावर (२ वटा निर्माणधिन – इन्टर्ननेटका लागि वर्ड लिंकको टावर १ वटा – १ वटा ईलाका हुलाक र २ वटा अतिरिक्त हुलाक सेवा रहेका । – मोवाईल प्रयोग कर्ता २४४५ – ८४ जनाले टिभिको प्रयोग गरेका – ८७२ जनाले रेडीयो प्रयोग गरेका – नगरपालिका ९ वटा वडा , ४ वटा मा.वि. ३ वटा हे.पो र १ वटा बैंकमा सञ्चार सुविधा रहेको । - नगरपलिकाको वेव साइट र मोवाइल एप भएको	– ल्यान लाइन टेलीफोन सेवा नभएको । – एफ,एम रेडियो नभएको – पत्रपत्रिका नभएको – इन्टरनेटको सेवा वस्तीमा नुगेको – इन्टरनेटको स्पिड एकदम स्लो भएको । – सूचनाका माध्यमहरुका वारेमा जानकारी नभएको – सूचना तथा संचार प्रविधि सम्वन्धि स्थानिय ऐन नियम नवनेको – सूचना तथा संचार प्रविधि विस्तारमा वजेटको व्यवस्था कम हुनु – सूचना तथा संचार प्रविधिमा उदासिनता । दक्ष जनशक्तिको अभाव – -नगरपालिकामा सूचना तथा संचार प्रविधि शाखाको व्यवस्था नभएको	– विश्वसंग अलग्गीनु । – सूचना सम्प्रेसणमा वाधा – राज्याको सेवा सूविधाबाट पछि पर्नु ज्ञान र सिपमा कमी हुनु – सुसाशनमा कमी – सूचना कता वाट कसरी पाउने भन्ने अनविज्ञता वढ्नु	– सूचना क्षेत्रमा वजेट कम हुन। – नियमित विद्युतको प्रवाह नहुनु – दक्ष जनशक्तिको अभाव – सूचना र संचार प्रविधिको महत्व नबुझ्नु । – नगर स्तरमा सूचना शाखाको व्यवस्था नहुनु ।	सूचना र संचार तथा प्रविधिको क्षेत्रमा नगरवासीको पहँुच र प्रयोगमा बृदि गर्ने ।	– टेलिफोन लाइनको विस्तार गर्ने – इन्टरनेट प्रयोगमा पहुँच वृद्धि गर्ने – इन्टरनेटको क्षमता बृद्धि गर्ने – नगर पालिकाको आवश्यक क्षेत्रमा FreeWifi को व्यवस्था गर्ने – प्रयेक वडा तथा नगरपालिकामा सूचना प्रविधि अपरेटरको व्यवस्था गर्ने – डिजिटल नगरपालिकाको व्यवस्था गर्ने । – लेखा व्यवस्थापन सफ्टवेयर मार्फत गर्ने – विद्युतिय सरकारको अवधारणा व्यवस्था गर्ने । – नगरका नागरिकहरुलाई सूचना प्रविधिसंग जोड्ने । – नगरस्तरमा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने ।

२.२.४.वातावरण तथा विपद् व्यवस्थापन

यस नगरपालिका जैविक विविधता, जलाधार र वातावरणको दृष्टिले सम्भावनायुक्त रहेको छ । ५ हजार हेक्टर वनक्षेत्र रहेको र औषत वर्षा ६ सयदेखि ८ सय मिलिमिटर रहेको छ । यस नगर क्षेत्रमा २७ वटा सामुदायिक वन र ३ वटा कबुलियत वन रहेका छन् । ठिगे सल्लो, धुपी सल्लो, बोक्रे सल्लो, उत्तीस, खयर, चिउरो, बाँस, सिमल जस्ता काठजन्य वनस्पतिहरु यस नगरमा पाइन्छन् । यस नगरपालिकामा औषधिजन्य वनस्पति घोडामच्चो, सतुवा, तेजपात, टोकीफूल, पाँचऔंले, टिमुर प्रशस्तै

पाइन्छन् । यस नगर क्षेत्रमा स्याल, बाघ, घोरल, भालु, गुनी, मृग जस्ता वन्यजन्तुहरु पनि रहेका छन् । जथाभावी वन फडानी, आगलागी नियन्त्रण तथा वृक्षारोपण गरी जैविक विविधताको संरक्षण गर्न जरुरी छ । यस नगर क्षेत्रमा फुकगाड, सन्नीगाड, लडेखोला, बगानेखोला र कर्णाली नदी गरी नौओटा मुख्य खोला तथा नदीहरु रहेका छन् । त्यसैगरी देउडा ताल, बजाडी ताल, रागेखाडा ताल, चडीपारी ताल जस्ता तालहरु र चालीस हेक्टर जति सिमसार क्षेत्र रहेको छ । स्वच्छताको क्षेत्रमा नमुना टोलहरु छनौट गरी कार्यक्रम सञ्चालन भइरहेको छ । यी क्षेत्रहरुको संरक्षण र सम्बर्द्धन गरी दिगो वातावरणीय विकासको सम्भावना रहेको छ । यस नगरपालिकाले बिपद् व्यवस्थापन कोषको स्थापना गरी बिपद् जोखिम न्युनीकरणको प्रयासलाई अगाडि बढाएको छ । बिपद् जोखिम न्युनीकरणका लागि बिपद् व्यवस्थापन समिति गठनका साथै बिपद् जोखिम पार्श्वचित्र पनि निर्माण गरिएको छ । बिपद्को अवस्था पहिचान गर्न सबै वडामा बिपद् जोखिम नक्साङ्कन गरिएको छ । यस नगर क्षेत्रमा जमिन कटान तथा पहिरो, आगलागी, हावाहुरी जस्ता प्रकोपहरुका कारण केही वस्तीहरु उच्च जोखिममा रहेका छन् । बिपद् पूर्व तयारीका लागि अपनाउनु पर्ने कार्यहरु गरी यस क्षेत्रका जोखिमपूर्ण बस्तीहरुलाई सुरक्षित गर्न सकिन्छ ।

तालिका ६ : वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु

सवलपक्षहरु	समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	सम्भावित विषयगत उदेश्य	लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु
बन र जैविक विविधता					
– ५००० हेक्टर वनक्षेत्र भएको – औषत वर्षा ,६०० देखि ८०० मिलिमिटर, – २७ ओटा सामुदायिक वन रहेका – तिनओटा समुदायमा आधारित कबुलियती वन भएका – घाँस पात जन्य : कोषे, विराल्चो , सिउतारो, काव्डो, इपिलीपील, तिमीलो,खर , सालिम, काँस, विराल्चो, औलिसो, तुसारो, वेडु, खडिक, खनायो , बाँस, निगालो ,	– समुदायमा आधारित वनको भवन नहुनु । – वन फडानी हुनु, – जथाभावी चरीचरन – खुला वन हुनु, – खडेरी, आगलागी, – सामुदायिक तथा कविलियतनामा वनका समिति सक्रिय नहुनु । – जथाभावी चोरी सिकार गर्नु – वृक्षारोपण नहुनु – वन्यजन्तु तथा पंक्षिहरु	– समिती अस्तव्यस्त हुनु । – नियमीत वैठकवस्न समस्याहुनु, कागजपत्र सुरक्षित नहुनु । – पानिका मुहान सूक्नु – वनविनास हुनु – वन्यजन्तु लोपहुदै जानु । – वन सुरक्षित नहुनु । – व्यक्तिगत स्वास्यथ्यमा समस्या हुनु – वस्तीहरु जोखिममा	– वन सम्वन्धि कार्यक्रम र वजेट तर्जुमा नहुनु । – सामुदायिक वन निति नियमको सही पालना नगर्नु । – सामुदायिक र कवुलियती वन उपभोक्ता समितिको भवन निर्माणकोलागी वजेट अभाव । – वातावरण प्रभाव मुल्याङ्कन नगरी विकास निर्माणका काम जथाभावी संचालन गरिनु	- जैविक विविधता र वातावरणको संरक्षण गर्ने - वनजन्य उप्पादनहरुको विकास र प्रवर्द्धन गर्ने	– एक वडा एक संरक्षण वन – बहुउद्देश्य हाईटेक नर्सरी स्थापना गर्ने । – वनकार्यलयको स्थापना तथा आवश्यक जनशक्तिको व्यवस्था गर्ने – वनसंरक्षणका लागि वन समिति गठन, पुर्न गठन, सक्रिय, र क्षमता विकास कार्यक्रमको व्यवस्था । – जंगली पशुपंक्षिहरुको संरक्षणकालागी व्यवस्था

– दारकाठ जन्य वनस्पति : ठिगे सल्लो, धुपि सल्लो, गोब्रे सल्लो, देवदारको रुख, उत्तिस, सिसम, खैर, चिउरो, खडिक, बाँज, सिमल, खसु , ठिन्के, वकाइनो, पैयौ, मेहेल, भिमल, वौश, – औषधि जन्य वनस्पति : घोडामच्चो, सतुवा, तेजपात, टुकीफुल, मजिठो, लोक्ता, तितेपाति,निर्बिसि,सिस्नु,बायाजड ी अत्तेसी पाँचऔले, टीमुर , सतुवा , वनचुते , अल्लो,नारु,गदाल्नु,अमला, हढरा,बिसमारो, बोजो , सिलपाते, कचुर , कचुर, केतुके खिरौला ,तितो, कटुकी रातो च्याउ,निनजरा,ताराचुक, ढटेल्लो, लौठो , वाडो, अडिल्लो, वकाइनो, खैर, काउलो, तिरखुलो, भाँकेमिलो, अँयाँर, रैनु, पिपिरी,तेलपारो , ओखर – अन्य रुख तथा वोटविरुवाहरु : गुराँस, पिपल, वर, मालु, मल्लाते, – जिवजन्तु : स्याल, वाघ, घोरल, भालु, गुनी, वाँदर, रतुवा, ओद, मृग, व्वाँसो, दुम्सी, थार, वनकुकुर, मल्छाउरो, वँदेल, चितुवा, कस्तुरी – पंछिजन्य : डाँफे, कालिज, च्याखुरा , मैना, गिद्ध, चिल,	संरक्षण नहुनु – इन्धनको रुपमा दाउराको प्रयोग हुनु – वन जंगल सम्वन्धी नितिनियमको पालना नहुनु – वातावरणिय प्रभाव मूल्याङ्कन नगरी विकास निर्माणका कार्यहरु संचालन हुनु । – वनवाट कच्चा पदार्थको अव्यवस्थित संकलन, तथा निकासीमा व्यवस्थापन नहुनु वन सम्वन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन नहुनु ।	पर्नु – खेतियोग्य जमिन मासिनु । – प्राकृतिक सुन्दरता हराउछ । – वजेटको सही सदुपयोग नहुनु । – आगलागी वढ्नु । – राजस्व संकलनमा ह्रास । - वनजंगल तथा वन्यजन्तु को महत्व नबुझ्नु ।	। – वन्यजन्तु तथा वासस्थान संरक्षण संवन्धि कडाइका साथ लागू नगरीनु । – समितिर वनकार्यलयविच समन्वय नगरी वन क्षेत्रमा अस्थाई टहरा निर्माण गरी वन अतिक्रमण गरीनु । सामुदायिक वन हस्तान्तरण पक्षि नियमित अनुगनम, नियगमन र क्षमता विकास कार्यक्रम संचालन नगरीनु ।		– दुर्लव पशुपंक्षिहरुको संरक्षण गर्ने । – जथाभावी वन फडानीमा रोक लगाउने – डढेलो नियन्त्रण गर्ने । – वन्य जन्तु तथा काठदाउराको चोरीनिकासी मा रोक लगाउने । – विकासि क्रियाकालामा वातावरण प्रभाव मूल्याङ्कन योजना लागु गर्ने । – वन वातावरण सम्वन्धि जनचेतना अभिवृद्धि सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्ने । – खालि वनक्षेत्र, पातलो वनक्षेत्रमा वृक्षारोपण गर्ने । – खोरिया फडानी (राँत) लाई पुण रुपमा रोकलगाउने । – वन नर्सरी स्थापना – औषधि जन्य वनस्पितिको संरक्षण, प्रवर्धन, संकलन, प्रसोधनकेन्द्रको स्थापना गर्ने । – लोप अन्मुख औषधि जन्य वनस्पतिको संरक्षण गर्ने । – जडीबुटीको पहिचान प्रशोधन र उचीत बजारीकरण गर्ने ।

काग, लाटिकोसेरो , भँगरा, भ्याकुरो,तित्थो, न्याउलो, मालुवा ढुकुर, परेवा,फग्रास - ७ ओटा साना फर्निचर उद्योग रहेका					
भुमी तथा जलाधार संरक्षण					
– ४११२ हेक्टर खेतियोग्य भूमि भएको । – फुकगाड, सान्निगाड, लडेखोला, वगानेखोला, गणेलेखोलो, चुर्नीखोलो , शेरा खोलो, तुसारेखोलो, कर्णाली नदी, गरी ९ ओटा मुख्यखोला रहेका । – .... हेक्टर वन्जड जग्गा भएको – देउराताल, विशाली वजाडी ताल, राँगेखाडा ताल, चडिपानि ताल, उदउनी अनाह ताल, ताम्ढाके ताल, रहेका । – ४० हेक्टर क्षेत्तडिमा सिमसार क्षेत्र भएको । – दहमाडु सिमसार क्षेत्र - गडिमाले चरो, कालेखोडो, जस्ता चराचुरुङ्गी हरु सिमसार क्षेत्रमा रहेका	– जलाधार क्षेत्र, सिमसार क्षेत्र हरुको संरक्षण, घेरवार, समितिहरु नहुनु । – दह, सिमसार क्षेत्रहरु सुक्ने अवस्थामा हुनु । – सिमसार क्षेत्रहरु अधिकरणमा पर्नु – खोला नालामा पानिको वाहव घट्दैजानु । – वर्षा कम हुनु – खोलानाला प्रदुषणहुनु – तालहरु पुरिने अवस्थामा हुनु । – सिमसार क्षेत्रमा छाडा छोडिनु – माटोको उर्वराशक्ति घट्दैजानु । – खोलावाट गिट्टि, वालुवा, ढुङ्गा अव्यवस्थित तरिकाले निकालिनु खोलाको पानि सहि सदुपयोग नहुनु	– सिचाईमा समस्या – पानिको अभाव – जलप्राणिहरु लोप हुनु – पर्यटकहरु घट्नु । – खडेरी पर्नु – प्राकृतिक सुन्दरतामा ह्रास आउनु । – रोग किराको प्रकोप तथा माहामारी फैलीनु । – तालतलैया पुरीनु । – सुख्खा पहिरो आउनु तथा कटान वढ्नु । – सिमसार क्षेत्र मासिनु - भोकमरी पर्नु	– सिमसार क्षेत्र संरक्षणकालागी पूर्वाधार निर्माणमाआवश्यक जनशक्ति नहुनु । – सिमसार क्षेत्र संरक्षणमा आवश्यक वजेटअभाव । – प्राकृतिक ताल, तलैया संरक्षण सम्वन्धि कार्यक्रम नगरीनु । – नगर स्तरमा गिट्टी वालुवा, निकासी, पैठारी सम्वधि आवश्यक निति नियम नहुनु । – छाडा चरीचरन लाई व्यवस्थत नगरीनु	जलाधार क्षेत्रको संरक्षण गरी दीगो पर्यावरणको विकास गर्ने	– जलाधार क्षेत्र एकिन गरी संरक्षण गर्ने – दहमाडु, चाल्लेसिम, वजाड क्षेत्तडी तोलिका चौर, तुसारमुला चाटेखोला कोल्थेसिम, वाँस, गौतुसिम वगानेखोला सिम, विरुवा, सिम कुमालवाडा, एकहात्ते, जुकाने , औल, कैलाशमुला सिम, कागमारा सिम, आदि सिमसार क्षेत्रहरुको पहिचान, प्रवर्धन र संरक्षण गर्ने । – दह पोखरी , खोलानाला संरक्षण गर्ने – खोलावाट निकालिने गिट्टी, वालुवा, ढुङ्गा निकासीलाई नियमन गर्ने । – छाडा चरीचरनलाई व्यवस्थि तगर्ने – सिमसार क्षेत्र अतिक्रमणलाई रोक लगाउने । – नगरस्तरिय सिमसार क्षेत्र

					संरक्षण समिति वनाई क्रियाशील गर्ने – नगरपालिका स्तरिय जलसंरक्षण ऐन, नियम वनाई लागु गर्ने । कृतिम पोखरीको निर्माण गर्ने ।
वातावरण तथा स्वच्छता					
– खुला दिसामुक्त क्षेत्र घोषण भएको – पूर्ण सरसफाई अभियान संचालित – ९०% घरधुरीमा पक्की शौच प्यान शौचालय भएका – वृक्षारोपण कार्यक्रम संचालन – स्वास्थ्य संस्था र विद्यालयमा फोहोर फाल्ने खाल्डो भएको – सवै वडा कार्यलयहरु र नगरका विषयगतशाखाहरुमा डस्टविनको व्यवस्था भएको । – अधिकांश विद्यालयमा व्यवस्थित शौचालय निर्माण गरियको । – स्वच्छ नमुना टोल संचालन भएको – जिवन प्रवर्धन कार्यक्रम संचालन । - जलबायु परिर्वतन भैरहेको	– पानिको अभावले सरसफाइमा कमी । – प्लास्टिक, काँचजन्य बस्तु जथाभावी फाल्ने गरिएको । – फोहोर व्यवस्थापन नभएको । – वृक्षारोपण कार्यक्रम प्रभावकारी नहुनु – फोहोरमैला विसर्जन व्यवस्था नभएको – फोहोरमैला व्यवस्थापनमा थिआर सचेतना को कमी – गाई वस्तुहरुको मलमुत्र संकलन प्रविधि नहुनु । – सवैघरमा जुठेल्लाको व्यवस्था नहुनु सरसफाई अभियानले अपेक्षित रुपमा उपलब्धि हासील नहुनु	– विरामी पर्नु । – वातावरण प्रदुषण वढ्नु । – टिटानस का रोगीको संख्या वढ्नु – खडेरी पर्नु – अक्शीजनको मात्रा घट्नु । – माहामारी फैलीनु । – परिहो आउनु । – खर्च अर्थात गरीवी वढ्नु । – उत्पादन घट्नु । – पशुवस्तुहरु विरामी पर्नु । – पूण सरसफाई अभियान सफल नहुनु -	– वच्छ, सफा, र सुरक्षित पानि वितरण प्राणाली नहुनु । – प्लास्टिक तथा काँचजन्य ठोस फोहोर वस्तुको उचित विसर्जन नहुनु । – वृक्षारोपण सम्वन्धि कार्यक्रमहरु संचालन नहुनु । – गोठेमल सुधार कार्यक्रम संचालन नगरी परम्परागत तरिकाले मलको प्रयोग गरीनु । – सरसफाई सम्वन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालनका लागी जनशक्ति र वजेट निरन्तरता नगरीनु । पूर्ण सरसफाइ सम्वन्धि सुचकहरुको प्रभावकारी	जलवायू अनुकुल कार्यक्रम तथा पर्यावरणिय स्वच्छता कायम गर्ने ।	– नगरस्तरिय पूर्ण सरसफाइका सूचकहरुको पालना गर्ने । – फोहोर व्यवस्थापनको लागी फोहोर कम उत्पादन, पुर्न प्रयोग र प्रसोधन गर्ने व्यवस्था गर्ने – टोलस्तरिय फोहोर डम्पिङ साइटको व्यवस्था गर्ने । – प्लास्टिकजन्य वस्तु तथा झोला प्रयोगमा कमी गर्ने । – फोहोरमैला वर्गिकरण गरी सड्ने र नसड्ने वस्तुहरु छुट्याई व्यवस्थापन गर्ने । – वजारक्षेत्रहरुमा सार्वजनिक शौचालय निर्माण गर्ने । – ढल निकासको व्यवस्था गर्ने – विद्यालय र स्वास्थ्य संस्थामा सूरक्षित शौचालय तथा फोहोर व्यवस्थापन खाल्डोको

	जलबायु परीवर्तन		पालन नगरीनु ।		निर्माण तथा मर्मत गर्ने । समुदाय स्तरमा फोहोरमैला व्यवस्थापन सम्वन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने
विपद पूर्व तयारी तथा व्यवस्थापन					
– विपद व्यवस्थापन कोष को व्यवस्था भएको – विपद व्यवस्थापन समितिको गठन । – विपद व्यवस्थापन सम्वन्धि नगरपालिकावाट वजेटको व्यवस्था भएको । – नगरस्तरमा ३८ ओटा स्टेचर वितरण गरी संचालनमा रहेका – रेडक्रस शाखा भएको । – एक एम्वुलेन्स खरिद प्रक्रियामा रहेको । – विपद पार्श्चवचित्र तयारीकालागी सवैवडको संकटासन्नता पहिचान गरि तयारी अवस्थामा रहेको । – जोखिम स्थानर वस्तिको पहिचाहन गरिएको । – घर नक्सापास निति लागु गरिएको – भवन निर्माण संहिताको मापदण्डलाई अवधारणको रुपमा लिएको ।	– विपद व्यवस्थापन कोष निर्देशिका नभएको । – विपद व्यवस्थापन समिति सक्रिय नभएको – जमिन कटान तथा पहिरो जाने । – घर भत्की धनजनको क्षेतिहुने गरेको – वडा नं १ देखि ९ सम्मका केही वस्ती उच्च जोखिममा रहेका – भुकम्प प्रतिरोधि भौतिक पूर्वाधार नभएको – सुरक्षित वासस्थानकको व्यवस्था नभएको । – विपद सम्वन्धि जनचेतनामुलक कार्यक्रम संचालन नभएका । – विपद लाई प्रथमिकतामा नराखिनु । – घर आगलागी वढिहुनु – विपद सुरक्षा योजना नभएको ।	– राहत उपलब्ध गर्न नसकीनु । – उद्धारमा ढिलाई हुन । – कोष परिचालन नहुनु । – धनजन तथा मानविय क्षेति हुन । – उत्पादन घट्नु । – वनजंगल मासिनु – वातावरण प्रदुषण वढ्नु । – प्राकृतिक सुन्दरता ह्रास आउनु । – हिंसाका घटना वढ्नु । – चोरी लुटपाट वढ्नु । –	– स्थानिय तहमा राहतकोष वजेट परिचालन निर्देशिकाको अभाव । – भुकम्प प्रतिरोधी भवन तथा घर निर्माण निर्देशिका कार्यन्वयन नहुनु । – विपद न्यूनीकरण सम्वन्धि पूर्वतयारीका क्रियाकलाप संचालन नगरीनु । – विपद न्यूनीकरण सम्वन्धि पूर्व सूचना प्राणलीको प्रयोग नगरीनु । – जनसंख्या वृदिले अतिक्रमण भई अनियन्त्रित वस्ति विस्तार हुनु । – वन संरक्षण संम्वन्धि कार्यक्रमहरु नियमित र प्रभावकारी कार्यन्वयन गर्न नसकिनु ।	विपदवाट हुने क्षेतिलाइ न्यूनिकरण गरी उत्थानशिल समाजको निर्माण गर्ने ।	– नगरस्तरिय विपदकोष तथा संचालन निर्देशिका वनाई लागु गर्ने । – नगरका सवै वडामा विपद व्यवस्थापन समिति गठनगरी सक्रिय गराउने । – नक्सा पासको नितिलाई सवैले अवलम्वनगरी भवन निर्माण संहिताको मापदण्डलाई पालन गर्ने । – नगरक्षेत्रका उच्च जोखिमका वस्तीहरुको पहिचाहन गरी अल्पिकरण योजना लागू गर्ने । – नगरका सवै वडामा सुरक्षित वासस्थान र भण्डारण स्थानको व्यवस्थापन गर्ने । – वन्यजन्तुबाट हुने क्षेति नियन्त्रणकालागी आवश्यक कार्यक्रम संचालन गर्ने । – नगरमा वर्षा मापन केन्द्रको स्थापना गने ।

– रेडक्रसशाखा वाट राहत वितरणका लागी सिफारिस गर्ने गरिएको । - फस्ट ऐड ट्रेनर ३ जना नगरस्तरमा रहेका	– खडेरी पर्नु, असिना, हिमपात, ले वालिनाली नस्ट गर्नु । – वन्यजन्तुको आक्रमणले वालिनाली र मानविय क्षेति हुनु – जलवायु परिवर्तनले वालिनालीको उत्पादकत्वमा ह्रास आउनु । – समयमै राहत उपलब्ध नहुनु । – विपद पूर्व तयारीकालागी सुरक्षित भण्डारणको व्यवस्था नहुनु । – उद्धार समितिको व्यवस्था नहुनु । – विपद पूर्व योजना नभएको – विकासमा विपदको मूल प्रवाहीकरण नभएको । – नगरपालिका र विपद सम्वन्धि काम गर्ने निकाय विच समन्वयको अभाव – विपद पूर्व तयारी र विपद पश्चातका क्रियाकलाप संचालनमा प्रभावकारीकतामा कमी ।		– सूरक्षित वासस्थान निर्माणकालागी वजेटको अभाव । – वैकल्पिक सुरक्षित वासस्स्थानको छनोट नगरीएको । – मौषम अनुकुलका खेति प्रणलीको व्यवस्था नगरीनु । – वन्यजन्तु वाटहुने क्षेति न्यूनीकरण सम्वन्धि कार्यक्रमहरु संचालन नहुनु ।		– वढि पहिरो जाने ठाउँमा तारजालीको व्यवस्थापन गर्ने । – भौतिक पूर्वाधारका सवै योजनामा विपदका दृष्टिकोणलाई मध्यनजरगरी संचालन गर्ने । – खडेरी क्षेत्रको पहिचाहन गरी उपयूक्त विउ विजन तथा वालिको व्यवस्था गर्ने । – विपद कार्यदलको गठन गरी आवश्यक तालिमको व्यवस्थापन गर्ने । – नगरस्तरमा विपद राहत सम्वन्धि गोदाम घरको निर्माण गर्ने । पूर्व प्राथमिक कार्यदल गठनतथा तालिमको व्यवस्था गर्ने

२.२.५.संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह

नगरपालिकाको संगठनात्मक संरचनाका रुपमा नगरसभा, कार्यपालिका, विषयगत समिति तथा विषयगत शाखा र वडा कार्यालय रहेका छन् । स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार वडा कार्यालयका काम कर्तव्य र अधिकारहरु तोकिएका छन् । यस नगरमा .... जना कर्मचारीहरु कार्यरत रहेका छन् । यस नगरमाबिभिन्न सरकारी तथा गैरसरकारी कार्यालयहरुले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन् ।

प्रचलित ऐन, नीति, नियम र मापदण्डका अनुसारनगरले सेवा प्रवाह गरिरहेको छ । संघीय शासन संरचना अनुरुप स्थानीय सरकारको सबैभन्दा तल्लो निकायका रुपमा वडा कार्यालयलेस्थानीय विकासका साझेदारहरु (गैसस, विकास साझेदार, अन्तर स्थानीय तह, मिडिया, नीजी क्षेत्र र नागरिक समाज) बीच समन्वय तथा साझेदारी विकास गर्ने, विकासका संभावना र आवश्यकताको आधारमा नगरपालिकाकोआवधिक, बार्षिक तथा विषय क्षेत्रगत रणनीतिक योजनातर्जुमा गर्ने, सभाबाट स्वीकृत कार्यक्रम तथा आयोजनाको प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्ने, आयोजना तथा कार्यक्रमको नतिजामूलकढंगले अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गर्ने काम गरिरहेको छ ।

यस नगरपालिकाकोसंस्थागत क्षमता विकास, योजना तथा सेवा प्रवाहसम्बन्धी अधिकार क्षेत्रहरुको संभावना, समस्या तथा संभावना उपयोग रणनीतिलाई देहाय बमोजिको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ७ : संस्थागत विकास र सेवा प्रवाह र सुशासन क्षेत्रको सवलपक्ष समास्या सवाल र लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु

सवलपक्षहरु	समस्या तथा सवालहरु	तत्कालीन असर	मुख्य कारणहरु	सम्भावित विषयगत उदेश्य	लिनुपर्ने मुख्य नितिहरु
संस्थागत संरचना तथा मानव संशाधन					
– नगरविकास समितिको भवनमा नगरपालिका रहेको । – वडा नं. ८,२ को आफ्नै भवन र १००० वर्ग मि. जग्गा भएको – नगरको अस्थायी २ ओटा सभा हल भएको । – नगर विकास समितिको नाममा ७ कित्ता जग्गा भएको – साविक स्यूना गा.वि.स.को नाममा रहेको जग्गा भवन नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको – नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखा	– नगरपालिकाको आफ्नै नाममा जग्गा तथा भवन नभएको । – नगरपालिकाका २ ओटा वाहेक सवै वडा कार्यलयहरु भाडामा रहेका । – आवश्यक प्राविधिक तथा प्रशासनिक कर्मचारी नभएका । – नगरपालिकामा रहेको स्रोत साधन अप्रयाप्त रहनुका साथै	– सेवा प्रवाह प्रभावकारी हुन नसक्नु । – आर्थिक व्यायभार वढ्नु । – समयमै सेवा उपलब्ध नहुनु । – कार्यालय संचालन नियमित नहुनु । – सेवा प्रवाहमा ढिला सूस्ती हुनु । – समयमै सूचना नपाउनु ।	– नगरपालिकाको आफ्नै भवन निर्माणको लागी वजेटको अपुग । – नगर तथा वडा कार्यालयको नाममा जग्गा मापदण्ड अनुसार नहुनु । – दरवन्दि अनुसार कर्मचारी व्यवस्थापन नहुनु । – कार्यालय व्यवस्थापनका लागि आवश्यक स्रोत साधन	नगरपालिका र सवै वडा कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमता, मानव संसाधन र कार्यदक्षता अभिवृद्धि गर्ने ।	– नगरपालिकाको केन्द्रमा मापदण्ड अनुसारको जग्गा व्यवस्था तथा कार्यलय भवन निर्माण गरी आवश्यक जनशक्ति सहितको सेवा प्रदान गर्ने । – नगरपालिकामा रहेका स्रोत साधनहरुको समुचित प्रयोगका साथै थप आवश्यक सामग्रीहरुको व्यवस्था गर्ने । – नगरपालिकामा दरवन्दी सहितका कर्मचारीहरुको सर्वेक्षण गरी पदपुर्तिका लागी

अन्तर्गत १४ जना स्थायी र १७ जना करार , पशु शाखामा १ जना स्थाई र ४ जना करार, कृषि साखामा २ जना स्थायी र ३ जना करार , नगरपालिकामा ५ नजा स्थायी र ३२ जना करार कर्मचारी कार्यरत रहेका जम्मा ७७ जना कर्मचारी कार्यरत (शिक्षा बाहेक) रहेका । – नगरपालिकामा गाडि १ , १७ मोटरसाइकल , १ एक्साभेटर, १८ थान डेस्टप नगरपालिका भरि, १६ थान ल्यापटप नगरपालिका भरी, विभिन्न कुर्चिहरु २१ थान, स्टीलदराज ४८ ओटा, प्रिन्टर २१ थान, क्यानन क्यामरा ५ थान, लो वेन्च ५ थान, अफिस टेवल ४१ थान, टि टेवल ५ थान, वर्फी सोफा ५ थान , स्पिकर सेट १ थान, प्रोजेक्टर १ थान , सोलार व्याकअप ५५० वाटको ४ सेट , रिभल्भिङ कुर्चि १४ थान, कम्प्यूटर टेवल १८ थान, स्क्यानर मेशिन १ थान, सोफा सेट १० ओटा , समाग्रीहरु रहेका । – २७ ओटा सामुदायिक वन रहेका । – नगरपालिका भरि ९ ओटा आमा समुह जसमा १३५ जना आवद्ध	अव्यवस्थित भएको । – डिजिटल हाजीरीमेशिनको प्रभावकारी प्रयोग नगरपालिका भरी नभएको – नगरपालिका कम्प्यूटर ल्याव र विद्युतिय भरपर्दो साधन नभएको । – आवश्यक सूचनाहरु समयमै उपलब्धतामा ढिलाई हुनु । – नगरपालिकाभरी भरपर्दो विद्युत र इन्टरनेट सेवा नभएको । – पावरव्याक अप अप्रयाप्त ।	– योजनाको गुणस्तर कायम नहुनु । – समयमै योजना सम्पन्न नहुनु । – कर्मचारीमा कार्यवोझ वढ्नु । – नगरको कार्यसम्पादन मूल्याङ्कन घट्नु । – समयमै वजेट खर्च नहुनु । -	अप्रयाप्त हुनु । – प्राविधिक जनशक्ति अप्रयाप्त हुनु । – कर्मचारीको सिप, क्षमता र दक्षता अभिवृद्धि गर्न सेवा प्रवेश, सेवा कालिन तथा पूर्नताजगी तालिम संचालनमा कमी हुनु । – सेवा ग्राहीको चेतनामा कमी । क्षेतिपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्रको वारेमा नागरीकहरुलाई सचेतना नहुनु ।		संघिय एवं प्रदेशकोमा पेश गर्ने । – डिजिटल हाजिरीको प्रभावकारी प्रयोगका साथै सेवा प्रवाहमा विद्युतिय शुसासनको प्रयोग गर्ने । – नगरपालिकाको कार्यालय वडा कार्यालयमा भरपर्दो पावर व्याकअप, व्यवस्थित कम्प्यूटर, स्क्यानर, टेलिफोन सेट, इन्टरनेट सेवा, प्रिन्टर, फोटोकपी मेशिन, राजश्व सम्वन्धि सफ्टवेयर, लेखा सम्वन्धि र तथ्याङ्क सम्वन्धि सफ्टवेयरहरु भएकालाई संचालन र नभएकोमा थप व्यवस्था गर्ने । – योजना बद्ध मानव संसाधनको विकास गर्ने ।(दक्ष जनशक्ति उत्पाद) – सकारात्म सोचको लागि नियमित अभियान सञ्चालन गर्ने । – नगर भित्रको बाहिरिएको जनशक्ति भित्रयाई नगरको विकासमा सहभागि गर्ने ।

भएका । – ३ ओटा महिला सहकारी रहेको । – साना किसान, कृषि सहकारी, वचत तथा ऋण सहकारी संस्था आदि गरी जम्मा ९०० जना आवद्ध रहेका । – इन्टरनेट सेवा ९ ओटै वडा , नगरपालिकामा र २८ ओटै विद्यालयमा जडान भएको । – नगरपालिका र सवै विद्यालयमा डिजिटल हाजीरी व्यवस्था भएको । – नगरपालिकाको वेवसाइट र मोवाइल एप संचालनमा रहेको । – ३ ओटा स्वास्थ्य संस्थाका आ-आफ्नै भवन भएका । - २८ ओटै विद्यालयका आफ्नै भवन तथा खेलमैदान भएका ।					
वित्तिय स्रोत					
– नगरपालिकाको आन्तरिक आय स्रोत : सिफारिस दस्तुर , व्यवसायीक दस्तुर, व्यवसाय नविकरण दस्तुर, गरी वार्षिक आम्दानी करिव २०-२५ लाख सम्म भएको । – सडक दस्तुर वापत वार्षिक अनुमानित ६००००० आम्दानी हुने । – समानिकरण अनुदान दश कारोड	– आन्तरिक आय न्यून भएको । – उत्पादन क्षेत्रमा लगानी कम हुनु । – करको दायरा वढाउने उद्योग व्यवसाय संचालन नभएको । – वित्तिय लगानीकोलागी वैङ्कीङ कर्जा प्रवाह नभएको ।	– नगरपालिकालाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी व्यवस्थापन गर्न नसक्नु । – अतिआवश्यक सामग्रीहरु खरिद व्यवस्थापन गर्न नसक्नु । – लक्षित योजना तथा कार्यक्रमहरु संचालन	– संक्रमणकालीन अवस्थाको प्रभाव । – कर्मचारी व्यवस्थापनको लागि आन्तरिक आम्दानीका स्रोतहरुको कमी । – राजश्व संकलनका स्रोतहरु प्रयाप्त नहुनु । – विकास साझेदारहरुलाई	नगरपालिको आन्तरिक तथा वाह्य स्रोत परिचालन गरी आर्थिक वृद्धि गर्ने ।	– बित्तिय साक्षरता सञ्चालन गर्ने । – सरल सुलभ बित्तिय पहुँच पुर्‍याउने । – बित्तिय बैंक, निजि लगानीकर्ता सहकारी लगायतका क्षेत्रमा अनिबार्य बचत प्रणाली अवलम्बन गर्ने । – श्रम रोजगारी बैंक स्थापना गरि परिचालन गर्ने ।

६ लाख । प्राप्त भएको । – ससर्त अनुदान दश कारोड ७४ लाख अनुदान प्राप्त भएको । – युनिसेफ र गैरसरकारी संघ संस्थाको साझेदारी वाट २ करोड ५० लाख सम्म लगानी प्रतिवद्धता भएको । - राजस्व फाँटको स्थापना गरी छलफल गर्ने गरीएको ।	– विकास साझेदारहरुको लगानीमा कमी । – निजि लगानीकर्ता शुन्य भएको । – विकार निर्माणमा सामुदायिक सक्रियता नभएको । – जनताका आयमुलक कार्यक्रमहरु संचालन नभएका । – आवश्यक जनशक्तिको अभाव – आम्दानिका स्रोतको खोज अनुसन्धान र व्यवसायीककरण नभएको ।	गर्न कठिनाई । – नगरको आन्तरिक आय स्रोतमा कमी । – उद्योग, व्यापार, तथा व्यवसाय घट्नु । – भोकमरी पर्नु । – कुपोषणमा वृद्धि । – प्रति व्यक्ति आय न्यून हुनु । – आर्थिक वृद्धिदर न्यून । - कृषिमा व्यवसायीकरण गर्न नसकिनु ।	लगानीमैत्रि वातावरण हुन नसक्नु । – जनताको सिप र क्षमता अधिवृद्धि गरी आय आर्जन मुलक कार्यक्रमहरु संचालन नहुनु । कृषि, उद्योग, व्यापार र पर्यटनमा व्यवसायीकरण नहुनु ।		– नगरक्षेत्रभित्रको सम्पति व्यवसाय, वाहाल, सेवा, शुल्क दस्तुर जस्ता आम्दानीका स्रोतलाई संकलन र व्यवस्थित गर्ने । – आम्दानीका क्षेत्रको पहिचाहन गरी लगानीमा बृद्धि गर्ने । – घरेलु, साना, तथा मझौला र ठुला उद्योगका क्षेत्रहरु पहिचाहन गरी आवश्यक लगानी गर्ने । – गै.स.स. विकास साझेदार, वित्तिय लगानीकर्ता र निजी साझेदार लगानी कर्ताहरुको लगानी वृद्धि गर्ने ।
योजना तर्जुमा, अनुगमन मूल्याङ्कन					
– नगरस्तरिय अनुगमन समिति गठन भएको । – घरधुरी सर्वेक्षण गरी डाटा लिएको – आ.व ०७४/०७५ मा आर्थिक ऐन लगाएत अन्य १५ ओटा ऐन पास भई कार्यन्वयनमा रहेका । – नगर प्रोफाइल निर्माणको चरणमा रहेको । – आवधिक योजना, वार्षिक योजना निर्माण र गुरु	– वार्षिक योजना तर्जुमा व्यवस्थित र व्यवहारिक नभएको । – योजना कार्यन्वयन नियमित र प्रभावकारी अनुगमनको अभाव । – पूर्वाधार सम्वन्धि योजना तथा कार्यक्रम संचालनमा गुणस्तरियता कायम नभएको ।	– योजनामा मनोमानी हुन । – तोकिएको समय भित्र योजना सम्पन्न नहुनु । – लक्षित वर्गसम्म योजनाको पहुच नपुग्नु । – आवश्यकता अनुसारका योजना छनोट नहुनु । – योजनामा अनियमितता	– योजना छोनौट प्रक्रिया सहभागिता मुलक नहुनु । – योजना प्रति समुदाय र उपभोक्ता समिति जिम्मेवार र जवाफदेही नहुनु । – योजना अनुगमन तथा मूल्याङ्कन नतिजामुलक र सूचकको आधारमा नहुनु ।	स्थानिय स्तरको योजना तर्जुमा कार्यान्वयन,अनुगमन लाइ सुदृढ र प्रभावकारि वनाउने ।	– आमभेला द्धारा योजना तर्जुमा तथा प्राथमिकिकरण निर्धारण गर्ने । – योजना कार्यान्वयनको सुरु देखि अन्त्य सम्म नियमित र प्रभावकारी अनुगमनका साथै आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने । – योजना तथा कार्यक्रमा

योजनालाई व्यवस्थि त गर्न ५ ओटा विषयगत समिति र उप-समिति गठन गरी योजना तर्जुमा गर्न अभ्यास सुरु भएको । – वार्षिक योजनाको मध्यावधी समिक्षागरी उपलिब्धि मापन गर्ने गरीएको । – वडा देखि नगरसम्म तहगत अनुगमन पद्धतिको सुरुवात गरिएको – सवै विषयगत समितिको अलग अलग वजेट विनियोजन र योजना तर्जुमा गर्ने गरिएको । – वस्ति स्तर देखि नगरसभासम्म योजना तर्जुमाका सात ओटै चारणहरु अवलम्वन गर्ने गरिएको । –	– स्थानिय सरकारलाई स्थानिय सरकार संचालनमा विषय विज्ञको कमी । – समयमै नगरप्रोफाइल र आवधिक योजना नवनेको । – विषयगत समितिको काम कर्तव्य र भुमिका वारे प्रस्ट नहुनु । – योजना छनौटमा जनसहभागिताको कमी । – वस्ति स्तर देखि नगरसभासम्म योजना तर्जुमाका सात ओटै चारणहरु अवलम्वन प्रभावकारी तवरले प्रयोग गर्ने नगरेको ।	ढिलासुस्ति, गुणस्तर हिनता । – पूर्वाधार सम्वन्धि योजनहरु टिकाउ नहुनु । – विषयगत योजना छनौट नभई कार्यन्वयन नहुनु । – क्षेत्रगत समस्या समाधान नहुनु । – योजनाले सवैक्षेत्रको प्रतिनिधित्व गर्न नसक्नु । – योजना प्राथमिकता तोक्न नसक्नु । - नगरपालिकाको भावियोजनाको वारे जानकारी नहुनु ।	– उपभोक्ता समिति गठन पहुँचका आधारमा हुनु । – समयमै रणनितिक योजना तर्जमा नहुनु । – नगर प्रोफाइल समयमै तयारी र अध्यावधिक नहुनु । – सेवा प्रवाहकालागि आवश्यक दक्ष जनशक्ति नहुनु । – ठुला योजनाहरुलाई मात्र प्राथमिकता दिनु । योजना तथा कार्यक्रमहरु पारदर्शी नहुनु ।		निश्चित मापदण्डहरु निर्धारण गरी गुणस्तरियता कायम गर्ने । – आवश्यक प्राविधिक जनशक्तिको व्यवस्था गरी योजना अनुगमन, मूल्याङ्कन र गुणस्तरता कायम गर्ने । – विषयगत समितिका सदस्यहरुलाई सिप तथा क्षमता अभिवृदि संवन्धि तालिमको व्यवस्था गर्ने ।
शुसासन					
– सूचना अधिकारी तोकिएको – विद्युतिय हाजिरी मेशिन रहेको – विषयगत समिति वनेका – स्थानिय सरकार संचालन ऐन २०७४को प्राप्त अधिकार क्षेत्रका अधारमा ऐन नियम निति, निर्देशिका, कार्यविधि वनेको – नगरसभा वाट ऐन नियम	– नगरपालिका तथा वडा कार्यालयमा नागरीक वडा पत्रको व्यवस्था नगरीएको । – विद्युतिय हाजीरी प्रयोग नगरीएको । – इमेल इन्टरनेट,वेवसाइट,	– सेवाग्राहीलाई सेवा प्राप्तिमा कठिनाई । – सेवा प्रवाहवारे जानकारी नहुनु । – योजना टिकाउ नहुनु । – विषयगत समितिका योजनाहरुको पहिचाहन नहुनु ।	– सेवा प्रवाह सम्वन्धि नागरीक वडा पत्र नभएको । – योजनामा नियमित अनुगमन मूल्याङ्कनमा कमी – राजनैतिक प्रभावका कारण योजना	नगरको सेवा प्रवाहलाइ पारदर्शि,जवाफदेहिता वृद्धि गरि सुशासन कायम गर्ने ।	– नगरकार्यपालिकाका निर्णयहरु सार्वजनिक विद्युतिय संचारमाध्ययम द्वारा सार्वजनिक गर्ने । – नगरपालिकाका सवै विषयगत शाखाका माषिक, चौमाषिक, वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन,

निर्देशिका, स्विकृत भई कार्यान्यवय गरीएको । – विद्युतिय भुक्तानी, विद्युतिय वोलपत्र, भएको । – सूचना पाटि को व्यवस्था गरिएको । - इमेल इन्टरनेट,वेवसाइट, सामाजिक संजाल, श्रवण सूचाना पाटी को व्यवस्था भएको	सामाजिक संजाल, श्रवण सूचना पाटी मार्फत आवश्यक सूचना नियमित प्रसारण नभएको । – सार्वजनिक लेखा परिक्षण र सार्वजनिक सुनुवाईमा आर्थिक पक्षलाई मात्र हेर्ने गरेको र गुणस्तरको पक्षलाई ध्यान नदिएको । – विषयगत समिति, उपसमितिको नियमित वैठक वसि आवश्यक छलफल नहुनु । – गुनासो सुनुवाई सम्यन्त्रको व्यवस्था नहुनु । – विषयगत शाखाको माषिक, चौमाषिक र वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, योजना, वजेट प्रसारण तथा प्रवाहमा कमी – राम्रो गर्नेलाई पुरस्कार र नराम्रो गर्नेलाई दण्डको व्यवस्था नहुनु । – स्थानिय कानुन, ऐन , नियम, निर्देशिका को कमी । – नगरसभा, नगरकार्यपालिका	– सेवाग्राहीहरु सेवा प्रदायक प्रति सन्तुष्ट नहुनु । – योजना तथा कार्यक्रममा अनियमितता वढ्नु – सरोकारवालहरुलाई जनकारी नहुनु । – जनताका गुनासाहरुको वेलैमा सम्वोधन हुन नसक्नु । – लक्ष्य अनुसार को उपलब्धि मापन गर्न नसस्नु । – राहत, उद्धार ,संरक्षण र कार्यक्रममा लगानी नहुनु । – आर्थिक कारोवारोमा आर्थिक अनुशासन कायम नहुनु । -	व्यवस्थापनमा कमी । – समुदाय, उपभोक्ता, समिति, र कर्मचारीविच समन्वयको कमी । – त्रैमासिक , अर्धवार्षिक र वार्षिक समिक्षा र सुनुवाई समयमा नहुनु । – कर्मचारी, उपभोक्ता, र जननिर्वाचित पदाधिकारी विच मनमुटाव हुनु ।		आगामी योजना, लागत प्रतिवेदन समयमै सार्वजनिक गर्ने । – इमेल, इन्टरनेट, वेवसाइट, लगाएतका सामाजिक संजाल रश्रवण सूचना पाटी, मोवाइल एपमार्फत आवश्यक सूचना नियमित अध्यावधिक गर्ने व्यवस्था गर्ने । – कार्यमुलक लेखा परिक्षण प्रणालीको व्यवस्थालाई कार्यान्वयन गर्ने । – क्षतिपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र जारि गरी नगरपालिकाका सवै सरकारी कार्यालयमा कार्यान्वयन गर्ने । – अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तेस्रो पक्ष द्धारा गर्ने व्यवस्था गर्ने – गुनासो सुनुवाई संयन्त्रको विकास गरी कार्यान्यवन गर्ने । – स्थानिय स्तरका अधिकार क्षेत्रभित्रका विषयमा आवश्यकताअनुसार ऐन, नियम, विनियम, निदेर्शिका तथा कार्यविधि तर्जुमा गर्ने ।

	निर्णयहरु सार्वजनिक नहुनु ।				नतिजा र गुणस्तरका लागि आवश्यक सूचक तयार गर्ने

२.३.दीर्घकालिन सोच

रास्कोट नगरपालिकाको पूर्वतयारी गोष्ठी विषयगत समूह छलफल तथा अन्तिम कार्यशाला गोष्ठीमा सहभागीबीचको छलफल तथा विषयविज्ञको सुझाव तथा परामर्शका आधारमा यस नगरपालिकाले तय गरेको दीर्घकालिन सोचलाई नै यस नगरपालिकाको दीर्घकालिन सोचका रुपमा आत्मसात गरिएको छ ।

".."

२.४. आवधिक योजनाको लक्ष्य

आवधिक योजना निर्माणको क्रममा भएका विभिन्न छलफल तथा गोष्ठीहरुबाट आएका सुझावहरुका आधारमा नगरपालिकाको समष्टिगत विकासका लागि निम्नअनुसारको विषयगत लक्ष्य लिइएको छ :

- कृषि, पशुजन्य उत्पादन, सिंचाई सेवाको विस्तार, औद्योगिक तथा पर्यटकीय पूर्वाधारको निर्माण एवं उत्पादनशीलता बढाई आयआर्जन बृद्धि गर्ने ।
- आधारभूत तथा गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा तथा खानेपानी सेवामा न्यायोचित पहुँच एवं लक्षित वर्गको सशक्तीकरण गरी समावेशी तथा समतामूलक समाज निर्माण गर्ने ।
- सडक, पुल, विद्युत, सञ्चारसहितको व्यवस्थित बस्ती विकास भई यातायात, आयात-निर्यातमा सहजता ल्याई जीवनयापनमा सुधार गर्ने ।
- वन, जैविक, जलाधार, विपत् तथा जलवायुसम्बन्धी नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गरी उत्थानशील समाजको निर्माण गर्ने ।
- नगरपालिकाको संरचना र मानव शंसाधनको उचित व्यवस्थापन गरी योजना तर्जुमा प्रक्रियालाई सुदृढ तथा सुशासन कायम गर्ने ।

२.५.रणनीतिहरु

नगरपालिकाले लिएको विषयगत लक्ष्यहरुलाई हासिल गर्न देहायअनुसार विषयगत लक्ष्य प्राप्तिका लागि रणनीति निर्धारण गरिएको छः

आर्थिक विकास :

- एक वडा एक कृषि प्राविधिकको व्यवस्था, एक फलफुल नर्सरी र एक घर एक बगैचा, एक करेसाबारी स्थापना गर्ने ।
- व्यवसायिक रुपमा कृषि, पशुपालन तथा स्थानीय उत्पादनमा आधारीत उद्योग संचालन गर्ने युवालाई विशेष प्रोत्साहन गर्ने ।
- पकेट क्षेत्र बनाई व्यवसायिक नगदे तथा बहुबर्षिय कृषी प्रर्णालीमा जोड दिने ।
- उन्नत तथा व्यवसायिक पशुपालन व्यवसायलाई प्रोत्साहन गर्ने ।
- पर्याप्रर्यटन प्रर्वद्धन गर्न होम स्टे स्थापना गर्ने ।
- अर्गानीक उत्पादन, प्रमाणीकरण तथा बजारीकरण गर्ने ।
- एक वडा एक पशुँ सेवा प्राविधिक को व्यवस्था ।
- एक टोल एक सिचाई कुलो निर्माण गरी बाह्रै महिना व्यवसायिक खेति गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्ने ।
- विविध फलफुलको उत्पादन गरी कृषि पर्यटनको प्रर्वधन गर्ने ।

सामाजिक विकास :

- शिक्षक, कर्मचारी, जनप्रतिनधि तथा अन्य ब्यक्तित्वहरुका छोरा छोरीहरुलाई अनिवार्य रुपमा सामुदायिक विद्यालयमा भर्ना गर्ने ।
- प्रत्येक बस्तिमा अनिर्वाय अभिभाबक शिक्षा संचालन गर्ने ।
- अनिर्वाय आधारभुत शिक्षा निशुल्क माध्यमीक शिक्षा प्राराम्भीक कक्षा सिकाई अनिवार्य रुपमा कार्यन्वयन गर्ने ।
- बालमैत्रि, आपाङ्ग, लैङगीक तथा बातावरण मैत्री भौतिक संरचना निमार्ण गर्ने ।
- विद्‌यालय कार्य सम्पादन करार सम्झौता प्राथामीकता साथ कार्यन्वयन गर्ने ।
- अधारभुत तहमा कम्तीमा एक कक्षा एक शिक्षक र ४० बिधार्थी बराबर एक शिक्षक ब्यबस्थापन गर्ने ।
- कक्षा एक देखी तिनमा चौतर्फि बिकासमा ध्यान दिई कक्षा शिक्षण र कक्षा ४ देखी १२ सम्म बिषय शिक्षण को ब्यबस्थापन गर्ने ।
- राष्ट्रिय मापदण्ड अनुसार विद्यालयमा खानेपानी तथा सरसफाइ सुविधा सुनिश्चित गरी तारे बिधी लागु गर्ने ।
- असाय तथा टुहुरा बालबालिकाका भर्ना तथा निरन्तरताका लागि सहयोग गर्ने ।

- पूजीगत बजेटको २० प्रतिशत बजेट शैक्षिक क्षेत्रमा लगानी गर्ने ।
- सबै स्वास्य संस्था मार्फत संचालन गरिने सेवाको गुणस्तरीयता सुनिश्चित गरि स्वास्थ्य सुशासन कायम गर्ने ।
- आकस्मिक स्वास्थ्य उपचार कोषको व्यवस्था गरी तोकिएको बमोजिम कोष संचालन गर्ने ।
- समुदायको सहभागीता सुनिश्चित गर्दै स्वस्थ रहन नागरीकको जिम्मेवारीलाइ स्वास्थ्य सचेतना मार्फत स्वस्थ जीवनशैली प्रर्बधन गर्ने ।
- एलोप्याथिक,आर्यूवेद र बैकल्पिक उपचार पद्धतिको एकिकृत सेवा प्रवाह गर्ने ।
- स्वास्थ्य/स्वास्थ्य सुचना प्रणालीलाई सुदृढिकरण गरि **ई रिपोटिंग** गर्ने ।
- खानेपानीका श्रोत तथा मूलहरुको संरक्षण, व्यवस्थापन तथा पुर्न भरण गर्ने ।
- **एक घर एक धारा निर्माण** गरि पुर्ण सरसफाई अभियान संचालन गर्ने ।
- निर्माण भएका खानेपानी आयोजनाहरुको मर्मत संभार तथा ब्यवस्थापन तथा सुधार विस्तार गरि खानेपानी सुरक्षा योजना लागु गर्ने ।
- उत्कृष्ट शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संथा तथा उपभोक्ता समितिहरुलाई पुरस्कार तथा प्रोत्साहन गर्ने ।
- विपन्न तथा पछाडी पारीएका वर्ग हरु लाई निर्णयकतहमा पहुच अभिवृद्रि गर्ने ।
- एकल महिला तथा लक्षीत वर्गहरुका लागी सिप विकास तथा आयआर्जनका कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- युवा स्वारोजगार तथा प्रर्वद्धन कार्यक्रम संचालन गर्ने ।
- बाल विबाह, छाउपडी, महिला हिंसा, छुवाछुत जस्ता सामाजिक कुरुतीहरुको अन्य गर्ने ।
- मदिरालाई सधैका लागि निषेधित गर्ने ।
- बाल श्रमलाई अन्त्य गरि बाल श्रम कानुनी कार्वाही गर्ने

पूर्वाधार विकास :

- सबै मख्य बस्तीहरुमा सडक संजाल विस्तार गर्ने तथा गोरेटो घोरेटो बाटोमा लगानी घटाउने ।
- भौतिक संरचना निर्मार्ण गर्दा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई अनिवार्य समावेश गर्ने ।
- रास्कोट उज्यालो अभियान लागु गरि विधुतिकरण गर्ने ।
- एकीकृत वस्ती तथा स्मार्ट शहरको स्थापना तथा ब्यवस्था गर्ने
- नयाँ घर निर्माण गर्दा अनिवार्य रुपमा सुरक्षित घरको नक्सा पास गरि निर्माण गर्ने ।

- रास्कोटलाई सुचना तथा संचार प्रविधिमा समायोजन गर्ने ।

वन वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

- नाँगो क्षेत्रलाइ हरीयाली बनाउने ।
- प्रत्येक वनमा बृहत हाइटेक नर्सरी स्थापना गर्ने ।
- २०१७ साल भन्दा पछि अतिकरक्रमण गरेका वनलाइ खारेज गर्ने ।
- मुहानको पहिचान तथा संरक्षण सहित स्वच्छ खानेपानीको ब्यवस्था गर्ने ।
- जलाधार तथा सिमसार क्षेत्रको संरक्षण गर्ने ।
- भवन आचार संहिता अनिवार्य रुपमा लागु गर्ने ।
- जोखिम पार्श्वचित्रको आधारमा विपद् जोखिम न्यूनीकरणलाई मूल प्रवाहीकरण गर्ने ।
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण सम्बन्धी नीति, कानुन बनाई लागु गर्ने ।

सस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह :

- नगरपालिकाको केन्द्रमा मापदण्ड अनुसारको जग्गा व्यवस्था तथा कार्यलय भवन निर्माण गरी आवश्यक जनशक्ति सहितको सेवा प्रदान गर्ने ।
- नगरपालिकामा करको दायरा फराकिलो गर्ने ।
- गै.स.स. विकास साझेदार, वित्तिय लगानीकर्ता र निजी साझेदार लगानी कर्ताहरुको लगानी वृद्धि गर्ने
- आमभेला द्धारा योजना तर्जुमा तथा प्राथमिकिकरण निर्धारण गर्ने ।
- योजना कार्यान्वयनको सुरु देखि अन्त्य सम्म सुचकमा आधारित नियमित र प्रभावकारी अनुगमनका साथै आवश्यक पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।
- नगरपालिकाका सवै विषयगत शाखाका माषिक, चौमाषिक, वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन, आगामी योजना, लागत प्रतिवेदन समयमै सार्वजनिक गर्ने ।
- अनुगमन तथा मूल्याङ्कन तेस्रो पक्ष द्धारा गर्ने व्यवस्था गर्ने ।

२.६ नतिजा तालिका

नगरपालिकाको एकीकृत विकास तथा समृद्धि हासिल गर्न निर्धारित सोच तथा लक्ष्य प्राप्तिका लागि नतिजामूलक योजनाको ढाँचामा आवधिक योजना तर्जुमा गरिएको छ । जसका लागि विषयगत क्षेत्र (आर्थिक विकास, सामाजिक विकास, पूर्वाधार विकास, वन तथा वातावरण र संस्थागत विकास तथा सेवा प्रवाह)अनुसार सूचकहरु निर्धारण गरी वर्तमान आधार रेखालाई आधार बनाई योजनाको अन्त्यसम्मको लक्ष्यहरु निर्धारण गरिएको छ । जसलाई देहायअनुसारको नतिजा तालिकामा राखिएको छ :

तालिका ८ : नतिजा तालिका

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
लक्ष्य : १. कृषि, पशुजन्य, औद्योगिक तथा पर्यटकीय उत्पादन एवं उत्पादनशील सेवा सुविधाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोगमा बृद्धि गरि रोजगारीको सुनिस्चितता तथा खाध्य सुरक्षामा सुधार गर्ने	आफ्नो उत्पादन र आम्दानीबाट वर्षभरी खान	प्रतिशत	५.९	10	20	30	40	50	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –कृषि विकास शाखाको बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा अन्य	–सिँचित क्षेत्र विस्तार भएको हुनेछ –लगानिमा वृद्धि भएको हुनेछ।
	खाद्यान्न उत्पादन (वासलात) धान चामल	क्वीन्टल	4222	6000	8000	15000	20000	25000		
	प्रति व्यक्ति खाद्यान्न उत्पादन वार्षिक	केजि	100	120	150	200	250	300		
	आम्दानीको २/३ तिहाईभन्दा बढी खर्च खानामा गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	70	65	60	50	40	30		
	साना किसान तथा उत्पादकको औषत वार्षिक आय	रु. हजारमा	30000	35000	40000	45000	50000	60000		
	जमीनको उत्पादकत्व प्रति हेक्टर (वार्षिक औषत कुल कृषि उत्पादन)	रु.	30000	35000	40000	45000	50000	60000		
	वैदेशिक रोजगारीमा गएकाको संख्या	संख्या	414	375	325	275	225	200		
	व्यवसायिक प्राविधिक सीपयुक्त दक्ष व्यक्ति	जना	125	300		–	–	500		
						–	–			
	गैर कृषि पेशा (उद्यम, व्यापार र जागिर) मा	जनसंख्या	699	800	८५०	९००	९५०	१०००		
असर १ : कृषि, पशु, व्यवसायिक र पर्यटकीय लगायतका उत्पादनमूलक सेवा तथा सुविधाको उपलब्धता, गुणस्तर र उपयोग बृद्धि भएको हुनेछ।	कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा संलग्न	प्रतिशत	31.75	45	50	55	60	60		-राजनीतिक स्थिरता सहित संघीय शासन व्यवस्था संस्थागत हुनेछ। -सिँचित क्षेत्र विस्तार भएको हुनेछ -लगानिमा वृद्धि भएको हुनेछ।
	कृषि उपजहरुको वार्षिक मूल्य (एकमुष्ट) हजार	रु.	130000	140000	15000	160000	170000	180000		
	पशुपंक्षी र सोजन्य उत्पादन मूल्य (बार्षिक)	रु.	20000	25000	30000	33000	36000	40000		
	उद्योग तथा व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	428	450	500	550	600	700		
	व्यवसायिक उत्पादनमा संलग्न कृषक	संख्या	50	100				200		
प्रतिफल १.१:	आलु व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	8031	85000	9000	१००००	११०००	12000	–नगर वस्तुगत	– कृषि विकास

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानूमान
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	
कृषि उपजको व्यवसायीकरण र उत्पादन बृद्धि भएको हुनेछ।	तरकारी व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	314	350	400	५००	६००	700	विवरण (प्रोफाइल) – कृषि विकास शाखाको बार्षिक प्रगति प्रतिवेदन तथा अन्य	रणनीतिको कार्यान्वयन हुनेछ। –सरकारी, गैसस र निजी क्षेत्रको कार्यक्रम र लगानीमा बृद्धि हुनेछ। –कृषि सेवा तथा प्रविधी प्रवाहमा वैकल्पिक प्रणालीको प्रयोग हुनेछ।
	सक्रिय अगुवा वा व्यवसायिक कृषक	संख्या	10	15	20	३०	३५	40		
	क्रियाशिल ग्रामीण कृषि कार्यकर्ता	संख्या	0	5	10	१५	२०	25		
	स्थानीय व्यवसायिक कृषि फार्म	संख्या	12	15	20	२५	३०	35		
	सक्रिय व्यवसायिक कृषक सुमह	संख्या	245	250	–	–	–	255		
	तरकारी उत्पादन	मे.ट.	2000	2500	–	–	–	3000		
	फलफुल उत्पादन	मे.ट.	3000	3500	–	–	–	4000		
	दुध उत्पादन	लीटर	79379	90000	–	९५०००	–	100000		
	मह उत्पादन	के. जी.	237	300	–	३५०	४००	500		
	व्यवसायिक कृषि नर्सरी	संख्या	7	10	–	–	–	12		
	कृषि सहकारी संस्था	संख्या	10	12	–	–	–	15		
	सहकारीमा आवद्ध कृषक	संख्या	250	300	350	350	350	350		
	कोण्ड स्टोर/रष्टिक स्टोर	संख्या	0	1	2	३	–	5		
	सेलार स्टोर	संख्या	0	1		–	–	1		
	कृषि उपज संकलन तथा बजार प्रवर्धन केन्द्र	संख्या	0	1	–	२	३	4		
प्रतिफल १.२: खेती योग्य जमीनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ।	१२ है महिना सिंचाई हुने क्षेत्र	रोपनी								
	प्रयोगमा आएका सिचाई प्रविधि (सतह, पोखरी,	प्रकार	2	3	4					
	सुचारु सिंचाई आयोजना	संख्या	3	5	7	–	९	१०		
प्रतिफल १.३आधुनिक पशुपालन व्यवसायको माध्यमबाट पशुजन्य उत्पादनमा	व्यवसायिक पशुपालनमा संलग्न परिवार	संख्या	100	110	120	१३०	१४०	150	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – पशु विकास शाखाको बार्षिक	आवश्यक बजेटको व्यवस्था हुने सरकारी, गैसस र निजी क्षेत्रको कार्यक्रम र लगानीमा बृद्धि हुने पशु नश्लको उत्पादनमा
	पशुजन्य उत्पादन विक्रि गर्ने परिवार	संख्या	200	250	300	४००	५००	600		
	व्यवसायिक पशुपालन फर्म	संख्या	10	15		20	–	25		
	भुइघाँसको व्यवसायिक उत्पादन क्षेत्र	रोपनी	2952	3000	3100	3200	3300	3500		
	सक्रिय पशुपालन समूह	संख्या	100	110	120	130	140	150		
	चरन क्षेत्र	संख्या	7	7	7	7	7	7		
	नश्ल सुधार तथा उपचार केन्द्र	संख्या	3	3	3	3	3	3		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक: विवरण	सूचक: इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
आत्मनिर्भर भएको हुनेछ।	क्रियाशिल ग्रामीण पशु स्वास्थ्य कार्यकर्ता	संख्या	1	5	–	7	–	9	प्रगति प्रतिवेदन तथा अन्य	व्यवशायीको संलग्नता हुनेछ।
	पशुपालनसम्बन्धी उपलब्ध प्रविधि, (खोप, कृत्रिम) उपयोग गर्ने घरपरिवार	संख्या	1500	1600	1800	2000	2200	2500		
	दुग्ध चिस्यान केन्द्र/संकलन केन्द्र	संख्या	0	1	–	2	—	3		
प्रतिफल १.४: स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगको स्थापना एवं वजारको विकास भएको हुनेछ।	चालु लघु उद्योग	संख्या	7	9	12	14	16	20	–नगरवस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –अनुगमन प्रतिवेदन –उद्योग बाणिज्य संघको रेर्कड प्रतिबेदन	–संघीय तथा स्थानीय कानून तथा नीति तत्काल तर्जुमा भई कार्यान्वयन हुनेछ। –निजी क्षेत्र को लगानी र स्वस्थ्य प्रतिस्पर्धा हुनेछ।
	चालु घरेलु उद्योग	संख्या	0	3	4	5	6	7		
	सुचारु व्यापार व्यवसाय	संख्या	143	160	180	220	260	300		
	निकासीजन्य कच्चा पदार्थको परिमाण	क्विन्टल	2000	3000	–	4000	–	5000		
	उत्पादन र बजारीकरण सहकारी संस्था	संख्या	10	12	–	–	–	15		
	उद्यम सृजना र विकास सम्बन्धी तालिम प्राप्त	संख्या	23	30	–	30	40	50		
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त व्यक्ति	संख्या	253	300	–	350	–	400		
प्रतिफल १.५:पर्यटकीय पूर्वाधार, सेवा तथा सुविधाको प्रवर्धन भइ पर्यटकको आवागमनमा वृद्धि हुनेछ।	व्यवस्थित पर्यटकीय स्थल	संख्या	2	3	4	5	6	7	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	–पर्यटन प्रर्वधन को गुरुयोजना निर्माण भइ कार्यान्वयन हुनेछ। –सरकारी तथा नीजि तवरबाट लगानीमा बृद्धि हुनेछ।
	व्यवस्थित होमस्टे र ग्रामीण पर्यटकीय गाउँ (	संख्या	0	1	–	2	–	3		
	भमण गर्ने बार्षिक पर्यटक (वाह्य)	संख्या	0	100	200	300	400	500		
	भ्रमण गर्ने बार्षिक पर्यटक (आन्तरिक)	संख्या	2000	5000				10000		
	पर्यटन र सेवामूलक व्यवसायमा संलग्न व्यक्ति	जना	0	10	15	20	25	30		
	उपलब्ध पर्यटकीय सेवा र सुविधाको प्रकार	संख्या	0	1	–	–	–	2		
	पर्यटकीयस्तरको होटेल तथा रेष्टुरेण्ट	संख्या	0	1	–	2	–	3		
	कृषि पर्यटन संचालन स्थान	संख्या	0	1	–	–	–	2		
	तालिम प्राप्त टुर गाइड	संख्या	0	5	–	8	–	10		
	व्यवस्थित वनभोज तथा पार्क	संख्या	0	1	–	–	–	2		
	स्तरोन्नति गरिएका पर्यटकीय सम्पदा	संस्था	0	2	3	4	–	7		
	तालिम प्राप्त कुक तथा वेटर	संख्या	0	2	3	5	8	10		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
	संचालित तथा व्यवस्थित पदमार्गको लम्बाई	कि.मि.	0	5	9	12	15	20		
प्रतिफल १.६: वित्तीय सेवा तथा सुविधाको पहुँचमा अभिबृद्धी हुनेछ ।	सुचारु वित्तीय संस्था र सहकारी	संख्या	10	12	–	–	–	15		
	उत्पादन र बजारीकरण सहकारीमा आवद्ध सदस्य	घरपरिवार	1500	1800	2000	2200	2400	2500		
	सेवा सुचारु वैक शाखा तथा वित्तीय सेवा	संख्या	2	3	5	7	12	15		
	उपलब्ध कारोबारको किसिम (बचत र लगानी, वसायिक परामर्श)	संख्या	3	4	–	–	–	4		
	वैकमा खाता हुने तथा सेवा उपयोग गर्ने परिवार	प्रतिशत	21.88	30	35	40	50	60		
लक्ष्य : २ आधारभूत तथा गुणस्तरीय शिक्षा, स्वास्थ्य सेवा तथा खानेपानी सेवामा न्यायोचित पहुँच एवं लक्षित वर्गको सशक्तीकरण गरी समावेशी तथा समतामूलक समाज निर्माण गर्ने ।	१५ देखि ६० वर्षसम्मका साक्षर जनसंख्या	प्रतिशत	28	35	45	50	55	60	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल)	आवश्यक खोप तथा औषधिहरु समयमै प्राप्त हुनेछ । – स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आवस्यक उपकरण र दक्ष जनशक्ति को व्यवस्थापन हुनेछ ।
	प्राविधिक शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	253	270	290	320	340	350		
	उच्च शिक्षामा अध्ययनरत विद्यार्थी	संख्या	970	1000	1100	1200	1350	1500		
	३० मिनेटभित्र स्वास्थ्य सेवामा पहुँच भएका नसंख्या (घरधुरी) (गाउँघर क्लिनिकको सेवा समेत)	प्रतिशत	30	40	50	55	60	70		
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल पुग्न लाग्ने औषत समय	घण्टा	1	50	45	40	35	30		
	पाइपप्रणाली वा सुरक्षित खानेपानीको सेवा उपयोग	संख्या	12500	13000	14000	15000	18000	18000		
	स्नातकतह उतीर्ण अपाङ्ग	संख्या	5	7	8	10	12	15		
	स्नातक तह उत्तिर्ण गर्ने महिला	संख्या	73	80	100	120	140	150		
	स्थानीय समिति/संरचनाको नेतृत्वदायी पदमा महिला तथा अन्य लक्षित वर्गको प्रतिनिधित्व	संख्या	30	35	40	50	60	70		
	छाउगोठमा वस्ने छुइहुने उमेर समुहका महिला	प्रतिशत	10	7	5	2	–	0		
	जिल्ला/क्षेत्रीयस्तर व्यवसायिक खेलाडी	संख्या	150	200	–	–	–	250		
	पूर्व प्रसूति सेवा ४ पटक प्राप्त गर्ने महिला	प्रतिशत	40	45	50	55	60	70		
असर २: :	जीवनपयोगी सीप प्राप्त तथा क्लब, सञ्जाल र	संख्या	150	170	200	240	275	300		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक: विवरण	सूचक: इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था): २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु: पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
स्वस्थ्य, शिक्षित ,सशक्त, सक्षम तथा सीपयुक्त मानव संशाधनको विकास भएको हुने छ। ।										
प्रतिफल २.१: जीवन उपयोगी गुणस्तरीय आधारभूत, प्राविधिक तथा उच्च शिक्षामा समावेशी समातामुलक पहुच वृदि भई दक्ष जनशक्ति उत्पादन भएको हुनेछ।	विद्यालय वाहिर रहेका (५-१५ वर्ष) बालबालिका	संख्या	177	100	0	–	–	0	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन –विद्यालय सुधार योजना प्रतिवेदन –नगर शिक्षा शाखाको बार्षिक प्रतिवेदन –	–अभिभावक तथा स्थानीय सरोकारवालाको ,चासो ,प्रतिबद्धता र सहभागितामा अभिबृद्धि हुनेछ। –सरकारी, गैर सरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ –विद्यार्थीहरुको सिकाइ उपलब्धि उच्चतहमा हासिल भएको हुनेछ,
	प्रारम्भिक बाल कक्षामा अध्ययनरत ४-५ बर्ष	संख्या	540	560	580	600	650	700		
	कक्षा ८ को उतिर्ण दर	प्रतिशत	80	85	85	85	90	95		
	कक्षा १० को जिपिए औषत	संख्या	2.4	2.8	3	3	3	3		
	कक्षा १२ को जिपिए औषत	संख्या	2	2.5	3	3	3	3		
	कक्षा ८ सिकाई उपलब्धी दर	प्रतिशत	48	58	60	62	65	70		
	कक्षा ८ को निरन्तरता दर	प्रतिशत	80	82	84	85	90	95		
	कक्षा १० को निरन्तरता दर	प्रतिशत	85	88	90	92	93	95		
	बालमैत्री सिकाइ विधि अवलम्बल गर्ने विद्यालय	प्रतिशत	20	30	40	50	60	70		
	वालमैत्री आधारभूत पूर्वाधार र सुविधा (भवन, खेलकुद मैदान, घेरावार, फर्निचर) उपलब्ध	प्रतिशत	40	45	50	55	60	70		
	छात्रवृत्ती पाउने विद्यार्थी संख्या	संख्या	4000	4100	4200	4500	4800	5000		
	वालक्लव गठन भएका विद्यालय	संख्या	10	12	15	20	–	21		
	शिक्षक विद्यार्थी अनुपात (आधारभूत र माद्यामिक)	संख्या	62	55	50	45	–	40		
	महिला शिक्षकको अनुपात	प्रतिशत	15.78	20	–	–	–	25		
	व्यवस्थित विज्ञान र कम्प्युटर प्रयोगशाला भएका	विद्यालय	0	2	–	3	–	4		
	स्नातक तह उतीर्ण जनसंख्या	जना	224	275	350	400	450	500		
	प्राविधिक विद्यालय	संख्या	1	–	2	–	–	3		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	
	उच्च शिक्षा क्याम्पस	संख्या	1	1	–	–	–	2		
प्रतिफल २.२: गुणस्तरिय आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुच अविबृद्धि भइ मातृ शिशु तथा बाल मृत्यू दर घटी स्वस्थ समाजको सृजना भएको हुनेछ ॥	विरामी पर्दा सर्वप्रथम स्वास्थ्य चौकी/प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र/अस्पताल जाने जनसंख्या	प्रतिशत	59.04	65	70	75	–	80	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – नेपाल जनसांङखिक तथा स्वास्थ्य सर्बेक्षण ●राष्ट्रिय, क्षेत्र तथा जिल्ला स्तरिय स्वास्थ्य सर्बेक्षण । –जिल्ला स्वास्थ्य कार्यालय तथा नगर स्वास्थ्य शाखा को प्रतिवेदन	–संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ । आवश्यक खोप तथा औषधिहरु समयमै प्राप्त हुनेछ । –स्वास्थ्य संस्थाहरुमा आवस्यक उपकरण र दक्ष जनशक्ति को व्यवस्थापन हुनेछ ।
	२५०० ग्रामभन्दा कम जन्मतौल भएका शिशु	प्रतिशत	25.17	22	18	15	10	8		
	स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती गराउने गर्भवती महिला	प्रतिशत	81.25	85	88	90	92	95		
	भाडापखालाको संक्रमण दर (प्रति हजारमा)	जना	884	800	750	700	650	500		
	स्वाशप्रश्वासको संक्रमण (ARI) दर (प्रति	जना	1049	950	800	750	700	600		
	स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत स्वास्थ्यकर्मी	जना	24	30	40	50	65	80		
	भिटामिन ए प्राप्त गर्ने बालबालिका	प्रतिशत	110	100	100	100	100	100		
	परिवार नियोजनका साधनको प्रयोग दर	प्रतिशत	22	25	30	35	40	50		
	स्वास्थ्य विमा गर्ने परिवार	प्रतिशत	30	40	50	60	75	90		
	स्वास्थ्य शिविर	पटक	0	3	4	5	7	9		
	मासिक रुपमा फलोअपमा आएका विरामी	प्रतिशत	15	20	25	30	35	40		
	स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध न्यूनतम सेवा सुविधा	प्रकार	13	15	18	20	25	30		
	निजी तथा समुदायमा आधारित स्वास्थ्यकर्मी	प्रतिशत	48	50	55	65	70	80		
	आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने जनसंख्या	प्रतिशत	85	95	95	95	97	99		
	धुवारहित चुल्हो वा वैकल्पिक इन्धन प्रयोग गर्ने	प्रतिशत	21.83	30	35	45	55	60		
	आधारभुत सुविधा (खानेपानी, शौचालय, वर्थिङ्ग आदी) उपलब्ध स्वास्थ्य संस्था	संख्या	3	–	–	–	–	3		
प्रतिफल २.३: सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइ सुबिधामा सबैको	सुरक्षित खानेपानी सहित निजी धारा जडान भएका घर परिवार	संख्या	180	300	500	1000	1800	2700	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –V WASH CC को सर्वेक्षण	–सवै घरधुरिमा स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था हुनेछ । –पुर्ण सरसफाइ मा समुदायको चेतना
	पाइप प्रर्णालीबाट वितरित सुरक्षित पानी प्रयोग गर्ने घरधुरी	संख्या	2494	2600	2600	2600	2700	2700		
	राम्रोसंग संचालित तथा व्यवस्थित खानेपानी आयोजना	संख्या	7	10	15	25	35	43		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु								पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)						
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
न्यायोचित पहुँच भई पूर्ण सरसफाइ उन्मुख नगरपालिकाको रुपमा बिकास भएको हुनेछ।	खानेपानी सुरक्षा योजना लागु भएका खानेपानी योजना	संख्या	0	5	10	20	25	30	प्रतिवेदन –प्रगति/ –अनुगमन प्रतिवेदन	अभिवृद्धि हुनेछ। –सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ।
	खनेपानी प्रशोधन प्रर्णाली जडान भएका खानेपानि आयोजना	संख्या	0	0	1	1	2	3		
	सक्रिय खानेपानी र सरसफाई उपभोक्ता समिति	संख्या	7	10	20	30	35	43		
	पुर्ण सरसफाइ उन्मुख युक्त वडा घोषणा	वडा	0	1	3	5	8	9		
	सुधारीएको शौचालय भएका घरधुरी (सरसफाइमा पहुँच)	संख्या	2633	2700	2700	2700	2700	2700		
	सार्वजनिक शौचालय	संख्या	3	4	5	6	8	9		
	जोखिमयुक्त अवस्थामा साबुनपानीले हात धुने जनसंख्या	प्रतिशत	20	30	45	60	80	100		
प्रतिफल २.४: महिला, बालबालिका, दलित,जेष्ठ नागरीक, एकल महिला, फरक क्षमता तथा पछाडि पारिएका वर्ग शसक्त भई निर्णायक तहमा सहभागीताको वृद्धि भएको हुनेछ।	परिवर्तित स्थानीय संरचना तथा कानून अनुसार लबालिका, अपाङ्गता भएका व्यक्ति र अन्य ति, संयन्त्र तथा संजाल	संख्या	50	55	60	60	60	60	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – लक्षित वर्ग सम्बन्धी काम गरेका गैससको तथ्यांक, –महिला तथा बालबालिका कार्यालयको बार्षिक प्रतिवेदन –अनुगमन प्रतिवेदन	–संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। –संघ, प्रदेश,नगरपालिका र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। –सामाजिक सुरक्षा तथा सकारात्मक विभेद नीति र लक्षित वर्ग कार्यक्रमको निरन्तरता हुनेछ।
	लैंगिक हिंसा र छुवाछुत सम्बन्धी घटना (बार्षिक)	संख्या	10	5	3	1	0	0		
	तालिम प्राप्त अपाङ्गता भएका व्यक्ति	संख्या	0	10	15	20	30	40		
	व्यवसायिक सीपमूलक तालिम प्राप्त महिला	संख्या	115	150	200	230	270	300		
	उद्दार, उपचार र सहयोग प्राप्त गर्ने हिंसाजन्य	संख्या	0	10	20	30	40	40		
	लक्षितवर्गबाट उजुरी गुनासो (बार्षिक)	संख्या	0	30	50	100	150	200		
	सामाजिक सुरक्षाबाट लाभान्वित लक्षित वर्ग	संख्या	2527	2800	3000	3200	3400	3500		
	घर व्यवहार तथा कारोबारसम्बन्धी निर्णयमा रिवार	संख्या								

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
प्रतिफल २.५: आत्मनिर्भर तथा सिर्जनशिल युवाशक्तिको विकास तथा उत्पादनमूलक कार्यमा युवा सहभागिता बृद्धि भएको हुनेछ ।	वैदेशिक रोजगारीमा गएका युवा	संख्या	418	400	380	350	320	300	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– युवा स्वरोजगार कार्यक्रम प्रभावकारी रुपमा सन्चालन हुनेछ । सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ । – युवामैत्री वातावरण र लगानीमा बृद्धि हुनेछ ।
	युवाक्लब, संजाल तथा संस्था	संख्या	18	20	20	20	20	22		
	युवा संलग्न स्थानीय संरचना वा संयन्त्र	संख्या	0	3	5	8	8	10		
	उद्यम, व्यवसाय र स्वरोजगारीमा संलग्न युवा	संख्या	16	25	30	40	50	60		
	कवर्डहल तथा खेलकुद मैदान	संख्या	0	1	1	1	1	1		
	नगर पालिकामा संचालित खेलकुद प्रतियोगिता	संख्या	1	2	2	2	3	3		
	प्रदेश तथा राष्ट्रियस्तर खेलाडी	संख्या	40	45	55	75	85	100		
	राष्ट्रिय अन्तराष्ट्रिय खेलाडी संख्या	संख्या	4	6	8	12	16	20		
प्रतिफल २.६: स्थानीय संस्कृति तथा साहित्यको जगेर्ना तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ ।	कला, संस्कृति, भाषा र साहित्यमा जिल्ला, प्रदेश गर्ने स्रष्टा	संख्या	15	18	20	22	22	25	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– सरकारी, गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ
	संरक्षित कला, सँस्कृति र सम्पदाका प्रकार	संख्या	5	5	5	5	5	5		
	कला, भाषा र साहित्यलाई पेशाको रुपमा अवलम्बन गर्ने व्यक्ति	संख्या	0	2	4	6	8	10		
	स्थानीय संस्कृति, कला, सम्पदा र साहित्यसंबन्धी अध्ययन तथा अनुसन्धान	संख्या	3	4	4	5	5	6		
	स्थानीय कला, संस्कृति, सम्पदा, भाषासाहित्यमा आधारित प्रकाशन	संख्या	2	3	4	5	7	10		
लक्ष्य ३ :	प्रवर्द्धित तथा व्यवस्थित बजार	संख्या	0	2	4	6	8	12	– नगर वस्तुगत	– समुदायको योगदान र

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	
सडक ,पुल, विधुत, संचार सहितको ब्यवस्तीत वस्ती विकास भई यातायात, आयत निर्यातमा सहज आई आर्थिक उत्पादनमा वृद्धि र जिवन यापनमा सहजता ल्याउने । **असर ३:** भौतिक पुर्वाधारमा विकास भई सुगमता र समृद्ध नगर हुनेछ ।	सुरक्षित वस्तीमा बसोबास गर्ने परिवार	संख्या	630	700	750	800	1000	1200	विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति प्रतिवेदन	निगरानीमा बृद्धि हुनेछ ।
प्रतिफल ३.१: सडक एवं सहायक पूर्वाधारको विस्तार र विकास एवं	१२ है महिना यातायात सुचारु सडक लम्बाई	कि.मि.	18	25	40	60	80	100	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन	संघ, प्रदेश र नगरपालिका तथा विकास साझेदार को लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि
	पक्की सडकमा पुग्न लाग्ने औषत समय	घण्टा	2	1.5		–	–	1		
	यातायात सुचारु अन्तिम विन्दु (केन्द्र)	संख्या	1	2	4	5	7	8		
	कालोपत्रे सडक	किमी	0	5	10	20	30	50		
	ग्राभेल सडक	किमी	0	10	20	घण	द्धण	50		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानूमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
यातायात सुचारु भएको हुनेछ ।	धुले सडक	किमी	45	60	80	ज्ञण्ण	ज्ञघण	150	– प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	हुनेछ ।
	पक्की पुल (वेली ब्रिज समेत)	संख्या	2	3	4	छ	ठ	9		
	नगर क्षेत्रमा सूचारु ४ पाँग्रे सार्वजनिक सवारी	संख्या	10	15	20	द्दछ	घण	30		
	नियमित मर्मत संभार भएको सडकको लम्बाई	किमी	18	20	30	छ्ण	ज्ञण्ण	150		
	वायोइञ्जिनिरिङ्ग प्रविधी र सडक साइड	किमी	18	25	30	50	100	150		
प्रतिफल ३.२ आवास,वजार ,वस्ती एकिकृत,व्यवस्थित र सूरक्षित भएको हुनेछ ।	प्रवर्द्धित तथा सुरक्षित आवास क्षेत्र	स्थान	0	2	4	6	8	12	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति प्रतिवेदन	– लाभान्वित समुदाय को प्रतिवद्धता र सहभागिता साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ ।
	मापदण्डअनुसार बनेका आवास घर	संख्या	0	10	20	40	80	100		
	भूकम्प प्रतिरोधी भवन निर्माणसंबन्धी दक्ष व्यक्ति	संख्या	4	10	15	20	25	30		
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार निर्माण भएका सार्वजनिक भवन तथा संरचन	संख्या	0	10	15	25	40	50		
	भूकम्प प्रतिरोधी प्रविधि र मापदण्ड अनुसार घर	संख्या	0	50	100	200	350	500		
	आधारभूत पूर्वाधारसहित व्यवस्थित बजार	संख्या	0	1	2	3	4	5		
प्रतिफल ३.३: विद्युत र वैकल्पिक उर्जाको विस्तार , उपलव्धता तथा उपयोगमा वृद्धि भएको	स्थानीय विद्युत उत्पादन	कि.वा	0	1	3	4	6	8	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– नेपाल सरकार र दातृनिकायहरुको सहयोग निरन्तर उपलब्ध हुनेछ । – लाभान्वित समुदाय को प्रतिवद्धता र
	विद्युत ट्रान्समिसन तथा वितरण लाइन विस्तार	कि.मि.	7	3	5	7	9	10		
	सोलार प्रणालीसहित विद्युत सेवा पुगेका घरपरिवार	संख्या	2444	2500	2560	2600	2650	2751		
	सुधारिएको उर्जा (वायोग्यास/एलपि) प्रयोग गर्ने	संख्या	10	40	60	100	150	200		
	जडान सौर्य होम प्रणाली	संख्या	1824	2200	2300	2450	2600	2751		
	सुधारिएको वा धुवारहित चुल्हो जडान भएका	संख्या	549	600	700	800	900	1000		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु: सूचक – विवरण	सूचक – इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था) २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानूमान
हुनेछ।										सहभागिता साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ।
प्रतिफल ३.४: सूचना र संचार प्रविधिको पहँच र प्रयोगमा बृदि भएको हुनेछ॥	टेलिभिजन र कम्प्युटर उपलब्ध परिवार	संख्या	104	250	300	350	400	500	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –प्रगति प्रतिवेदन	
	इन्टरनेट सेवा प्रयोग गर्ने जनसंख्या	संख्या	20	50	80	120	160	200		
	मोबाइल प्रयोगकर्ता	संख्या	2445	3000	3200	घछ्णण	्घडणण	4000		
	उद्यम व्यवसायमा सूचना प्रविधि प्रयोग गर्ने व्यक्ति	सख्या	0	50	100	200	300	400		
लक्ष्य ४ : वन , जैविक , जलाधार , विपत तथा जलवायु सम्बन्धित निति बनाई कार्यानवयन गरी उत्थानसिल समाजको निमार्ण गर्ने **असर ४:** बन तथा जैविक विविधता र प्राकृतिक श्रोतको संरक्षण र दिगो उपयोगमा बृद्धि हुनेछ।	रुख बिरुवाले ढाकेको वा हरियाली वा वन क्षेत्र	हेक्टर	5000	5000	5100	5200	5200	5300	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	–वन सम्वन्धि स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा भइ कार्यान्वयनहुनेछ। –वन, वातावरण नीतिको पालना हुनेछ।
	संरक्षित तथा व्यवस्थित वन क्षेत्र	हेक्टर	300	400	500	600	700	800		
	संरक्षित चरन क्षेत्र	वटा	0	4	8	12	16	18		
	उत्पादित दाउरा	भारी	180000	160000	130000	100000	90000	80000		
	उत्पादित गैह्रकाष्ठ वन पैदावर	केजी	50000	70000	100000	120000	130000	150000		
	वनमा आधारित उद्योग तथा व्यवसाय	संख्या	10	12	15	25	35	40		
	व्यवस्थित सामुदायिक तथा कबुलियती वन क्षेत्र	वटा	27	30	30	30	32	35		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक: विवरण	सूचक: इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था): २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु: पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
प्रतिफल ४.१: वन तथा जैविक विवपधताको व्यबस्थापन गरीएको हुनेछ।	निजी वन क्षेत्र	हेक्टर	1	2	3	4	5	6	– नगरवस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सामुदायिक वन समुह तथा वन कार्यालय को प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– वन सम्वन्धि स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा भइ कार्यान्वयनहुनेछ। – वन, वातावरण नीतिको पालना हुनेछ।
	आयमूलक कार्य संचालित वन क्षेत्र	वटा	7	8	10	12	13	15		
	जैविक विविधता युक्त क्षेत्र	वटा	1	2	3	3	3	3		
	गैरकाष्ठ वन पैदावारहरुको व्यवसायिक खेती	वटा	0	1	2	3	4	5		
प्रतिफल ४.२: जलाधार संरक्षण तथा भुमि को एकीकृत व्यवस्थापन र उचित सदुपयोग भएको हुनेछ।	संरक्षित पानी मुहान क्षेत्र	वटा	0	5	10	15	20	30	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। – स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ।
	संरक्षित खेतबारीको क्षेत्रफल	हेक्टर	0	200	300	500	800	1000		
	नदी नियन्त्रण लम्बाई	किमी	0	,5	1	2	3	4		
	संरक्षित गल्छी र पहिरो	वटा	0	1	2	3	4	5		
	संरक्षित भू-क्षय र बाढी संवेदनशील क्षेत्र	वटा	5	6	7	8	9	10		
	संरक्षित र व्यवस्थित तालतलैया र सिमसार क्षेत्र	वटा	0	1	2	3	4	5		
	वायोइञ्जिनियरिङ प्रविधि प्रयोग संरचनाको लम्बाई	किमी	1	2	5	10	20	30		
	मनोरञ्जनस्थल, पार्क र हरित क्षेत्र	वटा	0	1	2	3	4	5		
प्रतिफल ४.३: जलवायू अनुकुल पर्यावरणिय स्वच्छता	प्रयोग भएका फोहोरमैला व्यवस्थापन प्रणाली	वटा	0	2	3	5	8	9	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण	– स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण भइ कार्यान्वयनमा आएको हुनेछ।
	कम्पोष्ट-विन र गार्वेज-पिट प्रयोग गर्ने परिवार	वटा	0	20	50	100	150	200		
	परम्परागत उर्जा (दाउरा) प्रयोग गर्ने घरधुरी	वटा	2500	2300	2000	1500	1000	500		
	नियमित सरसफाइको अभ्यास गर्ने घरधुरी	वटा	500	700	1000	1300	1600	2000		
	घरभित्रको धुवाँमुक्त घरधुरी	वटा	350	500	800	1200	1600	2000		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानूमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
अभिवृद्धि भएको हुनेछ।	स्थानीय विपद जोखिम न्युनीकरण तथा जलवायु तर्जुमा	वटा	1	1	1	1	1	1	प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। – स्थानीय समुदायको सरसफाइमा चेतना वृद्धि हुनेछ।
	सुरक्षित, एकीकृत र व्यवस्थित वस्ती/आवास क्षेत्र	वटा	0	1	2	3	4	5		
प्रतिफल ४.४: विपदवाट हुने क्षेतिलाइ न्यूनिकरण गरी उत्थानशिल समाजको निर्माण भएको हुनेछ	वस्ती अयोग्य स्थानमा बसोबास गरेका परिवार	वटा	250	210	230	200	170	150	– विपद जोखिम पार्श्वचित्र – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– स्थानीय विपद् तथा जलवायु उत्थानशिल योजना निर्माण भइ कार्यान्वयनमा आएको हुनेछ। – समुदायलाइ विपद जोखिम न्युनिकरण वारे जानकारि र विपद उत्थानशिल समुदाय निर्माण भएको हुनेछ। – विपद जोखिम न्यूनीकरण हुनेछ।
	विपदबाट भएको बार्षिक क्षती (जग्गा, संरचना, न्य सम्पत्ती)	हेक्टर	500	450	300	250	220	200		
	सुरक्षित खुल्ला क्षेत्र र स्थान	वटा	0	1	3	5	8	9		
	तालिम प्राप्त स्वयंसेवक	जना	4	10	30	50	80	100		
	विपद् व्यवस्थापन स्थानीय कोष (हजारमा) बार्षिक	रु	1000	1500	2000	2500	3000	3500		
	विपद् व्यवस्थापनमा क्रियाशील संघ/संस्थाहरु	वटा	4	5	–	6	–	7		
लक्ष्य ५: नगरपालिकाको संरचना र मानव संसाधन व्यवस्थित गरि	प्रतिव्यक्तिबार्षिक बजेट लगानी (रु.हजारमा)	रु	3000	5000	8000	1000	12000	15000	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन	– संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। – संघ, प्रदेश र
	लक्षितवर्ग, सशक्तिकरण र क्षमता विकास बाट लाभन्वित विपन्न र पिछडिएको वर्ग	संख्या/घरधुरी	200	400	500	600	800	1000		
	नगर पालिकामा उपलब्ध प्राविधिक मानव संशाधन	संख्या	44	50	60	80	90	100		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक: विवरण	सूचक: इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था): २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
योजना तर्जमालाइ सुदृढ गरि सुशासन कायम गर्ने **असर ५:** नगरपालिकाको कार्यसम्पादनको स्तर वृद्धि भइ सेवाग्राहिको सन्तुष्ट भइ सुशासन कायम हुनेछ।	नगर पालिकामाक्रियाशिल गैसस, अगैसस, विकास साझेदार	संख्या	10	12	15	16	18	20	– प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ।
प्रतिफल ५.१: स्थानियकानुन तर्जुमा भई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भएको हुनेछ।	नगर पालिकाले स्वीकृत गरेका कानून तथा नीति ऐन	संख्या	4	6	8	12	16	20	– सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। – संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। – स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि
	• नियम तथा विनियम	संख्या	4	5	7	9	12	15		
	• निर्देशिका, कार्यविधि र मापदण्ड	संख्या	4	5	7	9	11	15		
	• क्रियाशिल नीतिगत समिति तथा संयन्त्र (खा, राजस्व, योजना तथा बजेट तर्जुमा, अनुगमन	संख्या	5	5	7	9	10	12		
	अभ्यास गरिएका सामाजिक जवाफदेहिताका तपूर्ति सहिको नागरिक वडापत्र, सार्वजनिक सुनुवाई, ा, सामाजिक परीक्षण, समुदाय स्कोर कार्य आदी)	प्रकार	0	5	8	10	12	15		
	स्थानीय कानून, नीति तथा योजना तर्जुमा प्रक्रिया पृष्ठपोषण तथा सुझाव लिने माध्यमहरु (संचार माध्यम,सुचना पाटी, अन्तरक्रिया, लिखित सुभाव पेटिक, सामाजिक सञ्जाल आदी)	प्रकार	0	2	5	7	9	10		
	नगर पाालिका पेश भएका सरकार संचालन तथा	प्रतिशत	0	20	40	35	30	15		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
	ुनासो अभिलेख									हुनेछ।
	नगर पालिका पेश भएका सरकार संचालन तथा ुनासो अभिलेख भएका मध्ये समाधान भएका	प्रतिशत	0	10	30	50	80	100		
प्रतिफल ५.२: नगरपालिका र सवै वडा कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमता, मानव संसाधन र कार्यदक्षता अभिवृद्धि भएको हुनेछ।	नगर पालिकामा कार्यरत मानव संशाधन	संख्या	75	80	90	100	110	120	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ । – संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा बृद्धि हुनेछ। – स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ।
	नगरपालिका तथा वडा कार्यालयका आफ्नै भवन	संख्या	1	4	6	9	9	10		
	सेवा सुचारु सेवा तथा श्रोत केन्द्र (स्वास्थ्य, कृषि, पशु सेवा, शिक्षा, सूचना)	संख्या	6	7	8	10	12	15		
	नगरपालिकामा संचालित संघीय र प्रदेश आयोजना तथा कार्यक्रम एवं इकाई	संख्या	0	3	5	8	10	12		
	संचालित स्थानीय शासन, योजना तर्जुमा तथा वाह सम्बन्धी क्षमता विकास कार्यक्रम (नपा आफै)	पटक	0	2	4	6	8	10		
	जवाफदेहिता क्षमता विकास र अभिबृद्धि कार्यमा सहभागी जनप्रतिनिधि र नागरिक समाज	जना	30	50	60	80	100	150		
प्रतिफल ५.३: नगरपालिकले आन्तरिक तथा वाह्य स्रोत परिचालन गरी आर्थिक वृद्धि भएको हुने छ	नगर पालिकाको बार्षिक आन्तरिक आय रकम (	रु.	2500	4000	4600	5290	6083	6995	– नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) – सर्वेक्षण प्रतिवेदन – प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन	– संघीय तथा प्रदेश राजस्व कानून उपलब्ध हुने तथा स्थानीय कानून तर्जुमा हुनेछ। – संघ, प्रदेश, विकास साझेदार, गैसस र
	संघीय सरकारबाट राजस्व बाँडबाँडबाट प्राप्त रकम	रु. हजारमा		48028	50000	55000	60000	65000		
	प्रदेश सरकारबाट राजस्व बाँडफाँडबाट प्राप्त रकम	रु.हजारमा		166	400	700	1200	1500		
	वित्तिय समानिकरण अनुदान (संघ)	रु. हजारमा		105680	121532	139761	160725	184833		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक: विवरण	सूचक: इकाई	आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था): २०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु: पुष्ट्याईका आधारहरु	जोखिम पक्ष तथा पूर्वानुमान
	वित्तिय समानीकरण (प्रदेश)	रु. हजारमा		5047	6056	7267	8720	10664	–वित्तीय प्रतिवेदन	समुदायको लगानी आकर्षण हुनेछ।
	शसर्त अनुदान (संघ)	रु. हजारमा		10740 0	123510	142036	163341	187842		
	नगरपालिकाको कूल बार्षिक बजेट (हजारमा)	रु.		38327 5.345	428178	495131	605162	769961		
	नगर पालिकाको बार्षिक वास्तविक खर्च रकम (	प्रतिशत	21							
	औषत वार्षिक वेरुजु रकम (हजारमा)	रु.	9800							
	गैसस, अगैसस, विकास साझेदारबाट संचालित ट लगानी रकम (हजारमा)	रु.	100000							
	समुदायको लगानी तथा योगदान रकम (हजारमा)	रु.	0							
	निजी क्षेत्रको लगानी (हजारमा)	रु	0							
	नगर पालिकाको बार्षिक आन्तरिक आय रकम (	रु.								
प्रतिफल ५.४: शुसासन वाहली भई योजना तर्जुमा कार्यान्वयन,अनुगमन प्रभावकारी भएको हुनेछ	खण्डीकृत विषयगत तथा श्रोत नक्शा सहित वस्तुगत विवरण तयारी तथा अद्यावधिक	भए/नभएको	1	1	1	1	1	1	–नगर वस्तुगत विवरण (प्रोफाइल) –सर्वेक्षण प्रतिवेदन –प्रगति/अनुगमन प्रतिवेदन –वित्तीय प्रतिवेदन	–संघीय प्रणाली अनुसार संघ, प्रदेश र स्थानीय नीति र कानून तर्जुमा हुनेछ। –संघ, प्रदेश र गैरसरकारी र निजी क्षेत्रको लगानी र कार्यक्रममा वृद्धि हुनेछ। –स्थानीय सरोकारवालाको प्रतिवद्धता र
	स्थानीय गौरवका आयोजना	संख्या	1	2	4	10	12	15		
	तर्जुमा भएका विषयगत रणनीतिक योजना (	क्षेत्र	5	6	7	8	9	1 0		
	नतिजामूलक ढाँचामा आवधिक योजना तर्जुमा	भए/नभएको	gePsf]	ePsf]		cBfjlws ePsf]		cBfjlws ePsf]		
	नतिजामूलक अनुगमन खाकामा आधारित अनुगमन तथा मूल्याङ्कन योजना	भए/नभएको	gePsf]	ePsf]	cBfjlws ePsf]	cBfjlws ePsf]	cBfjlws ePsf]	cBfjlws ePsf]		
	कूल आयोजना मध्ये उपभोक्ता समितिबाट योजनाको अनुपात	प्रतिशत	30	35	40	45	5 0	6 0		

नतिजा श्रृङ्खला	सूचक तथा पुष्ट्याईका आधारहरु									जोखिम पक्ष तथा पूर्वानूमान
	सूचक		आधाररेखा (आ.व. ०७४/७५ सम्मको अवस्था)	लक्ष्य (सम्मको अवस्था)					पुष्ट्याईका आधारहरु	
	विवरण	इकाई		२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०		
	समयमा सम्पन्न आयोजना/कार्यक्रमको अनुपात	प्रतिशत	30	40	50	60	70	90		सहभागिता समन्वय, सहकार्य एवं साझेदारीमा बृद्धि हुनेछ ।
	आयोजना/कार्यक्रम अनुगमन प्रतिवेदन संख्या (पटके, मासिक, चौमासिक, बार्षिक)	पटक	2	4	6	12	15	20		
	नगर पालिकाबाट प्रकाशित दस्तावेज र प्रतिवेदन	संख्या	0	2	4	6	8	10		
	टोल वस्तीमा सहभागितामुलक योजना तर्जुमा क्रयामा लक्षितवर्ग/समुदायको प्रतिनिधित्व (महिला, दलित, जनजाति र बालबालिका)	प्रतिशत	30	40	50	60	70	80		
	लक्षितवर्ग लक्षित बजेट	प्रतिशत	20	25	30	35	40	40		

२.७.नीति तथा कार्यनीति

रास्कोट नगरपालिकाको समग्र विकासलाई हासिल गर्न निर्धारण गरिएको दीर्घकालीन सोच तथा लक्ष्य र उद्देश्य हासिल गर्न संघ, प्रदेश तथा विकास साझेदारहरुको समन्वय, सहकार्य तथा साझेदारी बृद्धि गरी आवधिक योजनाको कार्यान्वयन गरिने छ । योजना कार्यान्वयनका लागि तालिका २,३,४,५,६ मा प्रस्तुत गरिएका कार्यनीतिहरु नै यस आवधिक योजनाका मुख्य नीति तथा कार्यनीतिहरु हुन् ।

परिच्छेद ३
कार्यान्वयन योजना

३.१कार्यक्रम तथा योजना :

आवधिक योजनाको लक्ष्य प्राप्तिका लागि अपेक्षित प्रतिफल तथा विषयगत क्षेत्र अनुसार अनुमानित लागतसहित देहाय बमोजिमको योजना तथा कार्यक्रम निर्धारण गरिएको छ । जुन तालिका ३ मा देहाय बमोजिम उल्लेख गरिएको छ :

तालिका ९ : आवधिक योजनाको नतिजा प्राप्तिको लागि तर्जुमा गरिएका कार्यक्रम तथा योजना

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका रणनीतिक कार्यक्रम तथा आयोजना	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित लागत (रु. हजार)	स्थान/कार्यक्रम
		आधार वर्ष ०७५/०७६	कुल लक्ष्य (२०७९/८०)		
आर्थिक विकास					
प्रतिफल १.१: कृषि उपजको व्यवसायीकरण र उत्पादन बृद्धि भएको हुनेछ।					
१.१.१. अन्न, दलहन खेति तथा विउ उत्पादन	पटक	०	५	५०००	– वार्षिक वालि पात्रो निर्माण – किसानलाई समयमै उन्नत जातको विउ विजन उपलब्ध गराउने – लेक क्षत्रमा रैथाने बालिको विस्तार – विउविजन केन्द्रको स्थापना । – औल क्षेत्रमा कालो मार्सी धान खेतिको विस्तार – औल क्षेत्रमादलहन खेतिको विस्तार अन्न र दलहन खेति विस्तारको लागी पकट क्षेत्र निर्धारण।
१.१.२. फलफुल खेति विस्तार	रोपनी	५५७०	७०००	३००००	– फलफुल खेतिकालागी एक वडा एक नर्सरी स्थापना – फलफुल खेतिको पकेट क्षेत्र निर्धारण – विविध प्रविधी सिचाइ विकास कार्याक्रम – स्याउप्रसोधन उद्योग स्थापना – संरछीतस्याउर्फामब्यवस्थापन – उत्पादित फलफुल खेतिकालागी एक ओटा शित भण्डारणको व्यवस्था – प्रति वर्ष व्यक्तिगत, समुहगत, फर्म तथा सहकारी वाट २००० मेट्रीकटन फलफुल उत्पादन – स्याउ, ओखर, नास्पति, सुन्तला, केरा,

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					आदिको ५००००० – वेर्ना उत्पादन – न्यूनतम एक घर एक वगैचा स्थापना
१.१.३. व्यावसायिक तरकारी खेति विस्तार	रोपनी	७७१६	८०००	१५०००	– एक गाउँ एक जातको तरकारीवाली उत्पादन – वडा नम्वर१,३,४, ९,८,५,६ वडाको ५००० रोपनी – क्षेत्रमा आलु उत्पादन विस्तार वडा नं. १,२,३,४,५,६,७,८ को ७००० रोपनी क्षेत्रमा मा प्याज, लसुन, टमाटर, वन्दा, काउली खेति विस्तार
१.१.४. कृषि प्रविधि तथा औजार हस्तान्तरण	वटा	५	१५	१५०००	– एक वडा एक कृषि प्राविधिकको व्यवस्था । – एक घर एक करेसावारी को निर्माण । – एक घर एक मलखाद सुधार तथा व्यवस्थापन – एक पकेट क्षेत्रमा एक सेट कृषि औजारको व्यवस्था । – १० वटा सेलार स्टोर निमार्ण ५वटा कस्टम हायरीडग सेन्टर स्थापना
१.१.५. कृषकको क्षमता तथा दक्षता अभिबृद्धि	पटक	५	२०	५०००	– एक वडा एक कृषक पाठशाला स्थापना – एक वडा एक अर्गानिक खेति व्यवस्था सम्वन्धि तालिम । – अगुवा कृषकलाई जैविक विषदी वनाउने तथा प्रयोग गर्ने समवन्धि तालिम – १०० जना कृषकलाई प्लास्टिक घर निर्माण सम्वन्धि तालिम – स्याउ खेतिकालागी उच्च घनत्वको विरुवा रोपण तथा व्यवस्थापन सम्वन्धि ५० जना कृषकलाई तालिम । – च्याउ खेतिको लागी २० ओटा कृषक समुहलाई तालिम तथा विउ वितरण । – २७ जना मौरीपालक कृषकहरुलाई आधुनिक घार तथा सिप विकास तालिम । – अगुवा कृषकलाई वर्षमा एक पटक आन्तिरिक वा वाह्य अवलोकन भ्रमण – प्रत्येक वर्ष ३ जना उत्कृस्ट कृषकलाई पुरस्कृत गर्ने । कृषि विमा गर्न प्रोत्साहन गर्ने ।
१.१.६. जडिवुटि तथा मसालावालि प्रवर्धन र विस्तार	रोपनी	०	५००	५०००	जडिवुटि संकलन केन्द्रको स्थापना, औल क्षेत्रमा अलैचि, वेसार, अदुवा, खुर्सानी आदिको खेति गर्ने, लेककाली वस्तिमा टिमुर, घोडामच्चो, गदाल्लु, दालचिनी काउलो, आदि खेति ।
१.१.७. कृषि क्षेत्रको पूर्वाधार निर्माण तथा विस्तार	**वटा**	०	१०	२००००	-१०० जना कृषकलाई प्लास्टिक घर निर्माणका लागी अनुदान । – नगरपालिका स्तरमा एक वटा शित

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					भण्डारणको स्थापना । – सेराचौर , आर.सि.पि. वजार र वाहुनथान मा नयाँ संकालन केन्द्रको स्थापना । – वालुखेत, शान्घिाटामा रहेका संकलन केन्द्रको संचालन तथा व्यवस्थापन । – प्रत्येक वर्ष कृषिमेला तथा प्रदर्शनी मेला ,हाट बजार संचालन महिनाको २ पटक – आ.र.सि.पि. वजारमा एक कोशेली घर निर्माण सामुदायिक वीउ बैकँ स्थापना
प्रतिफल १.१ को जम्मा				**९५०००**	
प्रतिफल १.२ खेती योग्य जमीनमा सिंचाई सुविधा उपलब्ध भएको हुनेछ ।					
१.२.१. सिचाई सुविधाको विस्तार	संख्या	९	१५	२००००	– तारेपाटा देखि चाटेखोला, आर.सि.पि. वजार हुदै भदाले सम्म सिचाई कुलो निर्माण । – छेत्तडि देखि भुवानीकाँध हुदै साँगाटिया सम्म सिचाइकुलो निर्माण – चाटेखोला देखि विरुवा हुदै वालु सम्म सिचाई कुलो निर्माण । – लडेखोला देखि पिडिकोट हुदै काब्डा सम्म सिचाई कुलो निर्माण । – ेएक टोल एक पक्की पोखरिको निर्माण – वृहत जलउपयोग योजना निर्माण । – लडे खोला देखि कटुवाल वाडा हुदै गौतुकोट सम्म सि कु निमार्ण – ब्राखरी कुलो फुकु कुलो ,खाति कुलो् ,पनेरी ,थोल्म भिड कुलो गाउँखेत मुसे भान्जेढुङगा जौरास कुलो – प्रत्यक टोलमासिचाईकुला निमार्ण तथा मर्मतगर्नें। – नाउले खोला,तारेपाटा,थराला ,पनेरी खेत भुत्त कन्ने चम्लायपाटासिचाई कुलो राता खाला भाङछडी टिमुर कोट सि कुलो निमार्ण ठाटिपह देखि बडडा बाटा सम्म नहर निमार्ण पहडेनि चौथाजनालिकोट राउने सेरा गंगे खोला काला ढुङगा सिचाई कुलो निमार्ण
१.२.२. सिचाई पुर्वाधारको मर्मत सम्भार ।	संख्या	४	५	१००००	– १ करोडको सिचाई मर्मत कोषको स्थापना । – नगरमा रहेका १५ ओटा कच्चि सिचाई कुला पक्की गर्ने । – सवैवडामा स्प्रिङकल, लुज पाइप, हजारी, आदि सामाग्री वितरण गर्ने ।
प्रतिफल १.२ को जम्मा				**३००००**	
प्रतिफल १.३ आधुनिक पशुपालन व्यवसायको माध्यमबाट पशुजन्य उत्पादनमा आत्मनिर्भर भएको हुनेछ ।					
१.३.१. व्यावसायीक पशु-पंछि विकास तथा विस्तार	पटक	०	५	१००००	– नगरका सबै वडामा पशु स्वाथ्य कार्यक्रम संचालन गर्ने । – व्यावसायिक कृषकहरुलाई उन्नत नश्लका

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					पशु-पंछि वितरण गर्ने – नौ ओटै वडामा २५ जनाको एक कुखुरा पालन समुह गठन गर्ने । – नगरमा ५ ओटा भेडा पालन समुह गठन गर्ने । – नगरमा ९ ओटा वाखा , ३ ओटा बंगुर र ९ ओटा भैसी पालन समुह गठन गर्ने । – ३०० रोपनिमा उन्नत जातको भूँई घाँस खेति गर्ने । – २०० रोपनिमा उन्नत जातको वकाइनो, इपिलीपी , कोइरालो,टाँकी, भिमसेनपाति, भिमल,आदि डाले घाँस कोखेति गर्ने । – २०० रोपनिमा नेपियर, अंम्रिसो घाँस खेति गर्ने ।
१.३.२. व्यावसायिक पशुपालक कृषकहरुको क्षमता विकास	पटक	२	७	३०००	– डाले तथा भुँईघाँस उत्पादनका लागी सिप विकास तथा विउ वितरण । – पशु विमा कार्यक्रम संचालन – पशु सेवा प्राविधिकको व्यवस्था तथा क्षमता अभिबृदि – अगुवा कृषकहरुलाई पशु-पंछि पालान सम्वन्धि तालिम – ३ जना अगुवा कृषकलाई माछापालन सम्वन्धि तालिम तथा प्रविधि हस्तान्तरण ।
१.३.३. पूर्वाधार निर्माण	संख्या	०	१३	२००००	– पशु-पंछि स्रोत केन्द्र स्थापना । – नगरमा एक वटा दाना उद्योग स्थापना । – नगरस्तरमा ह्याचरी स्थापना । – नगरपालिकाको केन्द्रमा एक वधशालाको निर्माण । – एक वडा एक सुधारीएको मासु पसलको स्थापनामा प्रोत्साहन । – नगरस्तरिय एक दुध डेरीको स्थापना । – ३ वटा ट्रेविज निर्माण – एक वडा एक च्यापकटर (घाँस काट्ने मशिन) को व्यवस्था । – ऊन काट्ने, कात्ने, छुन्ने मेसिनको व्यवस्थापन ४० सेट ।
प्रतिफल १.३ को जम्मा				**३३०००**	
प्रतिफल १.४: स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित उद्योगको स्थापना एवं वजारको विकास भएको हुनेछ ।					
१.४.१. औधोगीक पूर्वाधार निर्माण	वटा	०	७	१८०००	– एक नम्वर वडामा अल्लो प्रसोधन तथा उद्योग स्थापना । – वडा नम्वर ४ मा लोक्ता प्रसोधन तथा कागज उद्योग स्थापना – सिस्नो,फलफुल प्रसोधन र मसाला उद्योग एक एक ओटा स्थापना – ढाँका उद्योग एक स्थापना

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					– गार्मेन्ट उद्योगको स्थापना – उद्योग विणिज्य संघको सहकार्यमा उद्योग तथा वजार सूचना केन्द्रको स्थापना । – एक ओटा दालमोट उद्योग स्थापना – माटाका भाडा,चोया का सामाग्री, जुत्ता, आरन तथा फर्निचर र ग्रील उद्योग हरुको आधुनिकिकरण तथा व्यवसायीककरण
१.४.२. व्यवसायीक क्षमता अभिबृदि	पटक	२	१०	३०००	– परम्परागत सिपलाई आधुनिकीकरण गर्न क्षमता विकास तालिम ५० जनालाई – यूवास्वरोजगार तालिम १०० जनालाई व्यवस्थापन – सफल उद्यमीको सफलता वारे अन्तरक्रिया कार्यक्रम ५ ओटा गर्ने ।
१.४.३. सुपथ मुल्य पसल स्थापना	संख्या	१	९	२०००	– एक वडा एक सुपथ मुल्य पसल
प्रतिफल १.४ को जम्मा				**२३०००**	
प्रतिफल १.५ः पर्यटकीय पूर्वाधार, सेवा तथा सुविधाको प्रवर्धन भइ पर्यटकको आवागमनमा वृद्धि हुनेछ ।					
१.५.१ पर्यटकिय क्षेत्रको गुरु योजना निर्माण ।	पटक	०	१	५००	– नगरस्तरिय गुरुयोजना निर्माण – सवै वडाका भएका पर्यटकिय क्षेत्रहरुको सूचिकरण र प्राथमिकीकरण । – पर्यटकिय क्षेत्रहरुको अन्वेषण तथा अनुसन्धान ।
१.५.२ पर्यटकीय पूर्वाधार निर्माण	एकमुष्ट	०	५	३००००	- पर्यटकीय क्षेत्र : देउरा पाटन, मलाया गिरी, चाल्ले गुफा, वागदुलो, ठिगेल्ली घोडाल्लास कोट दरबार, उपरकोट (सेतिकोट) दरवार हरुको जिर्णोद्धार तथा पूर्ननिर्माण । - धार्मिक क्षेत्र :स्वयम्भुनाथ मन्दिर , पंचदेवल, गैरीदेवल छविसेवाडा मन्दिर, खापरमष्टा, धवरपूरा, कालाशिल्ला,गौंतुकोट हनुमान मन्दिर, कैलाशधुरा कैलाशगाड जिर्णोद्धार तथा पूर्ननिर्माण । - वडिमालिका त्रिवेणी ज्यूली पुग्न पदमार्ग विस्तार । - पर्यटकिय क्षेत्रको प्रचार सामग्री निर्माण तथा प्रचार प्रसार
प्रतिफल १.५ को जम्मा				**३०५००**	
प्रतिफल १.६ः वित्तीय सेवा तथा सुविधाको पहुँचमा अभिबृद्धी हुनेछ ।					
१.६.१ वित्तिय सेवाको प्रवर्धन	पटक	०	१०	२०००	– सवै वडामा वित्तिय साक्षरता सम्वन्धि अभियान संचालन गर्ने । – एक घर एक वैंक खाथा कार्यक्रम संचालन । – नगर स्तरमा थप एक वैंकको स्थापना । – निस्क्रिय तथा न्यून कारोवारोसहकारीहरुलाई मर्ज गर्ने । – सहकारी व्यवस्थापन सम्वन्धि १० ओटा सहकारीलाई तालिम संचालन गर्ने ।

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					– १० ओटा सहकारीलाई चारखाता व्यवस्थापन तालिम ।
प्रतिफल १.६ को जम्मा				२०००	
आर्थिक विकास क्षेत्रको जम्मा				२१३५००	
सामाजिक विकास					
प्रतिफल २.१. जीवन उपयोगी गुणस्तरीय आधारभूत, प्राविधिक तथा उच्च शिक्षामा समाबेशी समातामुलक पहुच वृदि भई दक्ष जनशक्ति उत्पादन भएको हुनेछ ।					
२.१.१. विद्यालयहरुको भौतिक पूवाधार निर्माण	पटक	१०	२८	८००००	– मोतिराम मा.वि., वडिमालिका मा.वि. कालाशिल्ला मा.वि. ,जनजागृतिम मा.वि. मा ४/४ कोठे भवन निर्माण । – सवै वडाका विद्यायार्थी संख्या वढि भएका १-८ का विद्यालयहरुमा कोडा थप १० ओटा कक्षाकोठा निर्माण । – सवै वडाका विद्यायार्थी संख्या वढि भएका १-५ का विद्यालयहरुमा कोडा थप ८ ओटा कक्षाकोठा निर्माण । – नगरपालिकाका २१ ओटा विद्यालयमा घेरवार गर्ने – १५ ओटा विद्यालयमा शौचालय मर्मत र ७ ओटा विद्यालयमा २ कोठे शौचालयको निर्माण जम्मा १४ कोठे । – ४ ओटा विद्यालयमा विज्ञान प्रयोगशाला निर्माण – १० ओटा विद्यालयमा कम्प्यूटर ल्यावको निर्माण – २८ ओटा विद्यालयमा शुद्ध पानीको व्यवस्था – सवै विद्यालयमा अधिकतम २०/२० सेट फर्निचरको व्यवस्था गर्ने –
२.१.२. खेलमैदान निर्माण	संख्या	२	६	१८००	– नगरपालिकाका ६ ओटा विद्यालयमा खेलमैदान निर्माण –
२.१.३. शैक्षिक गुणस्तरमा सुधार	विद्यालय	५	२८	५०००	– सवै विद्यालयमा आधारभूत अतिरिक्त कक्षा संचालन गर्ने – निरन्तर विद्यायार्थी मूल्याङ्कन प्रभावकारी रुपमा संचालन गर्ने । – सवै विद्यालयमा वार्षिक रुपमा अविभावक शिक्षा लागु गर्ने – सिकाई उपलव्धि सुधारकालागी शैक्षिक सामग्रीहरुको व्यवस्था – शिक्षकले प्र.अ. संग, प्र.अ. ले शिक्षा शाखा संग, शिक्षा शाखा प्रमुखले नगर प्रमुख संग कार्यसम्पादन सम्झौता गर्ने । – विद्यालय सुधारकालागी नमुना विद्यालयको अवलोकन भ्रमण ।

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					– प्रत्येक विद्यालयमा प्रत्येक विद्यार्थीलाई होमवर्क डाएरीको व्यवस्था गर्ने । – सबै विद्यालयमा परियोजना कार्य गराउने
२.१.४. दक्ष जनशक्तिको व्यवस्थापन	विद्यालय	८	२८	५००००	–ँ (मा.वि.११, आधारभूत नि.मा.वि. २१ प्रा.वि.३२ जना) ६४ जना शिक्षक दरवन्धि थप – १९० शिक्षकहरुलाई कक्षाकोमा मागमा आधारित तालिम – नियमित शैक्षिक सुपरिवेक्षण र अनुगमनका गर्ने । – शिक्षा शाखा प्रमुख र स्रोत व्यक्तिको व्यवस्थापन गर्ने । – विद्यालयमा आवश्यक कर्मचारीको व्यवस्ठण्तम ी – कम्प्यूटर र विज्ञान ल्याव संचालन जनशक्ति र १०जना कम्प्यूटर शिक्षकको व्यवस्ठण्तम ी ।
२.१.५. वालविकास केन्द्रको व्यवस्थापन	संख्या	८	२१	३०००	– १४ ओटा विद्यालयमा र ७ ओटा समुदायमा वालविकास केन्द्र जम्मा २१ स्थापना गर्ने – ५ ओटा समुदायमा आधारित वालविकास केन्द्रमा भवनको निर्माण – सबै वालविकासकेन्द्रहरुमा सामग्री तथा व्यवस्थापन गर्ने । – समुदायमा आधारित वालविकासकेन्द्रमा खानेपानी,शौचालय,को व्यवस्था – वालविकास केन्द्रका स.का.लाई आधारभूत तथा पूर्न ताजकी तालिको व्यवस्ठण्तम ी ।
२.१.६. शैक्षिक क्षेत्र विस्तार	संख्या	०	४	३००००	– वडिमालिका मा.वि.मा १८ महिने वालिविज्ञान पठनपाठनलाई स्तरउन्नति गरि ३ वर्षे डिप्लोमा तह संचालन गर्ने । – जननागृठण्तम ा.वि. फुकोटमा सव-इन्जिनियरिङ्ग कोर्ष संचालन गर्ने । – कणार्ली प्रविधि क्याम्पशमा हाइड्रोइन्जिनियरिङ कक्षा संचालन गर्ने – कालाशिल्ला मा.वि. मा कक्षा ११ र १२ कक्षा मा कानुन विषय संचालन गर्ने । –
प्रतिफल २.१ को जम्मा				**१६९८००**	
प्रतिफल २.२ गुण्स्तरिय आधारभुत स्वास्थ्य सेवाको पहुच अविबृद्धि भइ मातृ शिशु तथा बाल मृत्यू दर घटी स्वस्थ समाजको सृजना भएको हुनेछ ॥					
२.२.१. स्वास्थ्य क्षेत्रको भौतिक पूर्वाधार निर्माण ।	पटक	०	३	१०००००	– नगरस्तरमा १ ओटा एम्बुलेन्सको व्यवस्थापन – ३ ओटा स्वास्थ्य चौकिमा भवन निर्माण । – ६ ओटा गाउँघर स्वास्थ्य क्लिनिक केन्द्रको भवन निर्माण – २ ओटा स्वास्थ्य चौकीमा ल्याव स्थापना ।

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					– सवै स्वास्थ्य संस्थामा विरामी कुरुवा घर निर्माण । – तिन ओटै स्वास्थ्य चौकिमा पानिको आपुर्ति – तिन स्वास्थ्य चौकिमा व्यवस्थित साल नाल फाल्ने खाल्डो । – तिन ओटै स्वस्थ्य चौकीमा फोहोर व्यवस्थापन
२.२.२. स्वाथ्य उवकरण र सामाग्री	संख्या	१०	८०	५०००	– २४ घण्टे प्रशुतिसेवा संचालनकालागी (डेलीभरवेड ९ ओटा, गर्भजाँच वेड ९ , इमरजेन्सि वेड ६, प्रतिक्षालय वेड ३, वेवि वाम मेशिन ३, सक्सन १५ ओटा, डप्लर मेशिन ३, डेलिभरी सेट १५ , इ.पि सेट ९, भ्याकुम ३, हाइट बोर्ड ३)उपकरण व्यवस्थापन । – यू.एस.जि. मेशिन ३ ओटा – तिन ओटा स्वास्थ्य चौकिमा ३००० वाटको ३ ओटा सोलार को व्यवस्था
२.२.३. जनशक्ति व्यवस्थापन तथा क्षमता अभिबृद्धि	पटक	०	५	२५००	– अनमि(एस.वि.ए), अहेव, ल्यव असिष्टेन्ट, रेडियो ग्राफि, फारर्मेसी ३५ जना जनशक्तिको व्यवस्था – १० जना स्वास्थ्य स्वयमसेविका थप – गुणस्तरिय स्वास्थ्य सेवा प्रवाहकालागी स्वास्थ्य कर्मीहरुलाई तालिम – ।ELMIS र DHIS २ सबै स्वास्थय संस्थाहरुमा लागू
२.२.४. स्वास्थ्य सेवा विस्तार	संख्या	३	४	८५०००	– नगर स्तरिय २५ वेडको अस्पताल व्यवस्थापन – ३ ओटा २४ घण्टे वर्थिङ सेन्टरको स्थापना – ६/६ स्वास्थ्य सिविर संचालन – गर्भवती सुत्केरी तथा बालबालिकाका लिग आक्शमिक प्रेषण कोषको व्यवस्था
प्रतिफल २.२ को जम्मा				**१९२५००**	
प्रतिफल २.३ः सुरक्षित खानेपानी तथा सरसफाइ सुबिधामा सबैको न्यायोचित पहुँच भई पूर्ण सरसफाइ उन्मुख नगरपालिकाको रुपमा बिकास भएको हुनेछ					
२.३.१. पूर्वाधार निर्माण	संख्या	१२	२५	३००००	– बिपद् जोखिम उत्थानशिल रास्कोट वृहत खानेपानी योजना निर्माण – १० ओटा साना खानेपानी योजना निर्माण
२.३.२. खानेपानी आयोजनाको मर्मत, संभार , सुधार विस्तार तथा	संख्या	१२	४३	२००००	– ४३ ओटा खानेपानी योजना मर्मत संभार तथा सुधार विस्तार

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
खानेपानि सुरक्षा					(एक घर एक धारा) – २० वटा खानेपानि योजनामाखानेपानी ुरक्षा योजना लागु गर्ने । – खानेपानीका मुहान संरक्षण, व्यवस्थापन तथा पुर्न भरण गर्ने – २ वटा खानेपानी योजनामा पानी प्रशोधन प्रर्णाली जडान गर्ने ।
२.३.३. सौचालय निर्माण	संख्या	०	७	१००००	– ७ वटा सार्वजनिक शौचालय निर्माण (शान्तिघाट, आर.सि.पि वजार, देउरामालिका , वड्डाला मोड, सेराचौर , शम्भुनाथ, पोखरिचौर) – विद्यालयहरु बाल अपागं तथा लैगिंक मैत्री शौचालय निर्माण
२.३.४. विद्यालयहरु तथा स्वास्थ्य संस्था हरुको खानेपानी तथा शौचालयको मर्मत सुधार	संख्या	५	३१	६०००	– सवै विद्यालय र स्वास्थ्य संस्था
२.३.५. आयोजना व्यवस्थापन तथा क्षमता अभिवृद्धि	पटक	५	१५	१०००	– खानेपानी उपभोक्ता समिति गठन, पूर्न गठन र क्षमत अभिबृद्धि तालिम – सवै आयोजनामा मर्मत संभार संयन्त्र विकास गर्ने (कोष स्थापना, कार्यकर्ता र मर्मत सम्भार औजार व्यवस्थापन) – खानेपानी उपभोक्ता महासंघ गठन तथा परिचालन
२.३.६. पूर्ण सरसफाई प्रवर्धन अभियान	संख्या	१	९	४,५००	– पुर्ण सरसफाई सम्बन्धी सचेतना, घर दैलो अभियान संचालन, – पुर्ण सरसफाइका सुचकको आधारमा पूर्ण सरसफाइ युक्त वस्ती, वडा र नगर घोषणा गर्ने (एक घर एक सुधारीउको शौचालय, साबुन पानीले हात धुने सुबिधा तथा बानी व्यवहार, घरायसी सरसफाई तथा फाहरको व्यवस्थापन, शुद्धिकरण गरिएको खानेपानिमा पहुँच आदी)
प्रतिफल २.३ को जम्मा				**७१५००**	
प्रतिफल २.४: महिला, बालबालिका, दलित,जेष्ठ नागरीक, एकल महिला, फरक क्षमता तथा पछाडि पारिएका वर्ग शसक्त भई निर्णायक तहमा सहभागीताको वृद्धि भएका					
२.४.१. लक्षित वर्गको शसक्तिकरण	जना	५०	३६५	१५०००	– सवै प्रकारका समुहको गठन पूर्न गठन – समुहको क्षमता विकास तालिम ३०० जनालाई व्यवस्था् गर्ने – एक वडा एक वृद्धवृद्धा जमघट केन्द्रको स्थापना

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					– विपन्नहरुका लागि लोकसेवा तथा शिक्षकसेवा आयोग तयारी कक्षा ५० जनालाई – लक्षित वर्गलाई प्राविधिक शिक्षा तथा उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न छात्रावृति १५ जनालाई व्यवस्था ।
२.४.२. सामाजिक संस्कार सुधार	संख्या	१	५	२०००	– छुवाछुत अन्त्यकालागी कार्यक्रम संचालन गर्ने – १६ दिने महिला हिंसा विरुद्धको सचेतना कार्यक्रम प्रत्येक वर्ष गर्ने । – छोराछोरीको विभेद अन्त्यकालागी सचेतना कार्यक्रम
२.४.३. वालमैत्रि स्थानिय शासनको प्रर्वदन	पटक	०	१५	१००००	– नगरवाल संजालको एक भवन निर्माण गर्ने – सवै विद्यालयमा वालविवाह न्यूनकिरण सम्वन्धि सचेतना कार्यक्रम संचालन – वालश्रमिकलाई परिवारमा पुर्न स्थापना गर्ने । – वालमैत्रि स्थानिय शासनका सूचकहरुको कार्यन्वयन – समयमै वालकलव गठन र पूर्न गठन
प्रतिफल २.४ को जम्मा				**२७०००**	
प्रतिफल २.५: आत्मनिर्भर तथा सिर्जनशिल युवाशक्तिको विकास तथा उत्पादनमूलक कार्यमा युवा सहभागिता बृद्धि भएको हुनेछ					
२.५.१ खेलकुद पूर्वाधार विकास	संख्या	०	१०	५००००	– एक वडा एक खेलमैदानको स्थापना – नगरस्तरिय कवर्डहलको निर्माण – खेलमैदानहरुमा प्याराफिट निर्माण – नगरमा खेलकुद शाखा तथा सामग्रीहरुको व्यवस्था
२.५.२ क्षमता अभिवृद्धि	पटक	२०	१५०	१५०००	– क्रिकेट, भलिवल, फुटवल, एथ्लेटिक्स मार्सलआर्ट, कवडि खेल प्रशिक्षकको व्यवस्था – खेल अनुसार वन्द प्रशिक्षणको व्यवस्था – नगरस्तरिय प्रतियोगिता वर्षमा एकपटक र वडा स्तरिय खेल प्रतियोगीता संचालन । – चारवटा मा.वि.मा खेलकुद शिक्षकको व्यवस्था – वाह्य खेलकुद प्रतियोगीतामा नगरवाट प्रतिनिधित्व – यूवा उद्यमितयार गर्न ३०० जनालाई उद्यमशिल सिप विकास तालिम संचालन – शैक्षिक प्रमाणपत्र धितोराखि ऋण सुविधालिन ३० जनालाई युवाहरुलाई प्रत्साहन । – नगर स्तरिय यूवा सूचना केन्द्रको स्थापना

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
रास्कोट श्रम रोजगार वैंक स्थापना	संख्या	१	१	१५०००	नगर स्तर
प्रतिफल २.५ को जम्मा				**८००००**	
प्रतिफल २.६: स्थानीय संस्कृति तथा साहित्यको जगेर्ना तथा प्रवर्द्धन भएको हुनेछ।					
२.६.१कला तथा संस्कृतिको अध्ययन अ नुसन्धान	पटक	०	५	३०००	– कला, संस्कृति, भाषा अध्ययन, अनुसन्धान केन्द्र स्थापना । – कला संस्कृति सम्वन्धि सामग्रीको प्रचार प्रसार – कला संस्कृति प्रतियोगिता संचालन
२.६.२कला संस्कृति संग्रलयको स्थापना	संख्या	०	१	२०००	– नगर स्तरिय कला तथा संस्कृति संग्रालय निर्माण गर्ने
प्रतिफल २.६ को जम्मा				**५०००**	
सामाजिक विकास क्षेत्रको जम्मा				**५४५८००**	
पूर्वाधार विकास					
प्रतिफल ३.१ सडक एवं सहायक पूर्वाधारको विस्तार र विकास एवं यातायात सुचारु भएको हुनेछ।					
३.१.१. कालोपत्रे र पक्की सडक निर्माण	कि.मि.	०	५०	५०००००	- प्रति वर्ष १० कि.मि.को दरले पक्कि सडक निर्माण गर्ने
३.१.२. नयाँ सडक ट्र्याक निर्माण	कि.मि.	४५	१५०	१०००००	- शम्भुनाथ देखि देउरा पाटन वडलतोला सम्म १५कि.मी., वयालडाँडा देखि गाउँखेत सम्म ५ कि.मी,खालडिल देखि गाउँखेत सम्म ४ कि.मी,वच्चिउडि देखि वाँस्तोला सम्म ५ कि.मी.,तालाखर्क वल्लेकाँध आर.सि.पी. सम्म ३ कि.मी,गगनेदेखि पोदमारा सम्म ८ कि.मि.,आर.सि.पि. गौतु हुदै पुछुडवाडा ६ कि.मि.,लडेखोला वर्सेढुङ्गा कालढुङ्गा ६ कि.मि.,कुमालवाडा राताखाल वडलतोला ४ कि.मि.,कर्णाली चौर देखि टाट्क ४ कि.मि.,देउरा ताम्ती गोठि सम्म ५ कि.मि.,घट्टेखोला देखि वालुपाटा सम्म ३ कि.मि,वड्डाला ओखलढुङ्गा पिडिकोट हुदै गौतु ३ कि.मि.,वच्छिउडि वल्लेकाँध २ कि.मि. - मूल सडक जोड्ने सहायक सडक ३४ कि.मि.,कर्णाली चौर राताखाल कोटेकाडा हुदै जौरास घडेनी सम्म ५ कि .मी ,चाखुरेपाटा हुदै अन्नपूर्ण आ.वि.सम्म
३.१.३. ग्रावल सडक निर्माण	कि.मि.	०	५०	२०००००	- सान्निघाट देखि तुसारखोला। २३ कि.मि। - आर.सि.पि देखि ठुलाचौर १ कि.मि. - वडिमालिका मा.वि. चुत्रिकोट ३ कि.मि. - आर.सि.पि खालडिल ५ कि.मि - वडिमालिका विद्यालय मा.वि. देखि राउलाघर पानिफाल्ला ३ कि.मि - चाटेखोला देखि घट्टेखोला २ कि.मि - चाम्तोला देखि बाँखरकोट ५ कि.मि. - द्धावारेढुङ्गा देखि खालिगैरा २ कि.मि. - रानागाउँ मोड देखि आयूर्वेद अस्पताल १ कि.मि. - वाँस्तोला देखि डुङ्ग्री डाँडा १ कि.मि.

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					- वुढिशैन लहरेला कोट ३ कि.मि. - गोर्खाली गाउँ कालाशिल्ला विद्यालय १ कि.मि.
३.१.४. पक्कि नाला , रिटेनिङ् वाल	कि.मि.	०		१०००००	- पक्की सडक ५० कि. मि. - ग्रावल सडक ११० कि.मि. नाला - कच्ची सडक मा ५५ कि.मि. नाला - रिटेनिङ्ग - ग्याविन ह्यवी २० कि.मि. - ग्याविन लाइट ३० कि.मि. - मेशिनरी १२ कि.मि. - सुख्खा वाल ५८ कि.मि
३.१.५. पक्कि पुल, ह्यूम पाइप, कलभट, कजवे	वटा (स्थान)	पुल ० कलभट १ कजवे ड्राइ ६० ह्यूम पाइप ०	पुल १७ कलभट २९ कजवे ड्राइ ६७ ह्यूम पाइप ८८	१०००००	- वगानेखोला, फुकगाट, लडेखोला, राइढुङ्गा , ओखलढुङ्गा खोला, डोब्रेखोलो, ताम्ती , तुसारखोला घट्टेखोला, चाटेखोला, शम्भुनाथ, पानिफाल्ला, वामनटोल,पाँइ खोला, चाम्तोला, हाँस्ने गैरो,हलाकाटिया, चुकेचाका , वयालपाटा, दुधामारा , वडा कार्यालय नजिक (८), नुवाँखेत, ठाडि पह, विराले खोला,राक्से , ढुङ्गेधारा, काउलेखोला, सेरा खोला, माछापानि खोला , सिउनेखोला,चौथा खोला, लामाखाली ,लडेखोला, वयालडाडामा जम्मा २८ वटा कलभट - वडा नं. १,२,३,४,६,७ मा ह्यूम पाइप ४० ओटा - वडा नं. १ देखि ९ सम्म कजवे ८० ओटा
३.१.६. झोलुङ्गे पुल निर्माण तथा मर्मत	स्थान	१०	८	२४०००	- छेत्तडी, वालुवा, ओखलढुङ्गा, सिस्ने, खोटगडा, गणेया ताम्ती, गणेया गाउखेत, मालुसेरा - पुराना १० पुल मर्मत
३.१.७. वसपार्क र प्रतिक्षालय	स्थान	०	१८	१५०००	- आर.सि.पि बजारमा बसपार्क निर्माण - खालिचौर, सेरा , कोलीगाउँ, सानोविजयपुर, चुत्रिकोट , सैन, चाटेखोला, देउरा, वास्तोला, सेतिकोट, चाम्तोला, वड्डालामोड , बाखरकोटी, तामाकोट राताखाल, टाट्क, कर्क्ले प्रतिक्षालय निर्माण
३.१.८. पर्यटन पदमार्ग निर्माण	कि.मि.	०	२०	१००००	- त्रिवेणी वडिमालिका सम्म पैदल मार्ग २० कि.मि.
प्रतिफल ३.१ को जम्मा				१०४९०००	
प्रतिफल ३.२ आवास,वजार ,वस्ती एकिकृत,व्यवस्थित र सूरक्षित भएको हुनेछ।					
३.२.१ जग्गा एकिरिण सहित एकिकृत वस्ति निर्माण	स्थान	०	५	१०००००	- गंगने देखि चाटेखोला सम्म - वडिमालिका देखि भानढिकुरी - वडिमालिका मा.वि. तुसारखोला सम्म - आर.सि.पि. वाट थोल्म - मेलामाडु ठुलिचौर सम्म -
३.२.२ व्यवस्थित सडक, नालि, सौचालय, पार्किङ स्थल र हरियाली सहितको वजार	बजार केन्द संख्या	६	१२	१२००००	- सान्निघाट ,भात्तडि,सेराचौर,आर.सि.पि. वजार,चाटेखोला बजार,कोलिगाउँ,राक्से,पोखरी,घोडादाउनी

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
व्यवस्थापन					राउलाघर,मादुमारे,खालिचौर,सैन
३.२.३ गुणस्तरिय सेवा प्रवाह सहितको नगरकार्यपालिका तथा वडा कार्यलय भवन	संख्या	१	९	१५००००	- नगरकार्यपालिकाको कार्यालय भवन आर.सि.पि. बजारमा निर्माण वडाकार्यालय भवन निर्माण वडा नं. १ को, सुन्दरमाडु , वडा नं. २ को सेरा,वडा नं. ३ को भट्टेसैन, वडा नं. ४ को, चाटेखोला, . वडा नं. ५ को, आर.सि.पि. बजार, वडा नं. ६ को, धोच्चे , वडा नं. ७ को तोलि खालिगैरा ,वडा नं. ८ को, वाहुनथान,. - वडा नं. ९ को, फुपुगाउँ
३.२.४ हरियाली पार्क निर्माण	संख्या	०	५	१००००	- सहिद पार्क वडा नं. ४ मौलाकोट, - वयलपाटा पार्क वडा नं. ७ - गौतु पार्क वडा नं. ४ - देउरा पार्क वडा नं. ९ - आर.सि.पि. वजार वडा नं. ५ - फुकोट पार्क वडा नं. ९ - शहिद कोलिगाउँ चौथा पार्क वडा नं. ३ - कोट वडा नं. १ - बल्लेकाँद वडा नं. ७ - छिछिमेरी वडा नं. ८ - खपरमाडु पार्क वडा नं. ५ - चल्लेमाडु पार्क वडा नं. ३ - थोल्म पार्क वडा नं. ९ - सेतिकोट मसिना पाकर्म वडा नं. ४
३.२.५ भूकम्प प्रतिरोधि भवन निर्माण तालिम	जना	०	४५	२०००	–५जना निर्माण व्यवसायीलाई तालिम –१० जना सिकर्मी डकर्मी ३० जनालाई भुकम्मी प्रतिरोधी घर वनाउने सम्वन्धि तालिम दिने
३.२.६ भूकम्प प्रतिरोधि घर, नक्सा पास, र भवन मापदण्ड वारे सचेतना कार्यक्रम	पटक	०	९	१०००	प्रत्येक वडामा वर्षको एक पटक।
प्रतिफल ३.२ को जम्मा				**३८३०००**	
प्रतिफल ३.३: विद्युत र वैकल्पिक उर्जाको विस्तार , उपलव्धता तथा उपयोगमा वृद्धि भएको हुनेछ।					
३.३.१ विद्युत उत्पादन	आयोजना संख्या	०	८	५००००	– सान्निघाट मिनी जलविद्युत वडा नं. १ – मस्टामाडु जलविद्युत आयोजना वडा नं. ९ – सोडिखोला वडा नं. ९ – भितछहडा जलविद्युत आयोजना – चुर्मुखोला – दुवाडि राउलेसेरा – घोडादाउनी वायु उर्जा – वयालपाटा वायु उर्जा
३.३.२ विद्युत लाइन वितरण	संख्या	६ Ward	३ Ward	५००००	- वडा नं. १ देखि ९ सम्म मा १५३७ घरधुरीमा
३.३.३. ट्रान्सफर्मर तथा पोल विस्तार	कि.मि.			१०००००	- ट्रान्स फर्मर ६ ओटा - ३५० पोल - तार २०००० मि
३.३.४ सौर्य उर्जा प्रर्णाली विस्तार	संख्या	१८२४	२०००	१००००	- १७६ घरमा सौर्य उर्जा पुर्‍याउने
३.३.५ वायो ग्यास प्रविधि विस्तार	संख्या	१०	३००	१००००	- २९० घरमा वायो ग्यास

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
प्रतिफल ३.३ को जम्मा				**२०२०००**	
प्रतिफल ३.४: सूचना र संचार प्रविधिको पहँच र प्रयोगमा बृदि भएको हुनेछ।					
३.४.१. टेलिफोन टावर तथा सेवा विस्तार	संख्या	१	२	२००००	- सेवा प्रदायक संग समन्वय गरी सेतिकोट, लहरेला कोट मा टावर निर्माण गर्ने - नगरपालिकाका सवै शाखा सर्वै वडाकार्यालय, सवै वडाका विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, सरकारी तथा गैरसरकारी सँस्था कार्यालयहरुमा र ३०० वटा लाइन ल्यान्डलाइन सेवा विस्तार
३.४.२. डिजिटल प्रविधि विस्तार	सफ्टवयर	०	५	१०००	- राजश्व ,अफिस अटोमेशन,जिन्सि खाता संचालन,सम्पति कर सम्वन्धि सफ्टवेयर निर्माण - आवश्कता अनुसार वेवसाइट निर्माण गर्ने - नगरपालिकाको मोवाइल एप्सलाई नियमित अपडेट,तथा अफलाईनमा हेर्न मिल्ने वनाउने - नगरपालिकाको वेवसाइट निरन्तर अपडेट गर्ने
३.४.३. इन्टरनेट सेवा विस्तार	संख्या	१६	१००	५०००	- नगरपलिकाका २५ विद्यालय, गैरसरकारी संस्थामा, सहकारी संस्था, वित्तिय वैङ्क तथा अन्य समुदायमा ८४ लाइन सेवा विस्तार गर्ने - नगरपालिकाको कार्यालयमा १० Mbps स्पिडको क्षमताको इन्टरनेट सेवा विस्तार गर्ने - आवश्यक स्थानमा Free Wifi को व्यवस्था गर्ने
३.४.४. प्रकाशन तथा प्रसारण	कृयाकलाप संख्या	०	२	३०००	- नगरस्तरिय एक एफ एम रेडियो स्थापना - नगरमा एक प्रेस को स्थापना गर्ने - एक स्थानिय पत्रिका संचालन - जिल्लाका एफ एम तथा स्थानिय पत्र पत्रिकालागी प्रोत्साहन कायैक्रम - स्थानिय पत्रकारलाई प्रोत्साहन कार्यक्रम - नगरको बृतचित्र निर्माण तथा प्रसारण
३.४.५. दक्ष जनशक्ति तथा क्षमता अभिवृद्धि	पटक	१	१२	१००००	- एक वडा एक एका कम्प्यूटर प्राविधिकको व्यवस्था - नगरपालिकामा सूचना शाखाको स्थापना तथा सूचना प्रविधि अधिकृत र २ जना कम्प्यूटर अपरेटरको व्यवस्था। - नगरभित्रका शाखाहरु तथा वडामा कार्यरत कर्मचारीलाई कम्प्यूटर सम्वन्धि सिपविकास तालिम संचालन
३.४.६. सूचना सामग्री तथा उपकरण खरित तथा मर्मत	पटक			२०००	- प्रत्येक वडा , नगरपालिकाका शाखा, मा एक-एक सेट थप आवश्यकता अनुसार कम्प्यूटर, प्रिन्टर, स्क्यानर। फोटकापी, मेशिनको व्यवस्था - नगरपलिकामा नेटवर्कीङ , फ्यास्स मेशिन, १ ओटा फोटो DSLक्यामरा, १ मुभि

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					क्यामरा को व्यवस्था - मर्मत तथा सुरक्षा
प्रतिफल ३.४ को जम्मा				**४१०००**	
पूर्वाधार विकास जम्मा				**१६७५०००**	
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन					
प्रतिफल ४.१: वन तथा जैविक विवपधताको ब्यबस्थापन गरीएको हुनेछ।					
४.१.१जैविक विविधता संरक्षणको लागि वन क्षेत्रको विस्तार तथा दिगो व्यवस्थापन	हेक्टर	५०००	५३००	३०००	- बाँझो तथा ऐलानी जग्गाहरुमा सिध्र उत्पादन हुने वनस्पति बृक्षरोपण गर्ने - पारिवारिक तथा निजी वन स्थापनाको लाागि प्रोत्साहन कार्यक्रम - नौ वटै वडामा नर्सरीको स्थापना साथै विरुवाको उत्पादन गर्ने - प्रति नर्सरी वार्षिक २०००० विरुवाहरु उत्पादन गर्ने - खोलाहरुका तटिय क्षेत्र तथा भुक्षय जाने क्षेत्रहरुमा वृक्षारोपण गर्ने
४.१.२वैज्ञानिक व्यवस्थापन विधिद्धारा वन क्षेत्रको संरक्षण	हेक्टर	५०००	५३००	४०००	- सामुदायिक तथा राष्टिय वनमा तारवार गर्ने - बन क्षेत्रहरुमा अग्नीरेखा निमार्ण गर्ने - वन क्षेत्रको संरक्षणका लागि वन हेरालुको संख्या बढाउने - वनमारा, करौंती लगायतका भ्कारलाई विस्थापन गर्ने - वनक्षेत्रको समय समयमा छाँटकाँट तथा सरसफाई गर्ने - रुख कटान गरी सकेपछी तुरुन्तै बृक्षारोपण गर्ने
४.१.३ वन क्षेत्रको शुसासन तथा व्यवस्थापनका लागि निरन्तर अनुगमन र मुल्याकंन	हेक्टर.	५०००	५३००	२०००	- नगरपालिका तथा वडा स्तरिय अनुगमनतथा मुल्याकन समिति गठन गर्ने - अनुगमन समितिका पदाधिकारिहरुको क्षमता विस्तारको लागि तालिम प्रदान गर्ने - अनुगमन तथा मुल्याकंन समितिहरुले अनुगमन तथा मुल्याकंन सुचक तयार गरी नियमित अनुगमन गर्ने - वन विनाशमा संलग्न ब्यक्ति र समुहलाई दण्डको ब्यवस्था गर्ने - हरेक वर्ष सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूको सार्वजनिक सुनुवाई तथा सार्वजनिक लेखा परीक्षण गर्ने - सामुदायिक वन सीमाना विवाद भए विवाद समाधानका लागि न.पा. स्तरिय समितिबाट मध्यस्थता गर्ने - वन समूहको सुशासनका लागि गाँउपालिका सा.व., समूहहरूसँग गाउँपालिका पदाधिकारी र सरोकारवालाहरूको अन्तरक्रिया (३१ पटक) - निजी वन दर्ता (सबै वडाका ३५ वटा) -)

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
४.१.४वनको दिगो व्यवस्थापनका लागि जनचेतना अभिबृद्धि	हेक्टर.	५०००	५३००	१०००	- वन क्षेत्रको संरक्षण र प्रवर्द्धन गर्नको लागि प्रत्येक गाउँ टोलमा जनचेतना मुलक कायृक्रम सञ्चालन गर्ने - वन सम्बन्धी सचेतना बृद्धि गर्न वन संरक्षणको सन्देश लेखिएका होडिङ वोर्ड राख्ने (२० ठाउँमा)
४.१.५वनजन्य उत्पादनको विकास गरी वनमा आधारित आयआर्जन बृद्धि	हेक्टर.	०	१०००	३०००	- औषधि जन्य वनस्पति : घोडामच्चो, सतुवा, तेजपात, टुकीफुल, मजिठो, लोक्ता, ततेपाति,निर्विसि,सिस्नु,बायाजडी अत्तेसी पाँचऔले, टीमुर , सतुवा , वनचुते आदि को उत्पादन तथा खेति गर्ने - जडिवुटीप्रशोधन केन्द्रको स्थापना गर्ने वनमा आधारित उद्यम विकासका लागि सीप विकास तालिम (१५० जना सबै वडाका) - सबै वडाको वन क्षेत्रको जमिनमा जडिबूटी (टिमुर, अमला,) खेती विस्तार गर्ने - - काठजन्य उत्पादन बृद्धि गरी आयआर्जन गर्ने(फर्निचर तथा समिल उद्योग) - काठजन्य उत्पादनबाट हस्तकलाका सामाग्री निमार्ण गर्ने - वायोग्यास प्रविधि विस्तार गर्ने -
४.१.६ वन्यजन्तुको संरक्षण तथा वन्यजन्तुबाट हुने नोक्सानी न्यूनिकरण				१००००	- वन्यजन्तु संरक्षणका लागी वनमा पोखरी निर्माण वन्यजन्तु संरक्षण क्षेत्र निर्धारण बन्यजन्तुको चोरी शिकारीलाई नियन्त्रण गर्ने - वन्यजन्तुवाट हुने नोक्सानी कम गर्न वन क्षेत्रमा घेराबार गर्ने
४.१.७ सामुदायिक वन समुह तथा वन प्राविधिकको व्यवस्था तथा क्षमता विकास	वटा	२	६५	२०००	- वन कार्यालयसँग समन्वय गरी गाउँपालिका स्तरीय र सबै वडामा सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिसँग समन्व य गर्ने - वन उपभोक्ता समुहहरुको समयमैं साधारण सभा अधिवेशन सम्पन्न गरी गठन तथा पुर्नगठन गर्ने - वन उपभोक्ता समितिलाई वन व्यवस्थापनसम्बन्धी क्षमता विकास तालिम सञ्चालन गर्ने(६२ पटक) - वन उपभोक्ता समितिलाई अवलोकन भ्रमणको व्यवस्था - वार्षिक १ पटक) - वन कर्मचारी तथा हेरालुहरुलाई तालिम (७ पटक)
प्रतिफल ४.१ को जम्मा				**२५०००**	
प्रतिफल ४.२: जलाधार संरक्षण तथा भुमि को एकीकृत व्यवस्थापन र उचित सदुपयोग भएको हुनेछ ।					

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
४.१.१. जलाधार तथा सिमसार क्षेत्र संरक्षण	बमि	०	१००००	२००००	- वडा नं. ३ र ४ को विषाली, दहमाडु सिमसार क्षेत्र घेरवार,संरक्षण र प्रवर्धन गर्ने । - देउराताल, विसाली वजेडा ताल निर्माण गर्ने - नगरस्तरीय तथा वढा स्तरीय सिमसार संरक्षण का लागी समिति गठन गरी परीचालन गर्ने । - सिमसार क्षेत्र संरक्षण समितिलाई क्षमता अभिबीदी गर्ने
४.२.१ मुहान संरक्षण	संख्या	०	१०	१५०००	- त्रिवणी, गोल्के, कैलाश, चुर्मी, तामढाके, ठुलोधारो, फुकगाड, वड्डेपकार, चारनाले , खातिकुला, तिलेली, वडाखाला, देउपाटा आदि पानि मुल संरक्षण गर्ने । - फुकोटको सेरेज्यूला, स्यूनाको लामपाटे कुवा र गेरेपानी औल कुवा संरक्षण गर्ने ।
४.२.२ पहिरो रोकथाम, तटबन्दन तथा वन संरक्षण	वन संख्या	०	३०	१५००००	- वडा नं. ३ साँगाटिया, वडा नं. ६ औल र काव्‌डा, वडा नं ७ पुच्छेगाउँ, वडा नं ८ बाँखरकोट मा पहिरो रोगथामका लागी १ किमि लम्वाई भएको तटवन्दन, वृक्षारोपण गर्ने । - २७ ओटै सामुदायिक वनका चौकिदारको उचित व्यवस्था गर्ने । - राष्ट्रिय वन संरक्षणका लागी जिल्ला वनकार्यलय संग समन्वय र सहकार्य गर्ने ।
४.२.३ सडक निर्माणमा वायो इन्जिनियरिङ्ग प्रविधिको प्रयोग	कि.मी	०	५०	५०००	- ५० किमि सडकमा वायो इन्जिनियरीङ्ग प्रविधिको विकास गर्ने ।
४.२.५ जडिबुटि संरक्षण जढीबुटीको पहिचान संरक्षण र पहिचान तथा प्रशोधन गरी कजारीकरण	वटा	०	३	५००००	- नगरमा एक जडिवुटि प्रसोधन तथा संकलन केन्द्र निर्माण गर्ने । - नगरपालिकाका प्रत्येक वडामा एक एक मुख्य जडिवुटि खेी त गर्ने ।
४.२.६ नमुना वस्ति विस्तार	संख्या	०	९	४००००	- एकिकृत वस्ति विस्तारका लागी - वडा नं १ देखि वडा नं ९ सम्म एक एक ओटा नमुना वस्ती निर्माण गर्ने । - वडा नं. ९ को वालुखेत दलित वस्ती, वडा नं. ७ को पुच्छेगाउँ र गैरागाउँ ,डा नं. ८ को बाँखरकोट ,वडा नं. ६ को औल ,वडा नं. ३ को साँगाटिया ,वडा नं. १ को चोक्टेवगर वस्तीलाई पुर्न स्थापना गर्ने ।
प्रतिफल ४.२ को जम्मा				२८००००	
प्रतिफल ४.३: जलवायू अनुकुलन र पर्यावरणिय स्वच्छता अभिवृद्धि भएको हुनेछ ।					
४.३.१ वातावरण प्रवर्धन जलवायु परीवर्तन सम्बन्धि क्षमता अभिबृदी	संख्या	०	५०	५०००	- विश्व वातावरण दिवस ,चर्पि दिवश, पानि दिवश, राष्ट्रिय सरसफाई सप्ताह दिवश मनाउने - सरसफाइमा उत्कृष्ट विद्यालय, स्वास्थ्य संस्था, खानेपानि उपभोक्ता समिति, वडा कार्यलयलाई पुरस्कार तथा सम्मान गर्ने । - नगर, वडा र विद्यालय खानेपानी तथा

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					सरसफाई स्वच्छता समन्वय समितिको गठन गरी सक्रिय वनाउने । - पूण सरसफाइका ७ ओटा सूचकलाई अभियानका रुपमा लिने
४.३.२ धुवारहित र हरियाली नगर	घर	३००	१५००	२०००	- सुधारीयको चुलो १५०० घरधुरीमा वितरण गर्ने । - एक घर २० विरुवा रोप्ने कार्यक्रम संचालन गर्ने । - नाङ्गा डाडाँमा वृक्षारोपण गर्ने ।
४.३.३ फोहोर व्यवस्थापन	घरधुरी संख्या	१००	२०००	५०००	- घरधुरीहरुमा कुहीने,नकुहीने, पुर्न प्रयोगगर्न सकीने र विसर्जन गर्ने प्रविधि हस्तान्तरण गर्ने । - फोहोर व्यबस्थापन गर्ने (कुहिने र नक'हिने) खाल्डोको व्यबस्था,प्रत्येक घरम ागर्ने - फोहोर व्यवस्थापन क्षमता अभिबृद्धि कार्यक्रम संचालना गर्ने
४.४४ डम्पीङ साईटको स्थापना	संख्या	०	१	५०००	- नगरपालीकामा एउटा डम्पीङ साईटको व्यबस्था गर्ने
४.३.४ मौसम अनुकुल खेति र भूमी व्यव्स्थापन	हेक्टर	०	२०००	५०००	- ४००० हेक्टर खेति योग्य मध्ये २००० हेक्टर जमिनमा एकिकृत खेति प्रणाली विस्तार गर्ने ।
प्रतिफल ४.३ को जम्मा				**२२०००**	
प्रतिफल ४.४ विपदवाट हुने क्षतिलाइ न्यूनिकरण गरी उत्थानशिल समाजको निर्माण भएको हुनेछ					
४.४.१ खुला क्षेत्रको पहिचाहन र उपयोग	वटा	०	९	५०००	- नगरस्तरमा ९ ओटा सुरक्षित स्थान छनोट गर्ने । - सुरक्षित स्थानसम्म सजिलै पुग्नसकीने गरी वाटो निर्माण गर्ने ।
४.४.२ जोखिम पाश्व चित्रको आधारमा जोखिमा रहेको बस्ती लाई स्थानान्तरण	स्थान	०	५	५०००	- नगरभरिका ५ जोखिमयूक्त वस्तीको पहिचान गरी वस्ती स्थानान्तरण गर्ने ।
४.४.३ भवन संहिता र मापदण्ड सचेतना	वटा	०	२००	१०००	- नगरभरीका २०० जना लाई भवन संहिता र संरचनाको मापदण्ड सम्वन्धि अनुगमन, सुपरिवेक्षण तर्जुमा सम्वन्धि तालिम दिन । - जोखिम न्यूनीकरण सम्वन्धि जनचेतनामुलक तालिम संचालन गर्ने ।
४.४.४ विपदकोषको व्यवस्था	ओटा	१	९	३०००	- सवै वडामा विपद जोखिमकोषको व्यवस्था गर्ने । - विपद कोष परिचालन निर्देशिका वनाई संचालन गर्ने ।
४.४.५ विपद व्यवस्थापन स्वयमसेवक तालिम	संख्या	०	३५०	१५००	- नगरभरिका ३५० जनालाई विपद व्यवस्थापन स्वयमसेवक तालिम संचालन गर्ने ।
४.४.५ विपद सामाग्री भन्डारण	संख्या			१००००	- नगर स्तरमा
प्रतिफल ४.४को जम्मा				**२५५००**	
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन जम्मा				**३५२५००**	
सुशासन तथा संस्थागत विकास					

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
प्रतिफल ५.१: स्थानिय कानुन तर्जुमा भई पूर्ण रुपमा कार्यान्वयन भएको हुनेछ।					
५.१.१ नीति , नियम, विनियम, कार्यविधि तथा निर्देशिका	संख्या	१६	३०	१०००	- आवधिक योजना अवधि भित्र ३० वटा नगरपालिकाका अधिकार क्षेत्रभित्रका साझा ऐन, नियम, विनियम, नीति, निर्देशिका, मापदण्ड, कार्यविधि वनाई स्वीकृत गर्ने।
५.१.२ मानव संसाधन विकास	पटक	०	०	५०००	- आवश्यकता अनुसार, सेवाकालिन, सेवा प्रवेश, पुर्नरताजगि तालिम संचालन गर्ने। - आन्तरिक आय स्रोत व्यवस्थापन गरी करार कर्मचारी व्यवस्था गर्ने।
५.१.३ सामाजिक जवाफदेहिता, सार्वजनिक सुनुवाई, क्षेतिपूर्ति सहितको नागरिक वडापत्र, सामुदायिक अंक तालिका आदि	पटक	०	२०	५०००	- नगरपालिकाका सेवा प्रवाह गर्ने १६ वटा कार्यलय तथा शाखाहरुमा क्षेतिपूर्तिसहितको डिजिटल नागरिक वडा पत्रको व्यवस्था गर्ने। - वाह्य विषय विशेषज्ञ वा निकायवाट सामाजिक परिक्षण र सामुदायिक अंक तालिका अर्धवार्षिक र वार्षिक रुपमा गराउने।
५.१.४ गुनासो सुनुवाई सम्यन्त्र तथा सुझाव पेटिका	संख्या	१	१५	१००	- गुनासो सुनुवाई संयन्त्र र सुझाव पेटिका आवश्यकता अनुसार गर्ने।
५.१.५ नागरीक सुनुवाई र अन्तरक्रिया कार्यक्रम	पटक	०	१०	१०००	- वार्षिक २ पटक नागरिक अन्तरक्रिया र सुझाव संकलन गर्ने।
प्रतिफल ५.१ को जम्मा				**१२१००**	
प्रतिफल ५.२: नगरपालिका र सवै वडा कार्यालयहरुको संस्थागत क्षमता, मानव संसाधन र कार्यदक्षता अभिवृद्धि भएको हुनेछ।					
५.२.१ कार्यवोझ विश्लेशण र कर्मचारी दरवन्दी	जना	७५	१५०	१०००००	- विषयगत शाखाको सर्वेक्षण गरी सिफारिस अनुसार शाखा कर्मचारीको व्यवस्था गर्ने।
५.२.२ विषयगत शाखा उप-शाखा स्थापना गरी सेवा संचालन	क्षेत्र	५	५	१००००	- कर्मचारी व्यवस्थापन, भौतिक सुविधा, प्राविधिक शाखा सवै वडामा क्रियाशील वनाउने।
५.२.३ कार्यापालिकाका सदस्यहरु, नगर स्तरिय कर्मचारी र सरोकारवालाको क्षमता विकास	जना	७५	१५०	१००००	- वर्षको एक पटक चरणवद्ध तालिम संचालन गर्ने।
प्रतिफल ५.२ को जम्मा				**१२००००**	
प्रतिफल ५.३: नगरपालिकले आन्तरिक तथा वाह्य स्रोत परिचालन गरी आर्थिक वृद्धि भएको हुने छ।					
५.३.१ राजस्व सम्भाव्यता, सुधार तथा संकलन योजना	पटक	०	४	१००	- आवश्यकता अनुसार राजश्व सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने। - राजश्व सुधार कार्ययोजना बनाउने।
५.३.२ संघ प्रदेश र स्थानिय सरकारविच राजश्व वाँडफाँड परामर्श।	पटक	०	५	५००	- आवश्यकता अनुसार कार्यक्रम राख्ने।
५.३.३ राजश्व संकलन सम्वन्धि अन्तरक्रिया कार्यक्रम	पटक	०	५	५००	- आवश्यकता अनुसार वर्षको १ पटक राख्ने
५.३.४ विकास साझेदार,निजी क्षेत्र र गै.स.स. डेस्क स्थापना	वटा	०	१०	२००	- नगर स्तरमा डेस्क स्थापना गरी वर्षको ४ पटक वैठक राख्ने।
५.३.५ आयमूलक आयोजना संचालन	संख्या	०	५	२००	- नगरका प्रत्येक वडामा आयमूलक आयोजना संचालनका लागी उत्प्रेरणा

विषय क्षेत्रगत प्रतिफल अनुसारका	एकाई	योजनाको लक्ष्य		अनुमानित	स्थान/कार्यक्रम
					कार्यक्रम वार्षिकरुपमा संचालन गर्ने ।
५.३.६ राजश्व शाखा स्थापना	पटक	१	१	५००	- नगर स्तरमा एक रावश्व संकलन शाखा स्थापना गर्ने - राजश्व सम्वन्धि सफ्टवेयर व्यवस्था गर्ने ।
प्रतिफल ५.३ को जम्मा				**२०००**	
प्रतिफल ५.४: शुसासन वाहली भई योजना तर्जुमा कार्यान्वियन,अनुगमन प्रभावकारी भएको हुनेछ ।					
५.४.१ आवधिक नगरविकास योजना	पटक	०	१	५००	मद्यावधि अद्यावधिक गर्ने
५.४.२ नगर प्रोफाइल	पटक	०	१	५००	२,२ वर्षमा अद्यावद्यिक गने
५.४.३ विषयगत क्षेत्रको रणनितिक गुरु योजना	पटक	०	५	१०००	-
५.४.४ अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति, उप-समिति गठन, क्षमता विकास, प्रगति समिक्षा, प्रगति सम्प्रेशण र स्थलगत अनुगमन	पटक	१	८	१०००	- योजना स्थलहरूमा नियमित
५.४.५ सेवा ग्राहीको गुनासो, पृष्ठपोषण, र सार्वजनिक प्रशारण				१००००	- नागरीक पृष्ठपोषणलाई जस्ताको तस्तै नगरको वेव पेजमा राख्ने । - हेलो रास्कोट नगरसरकार रेडियो वहस कार्यक्रम संचालन गर्ने । - नगरका गतिविधि चौमासिक रुपमा रेडियो प्रसारण तथा नगर वुलेटिन प्रकाशन गर्ने । -
प्रतिफल ५.३ को जम्मा				**१३०००**	
सुशासन र संस्थागन विकास जम्मा				**१४७१००**	
जम्मा कुल अनुमानित वजेट रु.				**२९१८९००**	

३.२.स्रोत अनुमान तथा प्रक्षेपण

आवधिक योजना कार्यान्वयन गर्न निर्धारित गरिएका योजना तथा कार्यक्रमहरु नगरपालिकाको आन्तरिक स्रोत, संघ र प्रदेशबाट प्राप्त हुने सबैखाले अनुदान तथा विकास साझेदार र गैसस तथा समुदायमा आधारित संस्था र समुदाय एवं नीजि क्षेत्रको लगानी समेत प्रक्षेपण गरी योजनाको लागि उपलब्ध अनुमानित स्रोत निर्धारण र योजना कार्यान्वयनका लागि देहायअनुसार स्रोत प्रक्षेपण गरिएको छ ।

तालिका १० : प्रक्षेपण गरिएको आवधिक बार्षिक बजेट

बजेटका श्रोतहरु	आ.व.	वार्षिक प्रक्षेपण (आर्थिक बर्ष अनुसार रकम (रु. हजारमा)

	२०७५/७६	२०७६/७७	२०७७/७८	२०७८/७९	२०७९/८०	कूल
आन्तरिक आय	4000	4600	5290	6083	6995	26968
संघीय संरकारको अनुदान						
• वित्तीय समानीकरण अनुदान	105680	121532	139761	160725	184833	712531
• सशर्त अनुदान	107400	123510	142036	163341	187842	724129
• समपुरक अनुदान	16766	25000	30000	40000	50000	161766
विशेष अनुदान झो.पु.,साना सिंचाइ, पुर्वाधार,विद्यालय पुर्वाधार	12298	30000	50000	100000	200000	392298
• सडक वोर्ड	2500	3000	3500	4000	4500	17500
• प्रधानमन्त्रि रोजगार कार्यक्रम	0					
• सामाजिक सुरक्षा अनुदान	44000	44880	45777	46693	47627	228977
प्रदेश सरकाको समानिकरण अनुदान	5047	6056	7267	8720	10664	37754
गैसस र सुमदाय आधारित संस्था						
वहुषेत्रिय पोषण	1167	1200	1300	1400	1500	6567
युनिसेफ	7434	8000	8500	9000	9500	42434
नीजि क्षेत्र	0					
समुदाय/जनसहभागिता						
राजश्व बाँडफाँड						
प्रदेश	166	400	700	1200	1500	3966
संघ	48028	50000	55000	60000	65000	278028
७४,७५ को मौज्दात	25200	10000	6000	4000	0	45200
जम्मा	383275.345	428178	495131	605162	769961	2681704

३.३ विषयगत क्षेत्रगत प्रस्तावित ५ वर्षको वजेट

आवधिक योजना कार्यान्वयनका लागी विषय अनुसार क्षेत्रगत ५ बर्षको बजेट प्रक्ष्येपण देहाय अनुसार प्रस्तुत गरिएको छ । जसमा ५ वर्षको कुल वजेट रु २ अर्व ९३ करोड ३९ लाख अनुमान गरिएको छ । चालू आ.व. २०७५।७६ को आय रु. ३८ करोड ३२ लाख ७५हजार गरिएको छ। यसरी चालू आ.व.को अनुमानित आय र सो अनुसार आयवृद्धि हुनसक्ने आधारमा ५ वर्षको कुल अनुमानित आय गणना गर्दा नगरपालिकाको कुल आय करीव रु. २अर्व ६८ करोड १७ लाख ४ हजार हुने देखिन्छ । तसर्थ आवधिक योजनाको प्राथमिकताका आधारमा प्रस्तावित क्रियाकलापहरुको कार्यान्वयनका लागि न्युन हुने २५ करोड २१ लाख ९६ हजार रकम लाइ पुर्ति गर्न निजिक्षेत्र तथा अन्य साझेदार संग प्रभावकारी समन्वय एवं व्यवस्थापन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

तालिका ११ : विषयगत क्षेत्र अनुसार प्रस्तावित कुल वजेट

विषयगत क्षेत्र	अनुमानित वजेट (रु. हजार)	प्रतिशत
१. आर्थिक विकास		
कृषि विकास	९५०००	३.२४
सिंचाई	३००००	१.०२
पशु विकास	३३०००	१.१३
उद्योग व्यवसाय तथा बजार व्यवस्थापन	२३०००	०.७८
पर्यटन	३०५००	१.०४
बैंक तथा वित्तिय संस्था	२०००	०.०७
आर्थिक विकास जम्मा	**२१३५००**	**७.२८**
२. सामाजिक विकास		
शिक्षा	१६९८००	५.७९
स्वास्थ्य	१९२५००	६.५६
खानेपानी तथा सरसफाई	७१५००	२.४४
लैंगिक समानता र सामाजिक समावेशिकरण (महिला, बालबालिका र लक्षित वर्ग)	२७०००	०.९२
युवा तथा खेलकुद	८००००	२.७३
कला संस्कृति	५०००	०.१७
सामाजिक विकास जम्मा	**५४५८००**	**१८.६१**
३. पूर्वाधार विकास		
सडक पुल, तथा यातायात	१०४९०००	३५.७५
आवास तथा वस्ती विकास	३८३०००	१३.०५
विद्युत तथा उर्जा	२०२०००	६.८९
सूचना तथा संचार	४१०००	१.४०
पूर्वाधार विकास जम्मा	**१६७५०००**	**५७.०९**
४.वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन		
वन तथा जैविक विविधता	२५०००	०.८५
जलाधार तथा भुमि संरक्षण	२८००००	९.५४
जलवायू अनुकुल पर्यावरणिय स्वच्छता	२२०००	०.७५
विपद व्यवस्थापन	२५५००	०.८७
वन, वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन जम्मा	**३५२५००**	**१२.०१**
५. सुशासन तथा क्षमता विकास		
ऐन, कानुन नियम तथा कार्यविधि	१२१००	०.४१
संस्थागत तथा मानव संसाधन विकास	१२००००	४.०९
आन्तरिक श्रोत तथा खर्च व्यवस्थापन	२०००	०.०७
योजना तर्जुमा तथा अनुगमन र शुसासन	१३०००	०.४४
सुशासन तथा क्षमता विकास जम्मा	**१४७१००**	**५.०१**

विषयगत क्षेत्र	अनुमानित वजेट (रु. हजार)	प्रतिशत
कुल बजेट	**२९३३९००**	**१००**

३.४ श्रोत परिचालन रणनीति

रास्कोट नयरपालिका को आवधिक योजना अनुसार विषयगत क्षेत्र अनुसार आवधिक योजनाको कुल वजेट रु २अर्व ९३ करोड ३९लाख अनुमान गरिएको छ । गत आ.व. २०७४।७५ को यथार्थ र चालू आ.व.को अनुमानित सहित आगामी ५ वर्षको नगरपालिकाको अनुमानित आय करीव रु.२ अर्व ६८ करोड १७ लाख ४ हजार हुने देखिएकोमा अपुग श्रोत रकमको परिचालनका लागि देहाय अनुसारको रणनीति अख्तियार गरिने छ ।

- आन्तरिक आयस्रोतको दायराको खोजी गर्ने
- विकास साझेदारसंग समन्वय गर्ने
- संघ तथा प्रदेशसंग समन्वय गर्ने
- अन्तर स्थानीय तह साझेदारी गर्ने
- निजी तथा सार्वजनिक साझेदारी एवं सहकार्य गर्ने
- जनसहभागिता वृद्धि गर्ने
- वन,जडिवुटी तथा खनिज क्षेत्रबाट हुने सम्भाव्य आम्दानीका लागि अनुसन्धान अध्ययन गर्ने ।
- वत्तीय जोखिम न्यूनिकरणका लागि पारदर्शिता तथा सुशासन संबन्धी व्यवस्थाहरु कार्यान्वयनका लागि विशेष श्रोत साधनको परिचालन गर्ने ।

३.५ आवधिक योजना कार्यान्वयन

आवधिकको योजनामा आधारित भई वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा गरी आवधिक योजनाको कार्यान्वयन गरने छ । यसरी वार्षिक योजना तथा वजेट तर्जुमा गर्दा आवधिक योजनाको समग्र लक्ष्य, रणनीति तथा प्राथमिकता, नीति तथा कार्यनीति एवं कार्यक्रमलाई आधारलिईने छ ।वार्षिक रुपमा तर्जुमा गरिने कार्यक्रम तथा आयोजनाको एकीकृत योजना तथा बजेट तर्जुमाको ढाँचा ***अनुसूची १*** मा दिईएको छ ।

३.६ अनुगमन तथा मूल्यांकन

प्रभावकारी अनुगमन तथा मुल्याकंन प्रक्रिया वाट यस आवधिक एकीकृत नगर विकास योजनाको प्रभाव, असर, प्रतिफलको नतीजा आदि मापन गरिनेछ । यसै गरी प्रमुख कार्यक्रम तथा आयोजनाहरूको प्रक्रियाको अनुगमन गरिनेछ । नतीजामापन आवश्यकता अनुसार वाह्य विज्ञ बाट हुनेछ । कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन प्रकृया अनुगमन गर्ने जिम्मेवारी नगर कार्यपालिका र सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन समितिको रहने छ। आवधिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कन सम्बन्धी विस्तृत प्रकृया तथा जिम्मेवारी देहायअनुसार हुनेछ ।

- नगर कार्यपालिका तथा विषयगत समिति
- नगर स्तरीय अनुगमन तथा सुपरिवेक्षण समिति
- वडा स्तरीय अनुगमन समिति
- जिल्ला समन्वय समिति
- विषयगत शाखा, उपशाखा, परियोजना, संघ, संस्था
- नागरिक समाज, संस्था तथा तेश्रो पक्ष

आवधिक तथा वार्षिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनका साधन तथा विधि देहायअनुसार रहनेछ ।

- स्थलगत अनुगमन
- कार्ययोजना (लक्ष्य) र प्रगति बीच तुलना तथा मापन
- नागरिक अनुगमन
- नतीजामा आधारित ढाँचा अनुसार बार्षिक समीक्षा
- नतीजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक मध्याावधि समीक्षा
- चौमासिक समीक्षा
- नतीजामूलक ढाँचा अनुसार सहभागितामूलक अन्तिम समीक्षा (तेश्रो पक्षबाट मूल्यांङ्कन)

आवधिक तथा बार्षिक नगर विकास योजनाको अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको प्रक्रिया देहायअनुसार हुनु पर्नेछ ।

तालिका १२ : आवधिक योजनाको अनुगमन मुल्यांकन योजना

के गर्ने?	कसले गर्ने?	कहिले गर्ने?	कसरी गर्ने?
कार्यक्रम वा प्रक्रिया अनुगमन	नगर स्तरिय अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति , वडा स्तरिय अनुगमन समिति, समुदाय तथा समुदायमा आधारित संस्थाहरू	पटके, मासिक, चौमासिक र बार्षिक	• स्थलगत अनुगमन • चौमासिक कार्ययोजनाको लक्ष्य र प्रगति विवरणको तुलना
प्रतिफल मुल्यांकन	नगर कार्यपालिका, अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति	चौमासिक, अर्धवार्षिक, बार्षिक र मध्यावधी	• स्थलगत अनुगमन • बार्षिक कार्ययोजनाको लक्ष्य र प्रगति विवरणको तुलना • नतीजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतीजा मापन
असर तह मुल्यांकन	नगर कार्यपालिका , अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति र तेश्रो पक्ष	बार्षिक, मध्यावधी र अन्तिम बर्ष	• सहभागितामूलक छलफल • नतीजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतीजा मापन • नमूना सर्वेक्षण • वस्तुगत विवरण अधययन
प्रभाव तह मुल्यांकन	नगर कार्यपालिका, अनुगमन तथा सुपेरिवेक्षण समिति, र तेश्रो पक्ष	मध्यावधी र अन्तिम बर्ष	• नतीजामूलक अनुगमन खाका अनुसार नतीजा मापन • सहभागितामूलक छलफल • अध्ययन तथा सर्वेक्षण • वस्तुगत विविरण अध्ययन • प्रगति प्रतिवेदन अध्ययन

रास्कोट नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालय आर.सी.पी.-५, कालीकोट कर्णाली प्रदेश, नेपाल २०७३

आवधिक योजनाको नतीजामूलक अनुगमन तथा मूल्याङ्कन ढाचा *अनुसूची २* मा उल्लेख गरिएको छ।

अनुसुचि १

एकीकृत वार्षिक योजना तर्जुमाको ढाचा

योजनाको विषयगत क्षेत्र	आवधिक योजना			वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम							
	नीति तथा कार्यक्रम	लक्ष्य/सूचक		आयोजना/ कार्यक्रम (स्थान समेत)	लक्ष्य		विनियोजन रकम	कार्यान्वयन विधि	लाभान्वित जनसंख्या	प्राथमिकता क्रम	लगानी तथा कार्यान्वयन गर्ने निकाय
		इकाई	परिमाण		इकाई	परिमाण					
आर्थिक विकास											
सामाजिक विकास											
पूर्वाधार विकास											
वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन											
संस्थागत विकास तथा सुशासन											

अनुसुचि २

आवधिक योजनाको नतिजामूलक अनुगमन तथा मूल्यांकन ढाँचा

विकासको नतिजा श्रृखला	नतिजा मापन गर्ने सूचकहरू			अनुगमनका साधन तथा मापन विधि	अनुगमनको समय	अनुगमनको जिम्मेवारी
	सूचक	आधाररेखा	लक्ष्य			
प्रभाव						
असर						
नतिजा						

कार्यक्रम र आयोजना						

अनुसुचि ३

नगरपालिकाका मूख्य प्रकोप र जोखिम वस्तिहरु

वडा नं	पहिरो	हावाहुरी	आगलागी	असिना	महामारी	खडेरी	वन्यजन्तु	चट्याङ
१	बडुवालतोला, थापाकाडा,तुसारखोला,न्यौपानेवाडा,टनकपुर,राम्पुर, ,लहरेला,हेप्कोट,पाटेखोला ,लहरेला,गोठीमुला,कोल्थेसिम,कालीजाल ,कालीमारे,र दतकुनाको मुला	वडा नं १ का सवै वस्तीहरु	वडा नं १ का सवै वस्तीहरु	वडा नं १ का सवै वस्तीहरु		कालीजाल ,सैन ,भट्टगठा ,काडागाउ र काटखोला	मुम्रेकाडा, ,वडौलताला ,धादेकाडा ,थापाकाडा ,कालाड्गा ,सिराडी कालीजाल ,निलाखाल र बालुपाटा	वडा नं १ का सवै वस्तीहरु
२	वुढिसैन,वरुकाली, जनालीकोट, खड्काटोल, चुडिमुल, सिपखाना, छविसेवाडा, टुडाडिल	वुढिसैन, वरुकाली, जनालीकोट, पुछुडवाडा, सिपखाना, छविसेवाडा, सुनेपानी, विद्यालय	सपखाना, पुछुडवाडा, छविसेवाडा , कोटाकाँडा, चुडिमुल, सुनेपानी	सिपखाना वडा नं.२ पूरै	सिपखाना दलितटोल, दर्जिटोल, विद्यालय, पुछुडवाडा, छविसेवाडा, सुनेपानी,वरुकाली,, वुढिसैन	कोटाकाँडा, जौराँस, वढिसैन, पुछुडवाडा, सुनेपानि, चन्दवाडा, चुडिमुल,छविसेवाडा	पुछुडवाडा, चोरकाट्टे, चुडिमुल, कोटकाँडा,	वुढिसैन, डाँडा घर, पुछुडवाडा , कोटाकाँडा, भौनेपाटा
३	कुमालवाडा, डोवला, कालाढुङ्गा, घट्टे ढुङ्गा,		भुवानेकाँध सामुदायिक वन		लेकवस्ती पुरै			
४	लडेखोला बगाने खोला नौलाकाँडा पनेरी खेत बसन्तपुर बाहुनटोल			बिसाली सिप्टि	कर्णली टोल, अम्मर बस्ति, सुनारबाडा, बहुन टोल	चम्लेया पाटा गडुलकोट,चैतेचौर, गुनीमारे मछारी		
५	ठुलो बिजयपुर ठुलोचौर लामासिम मौलाकोट तोली नैकाला दर्जीटोल	आर सि सि बजार बडिमालिका मा.वि	लामासिम बन, घडेनी बन, मैलाकोट बन, आर सि सि बजार	टाक्से बिषली नैकला घमकोट घडेनी सिप्टि रागेखडा			लडेखोला, घडेनी, सिप्टि, बिषली, लेख बस्ति	
६	कालापानी,रोटे,सिम्ला,खोरडाडा,बाँस, तोला र खाम ,	वडा नं. ६				वडा नं. ६		

	काब्रा							
७	पुच्छे गाँउ र गैरा गाँउ	वडा नं. ७ सबै टोल	चैका र गैरा गाँउ	पुच्छे गाँउ र गैरा गाँउ	पुच्छे गाँउ र गैरा गाँउ	फर्रा टिमुर, नडी ,पोखरी , बच्छिउडी,चिसा पानी र होप भिड	फर्रा टिमुर, नडी ,पोखरी	पुच्छे गाँउ र गैरा गाँउ
वडा नं	**पहिरो**	**हावाहुरी**	**आगलागी**	**असिना**	**महामारी**	**खडेरी**	**वन्यजन्तु**	**चट्याङ**
८	वाखरकोटी, पाटेडिल , पलातीवाडा, वाहुनथान, वाइती, खेतेनि, सिम, उपरखेत, पानीखोला	डुङ्ग्री डाँडा,		वडा नं ८ पूरै	बाँखरकोट,पलातीवाडा, वामनथान, सेरिज्यूला, वड्ढुङ्ग	सेरिज्यूला, वड्डापाटा, राक्से,वास्तोला, माटिखान,डिलचाखा, भेरीकारवाडा, इन्द्रढुङ्ग, काटिया,	बाँखरकोट,पलातीवाडा , वामनथान, सेरिज्यूला, वड्ढुङ्ग	
९	बालुखेत,चुत्रीकोट,ताम्ती, फुकोट, कन्यातोली, गाँउखेत	फुकोट चुत्रिकोट तल्कोट बिद्यालय	थेल्म बालुखेत फुकोट	पूरै	बालुखेत थोल्म	जडेरा कागेजाड बयालकाटिया,गर्कचा	ताम्ति, थोल्म चुत्रिकोट बालुखेत	सिप्टि गोठी ताम्ती